

четиво

МАРИЯ
ГРИНЕ

Ношният матко

за юноши

МАРИЯ ГРИПЕ НОЩНИЯТ ТАТКО

Превод: Павел Стоянов

chitanka.info

ЮЛИЯ

Е, добре. Въпреки всичко ще я напиша — сама, пък той после да прави каквото си ще. Дори вече започнах, без той да знае — още на другия ден след като дойде, макар и да не предполагах, че ще стане книга.

Защото ще *стане*... Трябва да се *докажат* много неща, на които никой не вярва. *Не се шегувам*.

Поисках да ми помогне, ама той отказа, не смятал за нужно да разправам на всички, че е нощен татко, това не влизало никому в работата, казва той и наистина е така, макар че той не познава Ула и другите от класа, не, не ги познава и не може да си представи какви са, защото ако можеше, сигурно би се съгласил.

Искал това да остане тайна — казва той, пък аз не искам.

Големите си имат такива едни особени тайни, дори не са истински, понякога само се *преструват*, за да си нямат неприятности и често мамят децата.

Моят нощен татко не е такъв, само дето е мързеливичък, но поне те *слуша* когато му говориш. Казва, че нямал време да пише книга, а как да няма, като все пише. Когато не чете — пише. Казах му го, но той рече, че такава му била *работата*, пък и така си е, въпреки че...

Сега пише книга за камъни. Нали звучи странно? Във всички книги, които чете, също става дума за камъни. *Камъни*, по които ходиш и които хвърляш, а хората пишат книги за тях, честна дума.

Когато му казах, че в книгата, която ще напишем, ще става дума за нас — за него, за мен и Смугел — той отвърна, че не можело. Такива книги не бивало да се пишат, обясни той, тъй като щяло да стане зашифрован роман, защото като се пишело за живи хора, които съществуват в действителност, това се наричало зашифрован роман. Какво пък — струва ми се забавно.

— Окей. Ще направим зашифрован роман. Защо пък не? — рекох аз.

Сетих се за Ула и другите.

— Инак ще смятат, че съм те измислила или пък ще кажат, че сънувам.

Тъкмо тогава той стоеше до прозореца и гледаше навън, та не му виждах лицето.

— Понякога се чувствам като измислица — обади се той.

— Но в такъв случай бива да вършиш само каквото измислят за теб онези, които са те измислили — отвърнах аз, — а то едва ли е хубаво?

Ясно ми е какво иска да каже. Като влезеш някой път в стая, където седят много хора, те зяпват и очакват да кажеш или направиш нещо, та да ги разсмееш и да имат после за какво да говорят. И ако го направиш, се чувстваш като глупава измислица, която те са измислили.

Но той рече:

— Окей, тогава нека бъда сън.

Как може да е толкова непрактичен.

— Та нали сънят може да прави само каквото сънува онзи, който сънува! — възкликнах аз.

— Може да стане весело, ако ти го сънуваш...

Такива ги разправя понякога. Тогава не знаеш какво да му отговориш. И аз не помня какво му казах, поне за сега, после ще се сетя.

Откакто си имам нощен татко запомням всичко много по-добре отпреди. Едва ли има нещо, което той е казал или аз съм отговорила, или двамата сме направили и да съм го забравила. Сега ми е много по-забавно да си спомням разни неща. По-рано, много отдавна, нямаше нищо весело, което да се помни, тогава дните само си вървяха ли вървяха, като старата гатанка, ех, че съм глупава, искам да кажа като часовника, който вървял, пък никога не стигнал до вратата.

Единственото забавно нещо по онова време беше да седиш и да си мислиш. Аз често си мисля ей тъй за разни работи, харесва ми, ама не цялото време. А тогава все мислех — цялото време.

— Защо пишеш за камъни? — попитах го аз.

Той дълго смука лулата си и бълваше дим, преди да ми отговори... чудна работа, веднъж димът изглежда сив, друг път синкав, а понякога — почти жълт, то зависело от това дали пуши сушени листа от боровинки, ментов чай или смес.

— *Защото!* — отвърна той само.

Това от мен го е научил, така казвам, когато знам нещо съвсем точно, а пък няма как да обясня туй дете го знам.

От лулата му излезе синкав дим.

Ако толкова се радваш или тъжиш за нещо, че не можеш да мислиш за нищо друго, пък не ти се приказва вечно за него, сигурно е по-добре да го напишеш — тъй си мисля. Пиша това, защото ми е радостно.

И защото искам Ула и другите да узнаят, че си имам нощен татко, че не е само льготене, както те си мислят.

Нощните татковци са *истински* татковци; тях ги *има* и аз ще го докажа.

Ще пиша тази книга нощем, когато е тихо, когато всички спят, когато той си мисли, че и аз спя, когато чете и пише за камъни и си пуска музика — тогава когато навън е тъмно и има звезди — тогава ще я пиша.

— Юлия? Защо трябва в книгата да се разказва за нас? — пита той.

— *Защото!* — отговарям аз.

НОЩНИЯТ ТАТКО

„Защото“ — каза Юлия. Значи нищо не може да се направи.

Аз пък си мислех каква хубава тайна можеше да стане. Какво ни пречеше да си я запазим само за нас?

Не исках да казваме на нито една жива душа, освен на Смугел, разбира се, че Юлия ми е нощно дете, пък аз — неин нощен татко.

Нима това засяга някого? Какво толкова чудно има?

Защо да няма нощни татковци щом има дневни майки, както наричат възпитателните в детските домове!

— И аз тъй мисля! — заяви Юлия. — Ето защо *трябва* да кажем на всички.

Ех, как умее да извърта!

— Но аз обичам тайните — опитах се да й възразя.

— Аз също — отвърна Юлия. — И точно затова.

Не я разбрах. Но тя успя да ми обясни. Бил съм гледал „несериозно“ на тайните. Самата тя разсъждава така:

Тайните не са тъй прости, както хората си мислят, казва тя. Част от тях се превръщат в *тайни*, едва когато *се говори* за тях. Това са *истинските тайни*.

Само малките и незначителни тайни стават по-големи, когато се премълчават, но туй е само на пръв поглед, сякаш човек си го внушава.

Големите обичали малките тайни. Но Юлия — не.

Отначало разсъжденията й ми се сториха много особени, но Юлия, която обича да размишлява — струва ми се, дори повече от мен — успя така да ми обясни всичко, че да разбера.

Истинската тайна, казва тя, се познава по това, че става поскрита колкото повече се говори за нея. Можеш да си говориш, цяла вечност, а тя само расте ли расте и ти става весело като я разказваш. Да — едва тогава наистина забелязваш колко много крие в себе си. Тя е безкрайна.

Лошо е да премълчиш такава тайна. Не е полезно, казва Юлия. Може да стане обратното. Сподавиш ли я, ще ти стане тъжно. Тя ще

почне да се свива в своя тих затвор и додето разбереш колко голяма е била, току-виж — изчезнала.

Така горе-долу Юлия ми описа нещата, и аз разбрах, че е права. Наистина съм гледал „несериозно“ на тайните. Но сега вече не. Сега знам, че и те са толкова сложни и необикновени, както всичко останало в живота.

Умна е тази Юлия. Много можеш да научиш от нея.

Пък и упорита.

Като се споразумяхме да напишем книгата, смятах да го поотложим; не знаех точно от къде да започнем и ми трябваше малко време да помисля.

— Ще започнем от началото, разбира се — заяви Юлия.

— Добре, но... точно кога... — отвърнах аз. Обаче тя не ме изслуша, а ме прекъсна.

— Човек никога не знае кога нещата започват или свършват — каза тя мъдро, — тъй че започваме веднага. Твой ред е.

— Окей! — съгласих са аз. (Често казвам така, и забелязвам, че Юлия също започва да казва „окей“. Не го казваше, когато се запознахме.)

Окей — все пак, как да не се замисля кога започна всичко. Всъщност беше доста отдавна. Когато си търсех къде да живея. Нали у нас има страшна липса на жилища. Звънях по телефоните и къде ли не питах, но хората все клатеха глава.

— Може би след десет години. Сега не — отговаряха всички.

Естествено може да се живее и на палатка, мислех си аз, или във фургон. А защо не в старо корабче, пригодено за дом? Колко хубаво би било! Скиташ насам-натам както ти харесва и пускаш котва където ти хрумне. Сигурно е чудесно! Поразпитах тук-таме за такива корабчета, но и те не се намираха лесно.

Така срещнах Янсон.

— Тъй ли, аха — замисли се Янсон. Той е капитан на шхуна и знае много кораби. — Хм, да, но за какво му е притрябвало на човек като теб такова корабче?

— Смятах да живея в него — отвърнах аз.

— Сухоземните да си седят по сушата — заяви Янсон. — Че какво пък им е лошо на обикновените къщи?

— А, нищо — отвърнах аз, — само дето случайно няма ни една-едничка къща, с една-едничка свободна стаичка за мен.

— Щом е тъй, вземи моята — рече Янсон без много да му мисли. Зяпнах го учуден.

— Ще ходя в Йотебор и, дето ще стои празна... Вземи я ти!

Така най-сетне си намерих стая, където да живея. Впрочем, Янсон изобщо не я наричаше „стая“. Все казваше „камбуз“ и в това няма нищо чудно, нали беше капитан на шхуна. Едва когато се нанасях в нея с багажа си, разбрах какво искаше да каже. Като казваше „камбуз“, Янсон наистина имаше предвид „камбуз“, защото тя си беше „камбуз“^[1].

С други думи, беше страшно малка, за да се нарече стая. Не вървеше просто да се нанесеш. Трябваше да стоваря всичките си партакешки на двора, да ги качвам едно по едно и да ги натъкмя като в мозайка. Легло. Маса. Скрин. Успях да сместя и един плетен стол, и една етажерка на стената. Останалото трябваше да кача на тавана.

Е, и така можеше. Повече мебели не ми бяха и нужни.

По-сложно стана с книгите.

Там е работата, че в момента пиша и друга книга. Не, не тази дето я пишем заедно с Юлия, а друга, която пиша сам.

Не е книга с приказки, нито с приключения, а една такава, дето някои хора като я прелистват ще си мислят, олеле каква скучна книга. Но други не само ще я прелистят, а ще прочетат какво пише и после ще си рекат: „Колко интересно, наистина много интересно, виж ти, не го знаех...“.

За тях пиша тази книга.

Има книги за всичко между небето и земята, за птици и риби, за дървета и цветя.

В моята ще се разказва за — камъни. За всички видове камъни, които има. Защо пиша точно за тях ще разкажа по-късно.

Като казвам камъни, всеки си представя обикновен сив гранит. Но има и много красиви и чудновати камъни със също тъй прекрасни и необикновени имена каквито имат някои цветя или птици. Има очен гнайс. Има диопсид. А също и доломит. Или ортоклаз... порфир... пирит... хематит... морион... турмалин... целестин... планински кристал...

Да, има ги много, много, един от друг по-красиви.

Хората знаят съвсем малко за камъните.

Както и да е — за да напиша тази книга трябваше да си набавя много други книги. И те ми създават толкова грижи. Етажерката на стената се напълни веднага. Скоро и под леглото ми беше натъпкано с книги. А купчините върху масата растяха, и едва оставаше място където да се храня и да пиша.

Веднъж, както си седях в бъркотията, съседката подаде глава през вратата да иска на заем жетонче за газ.

— Какъв смисъл има да пишете още една книга, като и без туй стаята ви цялата е пълна? — въздъхна тя и изчезна с жетончето.

Сигурно вече казах, че не бях сам в стаята? Че заедно с мен живееше една сова? Или пропуснах? Не бива да забравям. Защото то е важно. Когато се настанявах в стаята на Янсон, капитанът на шхуната, то стана при едно условие.

— Ще се грижиш за птичката ми — каза Янсон.

— Добре — съгласих се аз. — Птиците са приятни животни.

Естествено, мислех, че става дума за някое канарче или папагалче. Начинът, по който Янсон ми обясняваше как да се грижа за птицата наистина ми се стори малко странен, но че става въпрос за сова и през ум не ми мина.

Совата се казва Смугел. Той и аз доста скоро се сприятелихме. Разбира се — едва след като взаимно опознахме навиците си. В началото те малко се различаваха. Аз например не можех да проумея диетата му. Тя ми се виждаше скучничка. Но, както е казано, човек свиква.

А дори и не помислих, че совите са нощни птици — или по-точно казано забравих, че Смугел е сова, но той за сметка на това пък забрави, че аз съм човек. Да, имах малко главоболия в началото.

По цели дни, докато беше светло, Смугел мързеливо дремеше, тъй че присъствието му едва се забелязваше, денем много лесно се оправях с него, но щом се стъмнеше, той се развихряше и правеше такива циркове, че по цели нощи не можех да мигна.

И след като нямаше как да се променят навиците на Смугел, трябваше аз да променя моите. Наложих се да пиша нощем, докато той шеташе наоколо. В началото ми беше малко криво, но после свикнах. Седях на масата край една запалена свещ и пишех. От време на време долиташе Смугел. Кацаше върху пишещата машина и ме гледаше. Очите му светят в тъмното — като две пламтящи свещички. Много обичам свещи.

И сигурно всичко щеше да е наред, ако не бях принуден да сложа книги и в леглото си. Напъхах ги под дюшека, за да има все пак къде да спя, но ох, как ме болеше сутрин цялото тяло. Чувствах се като принцесата върху граховото зърно.

Не ми оставаше нищо друго, освен да спя седнал на стола. Щом Смугел може така, защо да не мога и аз, мислех си. Но не беше особено удобно. Човек непрестанно пада и тогава, естествено, се... събужда...

На края всичко това доста ми дотегна. И един ден както заспивах над вестника, погледът ми попадна на част от някаква обява: „Спите докато работите“, пишеше там. Подскочих засрамен. Как могат да знаят, че седя тук и дремя, изненадах се аз. След това погледнах обявата по-отблизо. Пишеше така:

ЛЕКО ГЛЕДАНЕ НА ДЕТЕ

Спите докато работите —
работите докато спите
телефон 12 34 56

Вторачих се в думите. Не вярвах на очите си. Звучеше толкова хубаво да поспиш докато работиш или обратното. Пък и колко невероятно практично. Станах и измъкнах телефона от кутията за хляб. Принуден бях да го държа там заради Смугел. Той си имаше и своите лоши навици, или пък не обичаше телефони — използваше го за тоалетна. А това не биваше.

Набрах номера от обявлението. И нали си бях сънен, сбърках няколко пъти. А когато най-после се свързах, започнах ужасно да се прозявам.

Чувах как от другия край на жицата някой вика:

— Ало! Ало!

Беше майката на детето разбира се, пък аз дори и дума не можех да пророня. Само се прозявах.

— Хайде... кой е? Ало!

Опитах се да задуша прозявката, но тя беше по-силна от мен. На другия край изведнъж стана тихо. Но жената не беше затворила. Защото след миг долових звук от прозявка, която за щастие не беше моя, а идваше от слушалката. И разбрах, че няма нищо по-заразително от прозявката.

— Извинете — казах аз, — с кого се прозя-а-а-вам?

— Май по-скоро аз трябва да попитам? — отвърна тя и леко се засмя.

— Да, да, разбира се, може би — смотолевих аз. — Само че съм малко сънен, да, затова и позвъних, искам да кажа, току-що прочетох обявлението във вестника и много искам да получа мястото, ако може. Мисля, че ще е подходящо за мен.

— Защото сте тъй сънлив ли, искате да кажете?

Тя се засмя, но сам си бях виновен. Често прекалявам като говоря с непознати, особено пък по телефона. После тя попита:

— Други квалификации нямате ли?

(„Квалификации“ това е изисквана дума, която се употребява щом се заговори за нечии способности. Би могла преспокойно да каже: „Освен да спите нищо друго ли не умеете?“, защото всъщност това имаше предвид.)

— Занимавали ли сте се с гледане на деца? — беше следващият ѝ въпрос.

— О, да! — отвърнах аз, имайки предвид Смугел. Той направо е като дете.

— Не ви говоря за бебе, разбира се — заяви тя.

— Нито пък аз — отвърнах и прехапах език. Кой ме биеше по главата да го казвам. Пък и не зная на колко години е Смугел, забравих да питам Янсон, но да е бебе, не е, защото е сова.

— Пушите ли? — продължи разпитът.

— О, не, това Смугел никога не би позволил... най-много малко ментов чай в лулата или...

Ама че глупчо — защо ми трябваше да го казвам? Тя, разбира се, любопитства и веднага попита кой е Смугел. А Смугел, който не можеше да чуе името си, без да започне да се обажда, запляска с крила и нададе вик. Той издава два звука, единият е хо-хо-хо, тогава е радостен и доволен. Другият е чоп-чоп, тогава е кисел и недоволен. Сега „чоп-чопаше“ и не можех да го успокоя, тия работи не са му ясни, а и сигурно смяташе, че достатъчно съм бърборил. „Чоп-чопаше“ колкото му глас държеше. По този начин прекъсваше разговорите ми.

От слушалката майката извика:

— Какво е това?

— Нищо... само будилникът ми...

— Какъв шум вдига! Не можете ли да го спрете?

— Ще се опитам.

Хвърлях на Смугел страшни погледи. А той изглеждаше възхитен. Добре че накрая сам се успокои.

— Ама че смешен часовник имате! — възкликна майката. — Такъв не съм виждала никога.

— Да, доста е оригинален — съгласих се.

— Ние имаме един с кукувица, на дъщеря ми е...

— Колко хубаво — прекъснах я аз. — Ще получа ли мястото?

Трябваше да свършвам. Смугел изглеждаше нетърпелив и готов на всичко.

— И още нещо — продължи майката. — Бих желала, когато се връщам от работа да ви заварвам вече станал и облечен. Аз съм медицинска сестра и обикновено се прибирам сутрин към шест. По това време съм доста уморена. Пък най-добре би било вие вече да сте си отишъл. Нали знаете, тъй рано човек не е особено общителен.

— Разбира се — съгласих се аз — ще напускам къщата преди шест.

Но се сетих за Смугел. Та той не можеше да стои сам по цели нощи. Просто трябваше да идва с мен. Предложих:

— Може би ще е най-добре да си взема и... този будилник, за да съм сигурен, че ще се събудя.

— Добре, добре!

— Благодаря. Хубаво. Тогава ще взема и него. Голямо доверие му имам!

От радост смигнах на Смугел, за да разбере, че и него наредих. Не биваше да го правя. Това „чудовище“ започна да „хо-хока“, запляска с крила, заподскача и се разтопурка около мен. Трябваше незабавно да прекъсна разговора.

— Кога да дойда? — викнах припряно в слушалката.

— Елате днес в два часа и ще се уговорим. По това време дъщеря ми е на училище. Но какво става? Чувате ли ме?

— Да, да. Благодаря. Ще дойда.

Поставих слушалката и се огледах за Смугел. Той е майстор на светкавичното изчезване.

— Излез, палячо такъв! — процедих през зъби. — Излез!

Но трябваше сам да го потърся. Накрая го открих в големия ми хубав бакърен кафеник. Той е единственото ми украшение, понякога го лъскам, макар и рядко, но отдавна не съм. Там значи се беше спотаил и

всъщност аз през цялото време го знаех, но точно в това се състоеше играта да не го открия веднага.

Сам не можеше да се измъкне от кафеника, трябваше аз да го обърна и да изгърся Смугел отвътре. Това му прави удоволствие. Сега се повъртя известно време над главата ми, леко гузен. Извадих препаратата за чистене и парцал и започнах да лъскам кафеника. А Смугел кацна на главата ми и взе да наблюдава работата. Добре знае, че обичам като седи там. Тежи точно колкото трябва. Теглото му сякаш събира мислите ми да не се разлетят на всички страни. Колкото и странно да звучи, със Смугел върху главата си, мисля по-добре. И той го знае.

Кротко и мълчаливо си седеше той сам и сигурно се чудеше какво ще стане, а аз търках ли търках, докато кафеникът светна и нашите образи се появиха върху бакъра, моят и на Смугел. Изглеждахме кръгли и смешни, разкривени като в криво огледало, но се познахме и погледите ни се срещнаха върху излъсканата мед.

— Смугел — казах аз и го погледнах сериозно в големите очи. — Трябва да променим навиците си, ти и аз, ясно ли ти е? Налага се да станем дневни животни.

Не каза нищо, само ме гледаше от възвишеното си място на главата ми.

— Най-добре веднага да започнем тренировки — продължих аз. — От сега нататък не бива да спим през деня. От сега нататък трябва да спим нощем.

Посегнах нагоре, свалих Смугел и го сложих пред себе си. Той ме гледаше в недоумение. Дневната светлина изпълваше стаята.

Отидох до прозореца и спуснах щорите. Така превърнах деня в нощ, и у дома стана спокойно, приятно и тъмно. Точно както ни се иска, когато ще работим.

В същия миг очите на Смугел запламтяха като два живи пламъка. Той полетя да търси храната, която бях скрил за него в саксиите и по най-различни места из стаята.

Аз пък запалих работната си лампа и започнах да пиша страница подир страница за камъни. За червен порфир, слюда, галмей, турмалин, шпинел, лазулит...

[1] На онези, които не знаят, искам да обясня, че „камбуз“ наричат кухнята на кораба, а тя обикновено е много малка. — Б.пр. ↑

ЮЛИЯ

Страшно се вкиснах, когато мама направо реши, че трябва да имам нощен татко. Ей така реши, без преди това да говори с мен, хич и не попита какво аз искам, само каза:

— Довечера ще дойде.

— Дума да не става! — сопнах се аз.

— Можеш да си сигурна, че ще дойде — отвърна тя.

— Аз пък няма да го пусна. Нека си стои отвън и звъни колкото си ще. Няма да отворя.

— Той вече има ключ — рече тя.

Та аз съм голяма. Ходя на училище. Самичка се оправям и никога не ме е било страх сама.

Никак не исках да имам нощен татко. Наговорихме си с мама куп неща, каквито се казват, когато двама души не са съгласни един с друг, но те трябва да си останат в семейството и аз няма да ги разкажа. После се сдобрихме, макар и никой да не отстъпи.

Туй с нощния татко ми се виждаше глупаво, ала мама понякога е страшно упорита като реши нещо — просто не се говори с нея.

Накрая се съгласих да идва, *стига да не го виждам* — чак след като съм си легнала и да не влиза в стаята ми, да се държи настрана. Не исках да ме безпокои. Трябвало да се покаже най-обикновена вежливост, каза мама, а нощният татко бил тъй добър — можело да му стане мъчно.

Забелязала съм, че възрастните много мъчно определят кой е добър и кой глупав. Все смятат, че другите ужасно ще се засегнат, ако децата не са вежливи. Не е вярно. Повечето възрастни хич не ги е грижа или кипват и те обявяват за невъзпитан. Далеч не са толкова чувствителни както майките си мислят. Нищо няма да им стане, ако не им обърнеш внимание.

— Стига ми само да знам, че не си сама по цели нощи, за да не се тревожа — каза мама. Пък и така да си е, и заради нея се съгласих, иначе може би никога нямаше да го направя.

Мама трябваше да се обади на нощния татко, преди да тръгне за болницата и да му каже да идва по-късно, когато съм си легнала, и в никакъв случай да не ме безпокои. Стоях до нея, когато се обади.

— Окей! — отвърна той оттагък, без да възрази. Още тогава схващаше бързо.

Майка ми не е омъжена, и какво пък, иначе щях да имам някакъв си обикновен татко и никога нямаше да се сдобия с нощен татко. Порано бях страшно недоверчива към татковците. Винаги съм ги смятала за досадни, прекалено много заповядват. Пък и съучениците ми — все трябва да питат татковците си за всичко, и щом се спречкаме веднага отиват да им кажат. И татковците казват туй, и казват онуй, слушат клюки и заплашват, че ще дойдат да се бият. Това не е ли подло да се биеш с по-малките? И всички татковци са силни, и богати, и имат хубави коли, вечно за тях се говори — какво казват и мислят и смятат, а рядко можеш да ги видиш в действителност. Появят ли се някой път, ще се изненадаш. Почти всеки татко, когото аз поне съм виждала, изглежда безобиден като обикновен чичко, и съвсем не говори толкова много — майките дори говорят повече. А съм чувала, че и майките непрекъснато споменавали татковците, все казвали: „Това татко ще реши“ — „Попитай татко!“ — „Татко е казал...“ — „Ще видиш ти, като кажа на татко!“. Аз във всеки случай не бих искала да живея така.

То е почти като Госпожицата в училище и Директора. Или пък още по-зле — Госпожицата и дядо Господ. Страшна работа — все за него говори.

Веднъж като ни четеше някаква приказка, аз си помислих, дали господ не е нейният приказан герой и я попитах дали е вярно — как се смуги само, съвсем се обърка. И все пак — мисля, че той е приказният герой на Госпожицата, защото тя не вярва в него, не истински, то се вижда, защото когато говори за него, изглежда точно както когато големите лъжат децата с дядо Мраз. Като че ли тя самата смята туй с дядо Господ за детинщина. И майка ми не вярва в господ. Пък аз вярвам.

Жалко за всички ония, за които толкова се е приказвало, че вече не ти се слуша за тях. С моя нощен татко това поне не може да стане. А представете си, страшно бях ядосана първата вечер, когато щеше да дойде. Щом мама излезе, започнах да се готвя за посрещането му. На един лист написах с големи букви, които се виждаха отдалеч:

ЧАСТЕН СЕКТОР! НЕ БЕЗПОКОЙ! ЗАБРАНЕНО!

Листа залепих със скоч отвън на вратата на моята стая. За съжаление нямаше ключ и бях принудена да залостя вратата със скрина. Отгоре сложих един тежък хлопатар. Ако той отвореше вратата, скринът щеше да се катурне, си мислех аз, и хлопатарът — да се изтърси на пода със страшно дрънчене, което да ме предупреди и събуди. Спяла съм като пън, казва мама, макар че понякога само се преструвам, но тя не знае.

После си легнах и заспах. Нямаше нужда да се преструвам. Веднага заспах, защото бях решила да не съм будна, когато дойде — зная си колко съм любопитна и затова не исках да рискувам да ме види.

Сигурно беше посред нощ, когато се събудих. Навън беше тъмно. Чух музика, и тогава се сетих — защото бях забравила — че не съм сама в къщи. Вероятно нощният татко свиреше — странна музика, ала доста хубава.

От време на време се долавяше и някакъв друг звук, сякаш нещо там пърхаше из въздуха. Какво ли правеше? От време на време като че ли казваше хо-хо-хо — страшно особено звучеше.

Мистериозно. Той продължи да прави така. Трябваше да стана и да видя какво е. Пък този глупав скрин стоеше пред вратата. Ключалката не се виждаше, той я затуляше, впрочем не бива да се наднича през ключалки. Колкото се можеше по-тихо, отместих скрина, за да достигна ключалката.

Зная, че е грозно да се наднича през ключалки, а и нищо не излезе — нищичко не можах да видя. Ех, че глупаво. Принудих се да откrehна вратата. За щастие музиката му попречи да чуе.

Седеше на пода пред камината, заобиколен от куп дебели книги, и нито чуваше, нито виждаше, седеше и четеше. Изглеждаше като обикновен човек — искам да кажа, в него нямаше нищо особено. Ала на главата му седеше една сова, жива сова, не препарирана. Тя светкавично извърна глава към мен и ме загледа. Онзи на пода нищо не усети. Совата литна и започна да хохока, да пляска с крила и вдигна страшна връва. Разбира се, точно в този миг часовникът с кукувичката

в моята стая удари дванайсет, кукувичката се подаде и закука с пълна сила. Тогава сграбчих хлопатара и започнах да дрънкам с него — защо постъпих тъй глупаво не зная, просто го направих и на всичко отгоре го изтървах, само защото той ме погледна. Страшно издрънча, но той не изглеждаше никак учуден, само ми кимна. Точно помня всичко, което си казахме после.

— Ей, ти, здравей! — поздрави той. — Явно съм забравил, че времето тече. Единайсет ли удари часовникът, или дванайсет?

— Дванайсет.

— Виж ти. Отдавна трябваше да съм си легнал. Бях решил да си лягам рано, а ето че седя тук и будувам.

— Можеш да си идеш в къщи и там да си легнеш, нямам нужда от бавачка — казах му аз.

Стори ми се сънен. Протегна се и се прозя.

— Нямам никакво желание да бъда бавачка — отвърна той. — И не затова съм тук, ако така си мислиш.

— А защо си тук тогава?

— За да имам легло, на което да спя.

— Че в къщи нямаш ли си легло?

— Имам, но не се побирам в него.

— Малко ли ти е?

— Не. Пълно е с книги. Затова майка ти ми разреши да спя тук, щом като нея така или иначе я няма. Имаш ли нещо против?

Погледна ме, има доста големи очи, и леко усмихнати като те гледат. Веднага ми харесаха.

— Е, добре. Стига да не ме безпокоиш — отвърнах аз.

Той поклати сериозно глава.

— И през ум не би ми минало. Стига ти мен да не безпокоиш, разбира се. Искам си спокойствието.

— И аз си искам спокойствието — заявих аз.

— Окей. Тогава всеки да се прибира в стаята си.

— Окей.

Тъкмо мислех да затворя вратата, когато дочух, че совата е в стаята ми. Чуваше се диво хохокане, беше кацнала върху часовника и седеше там. Не зная какво бе станало, но глупавата кукувица седеше до нея и гледаше тъпо. Совата ѝ попречи да се скрие в часовника.

— Виж какво прави твоята сова с часовника ми! Вземи да си прибереш домашното животно! — сопнах се аз, защото наистина мислех така.

Но той го прие спокойно и само я повика, ама совата слуша ли!

— Смугел! Ела тук!

Тогава за пръв път чух името на Смугел. Подхождаше му, защото самият той изглеждаше някак потаен^[1].

— Смугел явно не ще да се раздели с кукувицата. Иска му се компания, разбираш ли?

— Но *кукувицата* не иска! — възразих аз. — Иска да я оставят на мира, както и аз.

— Ето, чуваш ли, Смугел. Хайде идвай.

Но Смугел не дойде. Чоп-чопаше и се опитваше да се скрие зад кукувицата. Изглеждаше страшно глупаво и едва се сдържах да не се разсмея.

— Нали чуваш, че кукувицата иска да я оставиш на мира! Смугел! Бъди послушен!

Смугел се правеше, че не чува, невъзможен беше, та трябваше да се качим и да го свалим. Кукувицата тутакси изчезна в часовника.

— След един час пак ще се покаже — взе той да утешава Смугел. — А сега всички ще отидем да си легнем. Лека нощ. И приятни сънища.

Прибрах се в стаята си и затворих вратата. Чувах го как шета насам-натам и приказва на совата, а совата му отговаряше и сякаш се разбираха. Не можех да се въздържа да не подслушам малко, макар че не е красиво. Звучеше забавно: той питаше Смугел дали ме харесва, или пък смята, че съм прекалено строга.

— Изглежда така трябва — обясни му той, — когато неочаквано ти се домъкнат двама като теб и мен, без да си ги канил.

Каза на Смугел, че трябва да внимава с кукувицата, изглеждала крехкичка. Въпреки че кукала всеки час, гласът ѝ едва ли се чувал много-много, защото очевидно аз съм била тази, която се разпорежда в къщата, и положително съм знаела какво искам. Разбира се, че знам. После каза, че кукувицата била много по-възпитана и послушна от Смугел.

— Кукувицата си кука само когато трябва. На всеки час. А ти калпазанино хо-хокаш когато ти скимне.

За известно време настъпи тишина, дори помислих, че са си легнали. Но след малко се почука на вратата ми. Беше той.

— Извинявай. Спиш ли?

— Да — отговорих аз.

— Колко жалко!

— Защо?

— Навън е толкова красиво...

— Какво е красиво?

— Луната грее, пък вали дъжд... мислех си, че може би искаш да го видиш...

Не отговорих — не зная защо — но изпълзах от леглото и погледнах през моя прозорец: беше както той каза: от половината небе валеше, а по другата блестяха звезди, стъклото на прозореца беше покрито с капки, в които се отразяваше луната. Красиво беше, ама не казах нищо, мълчах си, прекалено малко го познавах, но вече не се сърдех, че е тук. Той пак започна да говори със Смугел. Гласът му може би звучеше малко разочаровано, като каза:

— Не отговаря. Сигурно е заспала. Да не я безпокоим тогава...

Отидоха си от вратата и той започна да шумоли из стаята си. Какво ужасно разтакаване докато си легнат. Чух го да казва на Смугел, че трябвало да завинти някаква крушка за дневна светлина.

— Виж! Не е ли хубава крушката, която ти купих. Като слънце ще свети — продължи той, пък Смугел се обаждаше нетърпеливо.

Но миг след това оттатък стана нещо. Смугел запърха диво насам-натам из стаята. Не знаех дали да вляза, но го чух да казва:

— Хопла! И таз добра! Тъмно като в рог, пък не мога да се оправя в къщата...

Сетне се чу леко трополене. После трясък. Тогава се втурнах вътре.

— Ама че тупурдия! — извиках. — Какво става тук?

Луната се беше скрила зад облаците, в стаята бе тъмно — ръката си не можеш да видиш. Само очите на Смугел светеха. Той все още хвърчеше наоколо, хохокаше, превземаше се и явно беше във възторг.

— Какво се е случило? — попитах аз.

— Сигурно е изгорял някой бушон. Искях да уредя малко дневна светлина за Смугел, иначе не може да спи, нали советите са нощни животни, през деня спят, а нощем са в стихията си...

— Да, виждам — отвърнах аз.

— Трябва само да го накараме да заспи. После пак може да загасим лампата — поясни той.

— Почакай малко...

Заопипвах в тъмнината, оправях се доста добре без да виждам, тъй че скоро докопах един свещник.

— Имаш ли кибрит? — попитах го аз.

Имаше. Затрака с една кутия в тъмното и искаше аз да я взема и да запала, но нали не я виждах.

— Хайде, запали свещта! Ето я! — казах аз. — Запали я ти!

Той запали свещта и аз я поставих в свещника.

— Колко уютно стана! — промълви той.

— Имаме още свещи, ако искаш.

— Нямате ли бушони?

— Със свещи е по-красиво.

— Така е — съгласи се той. — Много по-красиво. Но на Смугел му трябва дневна светлина, инак никога няма да заспи.

Не знаех къде мама държи бушоните, блъсках си ума, но нямах понятие къде може да са, а Смугел беше страшно бодър и игрив, затуй изтичах до кухнята и извадих до една всички свещи, които имахме. Цяла кутия коледни свещички, и още куп други. Поставих ги в свещници и ги занесох отгатък и палихме ли, палихме. Красиво стана, ала и топло. Доста ни се доспа.

— Не мислиш ли, че Смугел ще заспи сега? — попитах аз.

— Може би, ако чуе приспивната си песен.

Той пусна една плоча, която си носеше — била тяхната приспивна песен, неговата и на Смугел. Слушах я за пръв път. Никой не пее, само музика е, като музика на мечтите. Сега вече стана и моя приспивна песен.

Смугел поседя малко, загледан в свещите и слушаше музиката. После започна да примигва. Наистина изглеждаше малко сънлив, а и прозвуча сънливо, като се обади с тънко гласче.

— За него това бе напрегнат ден, разбираш ли? Сега променя навичите си, а то е уморително — обясни нощният ми татко.

— Прозява се. Видя ли? — възкликнах аз.

Когато спеше, Смугел винаги седеше в горния ъгъл на леглото, съвсем до възглавницата. Сега отлетя там и седна. След малко мушна

глава под крилото си.

— Подир малко ще заспи — прошепнах аз. — Лека нощ, Смугел. Лека нощ.

После се прибрах в стаята си, но оставих вратата открената, а отгътък той сновеше насам-натам, духаше свещите, и музиката свиреше. Появиха се безброй сенки, движеха се като насън, напред-назад. Люшкаха се, изглеждаше уютно.

Изведнъж той застана в пролуката на вратата с всичките сенки зад себе си, които танцуваха по пода и върху стените, дори отначало помислих, че сънувам, но после го чух да пита:

— Впрочем как се казваш?

Учудих се, мислех, че мама му е казала.

— Не знаеш ли как се казвам? — попитах.

— Не.

— Тогава няма да ти кажа.

Зарадвах се. Той никога няма да узнае името ми, ама никога, не го харесвам, то не ми отива, кара ме да се чувствам глупава, винаги съм искала да имам друго име.

— Не, няма да ти го кажа — повторих аз, за да разбере, че не си струва да пита повече.

И той не попита, само каза:

— Окей, но как да те наричам тогава?

— Измисли сам!

— Аз? Да ти измисля име?

Изглеждаше страшно учуден, но и почти тъй радостен като мен, и това ми хареса.

— Как искаш да се казваш? — продължи той. — Какво име да ти дам?

— И аз не знам. Някое, дето ще ме радва.

Тогава той влезе в стаята, дойде при мен, позасмя се и каза, че трябва да помисли. Разбрах го и затова не казах нищо, не исках да му преча.

— А кога си родена? — попита той след малко.

— През юли. На седми...

— Седми юли... аха... значи през лятото, през юли, през месец юли, когато липите цъфтят, тогава значи си родена. През лятото всички са радостни. А радваш ли се на рождения си ден?

- Понякога. *Предварително*. След това — не.
— Окей. Искаш ли да се казваш Юлия?
— Да... мисля, че искам. Окей тогава — съгласих се аз.
— Лека нощ, Юлия!
— Лека нощ!

След това той духна свещите. Лежах и си мислех за Юлия. Хубаво име беше, много по-забавно е да се казваш тъй, отколкото... не, няма да го кажа, никога вече няма да го кажа.

После спяхме страшно сладко.

---

[1] Смугел — на шведски означава контрабанда. — Б.пр. ↑

НОЩНИЯТ ТАТКО

Колко страници е написала Юлия. Чудя се дали да... Но не бива да поглеждам. Обещахме си да не четем какво е писал другият, преди книгата да е готова. Юлия така искаше. Отначало не бях съгласен — че как щяхме да разберем кога е завършена?

Юлия ме погледна с укор.

— Казах *готова*. Не *завършена* — поясни тя. — Не разбираш ли, че тази книга не бива да има край, би било жалко. Тя трябва да продължава и да продължава, ние само ще я изготвим, то е друго, пък и тъй трябва, инак никога няма да прочетем какво сме написали.

Не. И аз не искам книгата да има определен, окончателен край. Сякаш слагаш точка. Би приличало малко на раздяла. Не бива. Впрочем Юлия смята, че ще забележим кога започва да става готова и можем да я зачетем. То ще дойде от само себе си, казва тя.

Да се надяваме.

Не е нужно да разказваме нещата подред, както са станали в действителност, а тъй както ги помним. Чудесно, така ще бъде по-лесно.

Някои работи Юлия ги е писала едва ли не докато още са ставали, твърди тя. Точно тях съм страшно любопитен да видя. Да, спомням си, че понякога седеше и пишеше, но не предполагах, че било за нас, мислех, разбира се, че е нещо във връзка с училището. Ех, как изсумтя Юлия, като го казах.

— Щом се хванеш за писалката и всеки мисли, че правиш *домашни*! — сопна се тя. — Детинщини! Но *кажеш* ли, че си направил домашните си — хайде де, никой не вярва!

Тъй ми се падаше... Не, с Юлия човек трябва да внимава да не говори за училището. Било си нейна работа, казва тя. Откровено казано се радвам, че не иска да ѝ се месят, защото съвсем не ми е забавно да говоря за училище, пък и никога не ми е било. Ако говоря, то е просто от учтивост към децата. Но от друга страна — какво ли бих казал самият аз, ако някое дете започнеше така, просто от учтивост, да

ме разпитва за работата ми. Мисля, че щях да го помоля да млъкне. Но горкото дете не би посмяло да стори същото с мен. Доста е несправедливо. Какво ли мисли Юлия по този въпрос?

Пишем на хвърчащи листа, които после продупчваме и събираме в една папка. Юлия пише на жълта хартия, а аз на синя, за да ги различаваме и да не прочетем по погрешка писаното от другия.

Никога не пишем през деня, а едва когато мръкне и винаги като сме заедно. Само че не едновременно. Невъзможно е. Защото вниманието ти се раздвоява.

Юлия седи в своята стая, когато пише. В туй време аз се занимавам с камъните. Чувам как писалката ѝ не спира да дращи. То не било трудно, бързо върви, обяснява тя, като въздиша възхитена, особено лесно било при луна. Тогава седи до прозореца. С краката на перваза. Сваля си обувките и чорапите. Мърда палците на краката си и пише. Има нещо загадъчно в тая работа.

— Направи и ти същото! — подкани ме тя.

Понякога ми е малко трудно да започна. Струва ми се, че имам куп неща да разкажа, но нещо ми пречи, не зная какво. Както и сега — като че ли имам спирачка.

— Би трябвало да окъпеш краката си в лунната светлина. Нямах си представа... — казва Юлия замечтана.

Какво ли пък — да опита човек.

Юлия вече си легна, във свети луната. Дали да не опитам както тя казва...

Дано никой не ме види. Скривам се в сянката на пердето, само краката се показват. Изглеждат малко призрачни, полупрозрачни, и като недействителни, сякаш вече не принадлежат само на мен, а на друг... Правят лунна баня. Колко е приятно.

Тази нощ ми се ще да разкажа една кратка историйка, която четох някога някъде и една вечер разказах на Юлия, защото се чувствах също както тази вечер и никак не ми беше до писане, нито за камъни, нито за нас, мен, Юлия и Смугел.

Спомних си я сега, като гледах краката и палците си, протегнати към луната, светнали с тайнствен блясък в нощта, тържествени като свещите в кристален полилей. Мои чужди крака, които тъкмо сега не сте истински мои, колко сте щастливи, че можете да се освободите за малко от мен! Едновременно тържествен и едва сдържайки смеха си,

се навеждам напред и духвам върху палците, а те трепват кротко като пламъчета...

Историята, която ще разкажа, е много кратка и не зная дали ще си я спомня точно, възможно е да я объркам, но въпреки това ще я напиша, най-вече заради въпроса, който Юлия зададе накрая. Мисля, че сега вече ще мога да отговоря — само дано разбере какво искам да кажа.

Имало едно време една жаба. Разхождала се тя на лунната светлина. Сигурно била малко жадна и искала да си пийне. Пък може и да е искала да потопи краката си — но не в лунни лъчи, а във вода. Или пък само да се огледа в някоя локва — отде да знам.

Много обичам жаби. Имат такъв един своеобразен начин да се движат и тъй красиви очи, но не зная много за тях.

Жабата тръгнала по жабешки да се разхожда по пътя. Стигнала до локвата, която била целта на нейното пътешествие. Но от локвата не било останало почти нищо. Погледнала я тя тъжно с красивите си очи.

— Пак ли си пресъхнала? — рекла жабата на локвата.

— А как другояче? — въздъхнала в отговор локвата, свила се още повече и вече заприличала на малко влажно петънце. — Как другояче, като всеки ден трябва да гася ненаситната жажда на морето?

Да — това беше цялата история и Юлия ме погледна с очи големи и черни.

— Аз ли съм жабата? — попита тя.

Тогава не знаех какво да й отговоря. Мисля, че само поклатих глава и казах, че не зная.

Но сега, тази вечер изведнъж разбрах. Сега мога да й отговоря.

Не, Юлия, жабата, това съм аз. Малко е заплетена цялата работа, защото аз едновременно съм и жабата, която иска да пие или може би да се къпе, или огледа. И локвата, която чака дъжд. И ненаситното море пак съм аз.

Така се чувствам понякога, когато искам да пиша, а не мога. Ще разбереш ли тогава, че невинаги ми е тъй лесно? Че трябва да имаш търпение с мен?

Не, ех, само да искаш ти да си дъждът, Юлия, дъждът, който пълни локвата, за да може жабата да се огледа и морето да получи глътка вода. Как бих се зарадвал!

ЮЛИЯ

(Туй дето следва, го писах в момента, в който ставаше — когато той щеше да дойде втората вечер. И аз лежах и чаках — затова буквите са тъй разкривени, защото пишех в леглото. Но това не било беда — като се напечатало нямало да личи, казва той. Но жалко, че няма да се вижда светложълтата хартия, на която пиша, в съвсем същия цвят като очите на Смугел и като луната.)

Ех, че глупаво, ама страшно глупаво, дето му казах, че не искам да ме безпокои, но нали не знаех какъв е, не можех и да зная. А защо ли настоях да не идва преди да съм си легнала? Само защото *трябвало* да съм си в леглото, когато той дойде, каза мама.

А онзи глупав надпис, дето го поставих на вратата! Защо ми трябваше да го правя? **НЕ БЕЗПОКОЙ!** Мога обаче да изтрия НЕ и няма вече да звучи страшно. Чудесно! Сега пише само: **ЧАСТЕН СЕКТОР! БЕЗПОКОЙ! ЗАБРАНЕНО!** Бих могла да махна и **ЗАБРАНЕНО?** Не, нека си стои. Инак няма да прилича на истински надпис.

Защо ли още го няма?

Ако поиска кифли и мляко, тогава добре че не си измих зъбите, може да не му се яде сам. Мама казва, че се хранел преди да тръгне от къщи, но може да огладнее по пътя, а кифлите наистина са прекрасни.

Уф, че е топло в леглото, всичко се намачкало.

Странно, колко звуци чуваш, когато очакваш някого, на които друг път не обръщаш внимание, плиска и шурти вода, нещо пука. Някаква смесица от блъскане на врати, приказки и трясъци, чуват се стъпки и си мислиш *ето*, но вечно грешиш. Всичко това са само очаквателни звуци. Когато зачакаш някога, първо се ослушваш ли, ослушваш, а после си запушваш ушите, защото ти омръзва да се лъжеш.

Ами ако той не обича кифли?

Ако поиска риба. Има нещо, дето му викат рибени топчета, отвратителни са, просто чудовищни. **ЧУДОВИЩНИ.** Колко смешно

изглежда, когато пишеш *чудовищни*.

И да чакаш също е *чудовищно*.

Чувам нещо по стълбите! А, те са! Ето Смугел! Тъй хохока, че цялата къща ехти. Олеле, не са от най-тихите.

Ще се престоря на заспала, нека ме събудят.

Лошо. Не ме събудиха, *прекалено* добре се престорих и те повярвах. Той откряна лекичко вратата и изшътка на Смугел, за да не ме събуди. И Смугел взе, че послуша, глупчото му с глупчо.

Погледаха ме малко през пролуката и пак затвориха. И ето ме, лежа си тук. А се помъчих да хъркам *страшно* силно, за да дойде да ме разбута. Не е хубаво да хъркаш силно, можеш гуша да получиш, нима не го знае? То може би е *опасно*...

Чувам ги как уютно се подреждат. Ето, той взема трески от бакъреното казанче и стъква огън, а сега слага плочата и пуска оная същата музика.

Каза, че съм спяла като лалугер, и не бивало да ме безпокоят, защото утре съм на училище. Не *видя* ли надписа!? Че пише **БЕЗПОКОЙ!**

— Но ти и аз, Смугел, дете няма защо да мислим за училище, ще смогнем още да поседим — обърна се той към Смугел. При тия думи Смугел започна да се обажда, само защото той каза „смогнем“ (нали прилича на „Смугел“), та трябваше да му се обясни, че когато можеш да сториш нещо, се казва, че „смогваш“. Смугел е страшно умен, и сигурно всичко разбира.

Как не *успяха* да ме събудят. Хич не ми е весело да лежа тук. Сега вече е започнал да чете, разбира се...

Ама че съм глупава! Щом човек може да се преструва на заспал, защо да не се престори, че са го събудили? Точно така!

Ако остана да лежа тук, онова предаване по телевизията няма да ми излезе от главата. Защо ли ми трябваше да го гледам?

Ще кажа, че са ме стреснали, когато влизаха, че съм се събудила от хохокането на Смугел, забравила съм да си измия зъбите, а в кухнята има кифли. Тъй мога да кажа.

Ей сега отивам при него. И при Смугел.

НОЩНИЯТ ТАТКО

Не зная защо, но разчитах Юлия да седи и чака като отидем. Помня как се понатъжих, задето не го стори. Мислех си, че сме станали добри приятели, и просто се радвах да я видя отново. Това стана на втората вечер и Смугел и аз бяхме страшно весели, когато пристигнахме. Спомням си как вземахме по няколко стъпала наведнъж. Юлия живее най-горе в една висока стара къща. Аз свирках, а Смугел кряскаше, за да ни чуе.

Но в къщата цареше тишина. Отначало помислих, че тя се шегува с нас, приближих се и открегнах вратата на нейната стая, а тя си лежеше там, хъркаше и сумтеше. Разбрах, че само се преструва на заспала, и очаквах всеки миг да избухне в смях. Стоях и чаках, но тя не благоволи да се събуди.

Тогава си рекох, че ще трябва сами да се забавляваме, Смугел и аз. Свикнали сме и то не е мъчно. Излязох, подредих да ни е удобно и почнах да работя.

Изведнъж Юлия застана на вратата. Гледаше доста навъсено.

— Събудихте ме — тросна тя.

— О, така ли, извинявай — възкликнах. — Исках само да видя дали си в къщи, беше толкова тихо...

— Аз спях.

— Да, забелязахме — спеше страшно дълбоко и... шумно.

Стрелна ме изпитателно изпод вежди и сигурно търсеше да види доколко съм разбрал. Но аз гледах наивно като дете. (Дали децата наистина са толкова наивни? Я кажи, Юлия?)

Щом свърши с изпитанието, тя сякаш стана по-дружелюбна.

— Нищо, че ме събудихте — каза тя. — И без това бях забравила да си измия зъбите.

След това отиде при Смугел и го поздрави, но Смугел седеше унесен от топлината на огъня или може би попривикваше към новите си часове за сън и наистина изглеждаше умърлушен. Главата му бе

хлътнала в перушината и целият приличаше на кълбо. Само очите примигваха.

— Сърдиш ли ми се, Смугел? — попита го Юлия.

— Ами! — обадох се аз. — Само му се спи, както и на теб преди малко.

— А може би се преструва? — продължи тя.

— Не вярвам — възразих аз. — Това пък как ти дойде на ум?

Тя ми хвърли бърз поглед, а аз я гледах невинно.

— Откъде можеш да знаеш какво му е на Смугел? — възкликна тя.

— И как още, познаваме се доста добре.

Юлия не отговори веднага. Гледаше сериозно пред себе си, и тъкмо се чудех какво ли си мисли, когато продължи:

— Ти да не си сова? Как можеш да си толкова сигурен, че разбираш Смугел? Та дори ние с мама, дето сме хора, понякога изобщо не можем да се разберем.

Да си призная, онемях от почуда. Наистина, никога не бях се замислял за разликата между сова и човек. Тя е някак си тъй естествена, че не я вземах сериозно. Но сега Юлия почти ме хвърли в угризения. Гледаше ме сериозно и замислено. После каза меко:

— Смугел само теб ли си има на целия свят?

— Да. Съжаляваш ли го?

— Не зная. Винаги ли сте се познавали?

— Невинаги, но доста от отдавна. По-рано той живееше у един капитан на шхуна, на име Янсон. Той се премести да живее другаде и ми го остави да се грижа за него.

— А той *никога* ли не е виждал друга сова?

— Доколкото знам — не. Поне откакто аз се грижа за него. Той бил мъничък, когато Янсон го намерил. Бил паднал от гнездото.

— Имал ли е братя и сестри?

— Сигурно. Защо питаш?

Юлия не отговори веднага и отбягваше погледа ми.

— А... нищо. Сега ще си измия зъбите. Е, хайде!

Тя излезе и ме остави насаме със Смугел, който си седеше все така. Обхвана ме дълбоко състрадание към него, буца ми заседна в гърлото, стори ми се сякаш ме гледа с укор, почувствах се нещастен. Нима разбивах нечий живот?

Приблжих се до Смугел и се взрях дълбоко в очите му.

— Тъй ли е, Смугел? Разбивам ли ти човешкия живот?

Тогава той изпляска с крила и кацна на главата ми.

— Можеш ли да ми простиш, че не съм сова, Смугел? — прошепнах аз.

Явно можеше, защото изхохока в отговор.

— Не си ли поживяхме добре с теб, или понякога копнееш за други сови?

Не звучеше да е тъй. Поне за сега не. Смугел изглеждаше доста доволен от живота, та аз се успокоих, отворих книгата, запрелиствах я и зачетох на глас, дано събера мислите си.

Изведнъж Юлия отново застана на вратата.

— Пак ли четеш?

— Хм-мм...

— Трябва ли вечно да четеш?

— Хм-мм...

— А защо?

— Заради книгата... книгата, която пиша, разбираш ли...

За пръв път споменавах пред Юлия, че смятам да пиша книга. Тя ме загледа почти неодобрително, във всеки случай — нетърпеливо.

— Ако някой ще пише книга, трябва да я *пише*, а не да чете.

Звучеше страшно критично. Реших, че не си струва да спорим повече по въпроса и затова я попитах дали си е измила зъбите.

— Има време...

— Няма ли да ходиш утре на училище?

— Ще ходя, разбира се... Каква книга ще бъде?

— Започнал съм да пиша за камъни. Слушай, ако утре ще ставаш рано, не е ли по-добре...

Тя разбра накъде бия и ме прекъсна:

— Гладен ли си? Защото аз съм.

Бях ял в къщи преди да тръгна, тъй че не бях особено гладен. Нито пък особено досетлив. Ето защо казах:

— Мога да ти направя един сандвич, ако искаш.

— Имаме чудесни кифлички в кухнята — отвърна тя.

Както казах, бях малко недосетлив. Пък исках и да поработя. Попитах:

— Да ти донеса ли една кифла?

На което тя отвърна огорчено:

— Мога и сама. Лека нощ, каменен татко.

Вратата се затръшна. Стоях и гледах глупаво и се чувствах глупаво. Не знаех къде да се дяна. Пуснах една плоча и се опитах да чета.

— Какво си пуснал?

Юлия пак стоеше на вратата. А аз тъкмо бях започнал да проумявам туй, което четях.

— Какво каза?

— Сетих се за сандвича, който ми обеща. Искам си го сега.

— Добре, но ще го изядеш в леглото и ми обещавай, че после ще спиш!

— Искам препечен хляб с топено сирене.

— Окей.

Отидох в кухнята и направих един истински вкусен сандвич, сложих го на чиния и го занесох на Юлия. Тя седеше в леглото си и чакаше. Заоглежда сандвича.

— В средата има най-много сирене — подметна тя, — а по края почти нищо.

— Сандвичът е чудесен — отсякох аз, загубил търпение.

— Е, да — съгласи се тя.

— А после да спиш като прасенце! — продължих аз.

— Хм-м...

— Хайде, лека нощ.

— Лека нощ. Нищо, че по края имаше най-малко.

— Добре. Приятни сънища.

Излязох и затворих вратата, за да ѝ стане ясно, че за днес това е краят. Беше нощ и трябваше да се спи. Разрових огъня и му добавих две цепеници. После се разположих, за да почета най-сетне на спокойствие.

Разбира се, не си намерих книгата. Помислих, че може да съм я занесъл в кухнята и отидох да я потърся. Нямаше я там. Хрумна ми да не би Юлия... докато бях в кухнята... да е взела и скрила книгата. Търсих ли, търсих. Открих я накрая под възглавницата, върху която бях седнал. Кой я беше пхнал там, не зная. Може и аз да съм бил. Естествено, книгата беше затворена, пък аз и понятие нямах до къде съм стигнал. Никога няма да се науча да слагам белег между

страниците на книгите. Прелиствах и пухтях. Пухтях и прелиствах. Усецах, че започвам да се дразня.

В същия миг отново чух едно гласче — вече до болка познато:

— Не мога да заспя.

— Не сме ли се срещали някъде? — попитах аз и тръшнах книгата на пода. — *Сега пък какво има?*

— Има трохи в леглото ми.

— Защо не си ги махнеш сама?

— Защото...

— Окей.

Последвах я в стаята ѝ, четках и тръсках, както навярно никога през живота си не бях четкал и тръскал. Нито една трохичка нямаше в леглото, когато свърших.

— Е, сега ще можеш да спиш много, много хубаво — чак до утре!

— Подарявам ти тази картинка да си отбелязваш до къде си стигнал.

Наистина много хубава картинка — едно котенце с розово кълбо прежда, със сребристи отблясъци. Тъкмо ми трябваше белег за книга.

— Досетих се — каза Юлия.

Страшно съвестно ми стана задето се усъмних, че е скрила книгата, когато самият аз я бях затрил. Наведох се и подпъхнах завивките ѝ. Тогава тя ме попита:

— Негрите избеляват ли, когато станат ангели?

Ето ти нещо, за което никога не бях мислил.

— Защо да избеляват? — учудих се аз.

— Ула и другите казват, че всички ангели били бели.

— Те пък откъде знаят?

— Защо тогава няма картинки с черни ангели? Изобщо няма. А винаги съм искала да имам цял лист картинки с черни ангели.

— Сигурно в Африка имат картинки с черни ангели.

Юлия размишляваше напрегнато, личеше си — между веждите ѝ се образува бръчка.

— Ако негрите имат черни ангели, дали имат и черни призраци?

— Възможно е, стига да *вярват* в призраци.

— Тогава би трябвало да се явяват през деня, защото нощем няма да се виждат, щом са черни.

Туй наистина бяха много интересни мисли, които никога не бяха ме занимавали, но Юлия трябваше да става за училище, а пък аз си имах работа. Ето защо се опитвах да завърша разговора, но тя не ме пускаше.

— Знаеш ли какво правих днес? — попита тя.

Поклатих глава.

— Гледах телевизия. Но ти не казвай на мама, защото не бива да гледам, когато съм сама.

— Какво гледа?

Тя не отговори веднага, но видях, че мисли за нещо и доста се изненадах, когато само вдигна рамене и каза:

— Нищо особено. Почти го забравих.

— Тъй ли...

— Като че беше някакво негърско погребение — продължи тя.

Аз също бях гледал погребението по телевизията и й го казах. Юлия ме погледна с интерес.

— И ти ли си го почти забравил?

— Не — отвърнах аз, защото не бях.

— Горкият... сигурно си тъжен.

Размислих малко преди да й отговоря. Не че бях тъжен, а защото изведнъж нямах никакво желание да кажа „лека нощ“ на Юлия. Не исках да се разделяме точно сега.

— Не, не съм тъжен — рекох аз, — но представи си, почнах да огладнявам. Искаш ли...?

Никога не бях виждал човек така да се зарадва на гладна на някой друг. Юлия просто изхвърча от леглото.

— И аз съм страшно, ама страшно гладна. Ела! В кухнята имаме най-вкусните кифли на света! Първо ще светнем, за да заспи Смугел. После ще ядем.

Когато излязохме от нейната стая, Смугел вече спеше. Сигурно огънят в камината го беше приспал.

Хрумна ни да седнем да ядем на балкона. Нали Юлия живее на последния етаж, а изгледът е прекрасен. Виждат се безброй чужди покриви. Малко по-нататък стърчи църквата. На камбанарията има часовник, който бие всеки четвърт час. Когато седиш на балкона, ти се струва, че ударите гърмят едва ли не над главата ти. Подредихме си

хубаво масата с покривка на цветя и високи чаши, и кошничка с кифли. В средата поставихме газена лампа.

Бяхме щастливи. Юлия изяде огромно количество кифли. Аз също. Но не ни заболяха стомасите. Юлия беше казала, че няма да ни заболят, защото кифлите били добре опечени. Всъщност изядохме всичките кифли.

После изпуших една лула и пуснах музика.

Стана доста късно, прекалено късно за Юлия.

— Как мислиш, сега ще спиш ли по-добре? — попитах сетне, докато я завивах.

— Да, благодаря — отвърна Юлия.

Но доста по-късно след като и аз си легнах и още се чудех коя книга да си взема за нощно четиво, чух как вратата на стаята на Юлия леко изскърца. Ще трябва да смажа тази врата, реших аз и вдигнах очи.

Юлия стоеше там в бялата си нощница, с ръка на дръжката.

— Спиш ли? — прошепна тя.

— Както виждаш — отвърнах аз.

— Забравихме приказката за лека нощ...

Тя се опита да възбуди любопитството ми, като започна да я разказва пресилено свободно. Не отговорих нищо. Само я гледах.

— Няма нужда ти да разказваш, разбираш ли? Искам аз да ти я разкажа на теб — обясни тя.

После пусна дръжката на вратата и дойде до леглото ми.

— Бива ли да седна на ръба?

— Само гледай да не събудиш Смугел. Говори тихо!

Тя кимна. Очите ѝ блестяха, потъмнели от вълнение.

— Измислих я съвсем сама, разбираш ли, ей сега преди малко...

— Звучи интересно. Я да чуя!

Тя се примъкна малко по-нагоре в леглото и дръпна нощницата върху коленете си.

— Да не ти е студено?

Тя поклати глава. Старателно преплете палците на краката и склучи ръце под брадичката си. След това започна да разказва:

(Помолих Юлия да ми напише приказката със свои думи, защото тъй е много по-хубава, отколкото ако се опитам аз. Отначало не искаше, но после все пак се съгласи.)

Имало едно време един негърски крал, който взел, че умрял, ама всъщност само се преструвал, разбира се, за да им стане мъчно на всички дете били глупави, но не им станало, толкова глупави били. Ама той все пак ги излъгал, и като щели да го погребват, той се скрил между цветята отгоре върху ковчега и лежал там с разперени ръце и приличал на кръст. Зад него имало големи, големи прозорци и вътре било тъмно, макар че прозорците били светли. И когато в църквата започнали да пеят, се случило нещо ужасно странно: всичките цветя от ковчега излетели през прозорците, станало тъй светло, и негърският крал, който лежал скрит между цветята, и той излетял, а те пеели, и пеели, и пеели, все по-високо и по-високо пеели те. И той отлетял при всичките много хора, които го чакали отвън. Той изобщо не бил умрял, казали тези, които го чакали, само глупците повярвали, защото нищо не разбирали. И така свършва приказката.

ЮЛИЯ

Ако човек излезе навън, когато вали, както направихме ние, и камъните са мокри, тогава се вижда, че моят нощен татко казва вярно и те съвсем не са сиви, а имат най-различни цветове като ги огледаш внимателно.

Разглеждала съм неговите книги за камъни. Има безброй камъни, които са тъй красиви, че сякаш сънуваш, просто да не повярваш, че ги има.

Представете си — преди милиарди, или билиони години нямало хора, а само мънички животинчета, тъй мънички, че никой не можел да ги види, камо ли те самите, и едва ли са знаели, че съществуват, толкова били малки. А пък какви били красиви, имали черупки, които светели. Но с течение на времето се вкаменили — такава им била *съдбата*, да станат камъни. Видях такъв камък, моят нощен татко има един, в него са събрани милиарди, билиони малки животинчета, но те не се виждат, превърнали са се в цветове и човек вижда само тези цветове.

Камъните са като *истинските* тайни, сега разбирам, че той трябва да пише за тях, по-рано не разбирах.

Но той има и друга важна причина да пише за тях, нещо, което се случило като бил малък, нещо свързано с някакъв камък. Чудна работа, когато ми го разказа, аз пък си спомних какво ми се случи като бях малка, също свързано с един камък. Мислех, че съм го забравила, а не съм. Тогава той поиска да му го разкажа и аз го сторих.

Докато си разказвахме тези случки станали с нас отдавна, когато не сме знаели нищо един за друг и сме живели много далеч един от друг — а пък мен може би дори не ме е имало, когато онова му се случило — тогава разбрах, че в целия си живот не искам да имам друг татко. Нощният татко е истински татко, на него почти всичко можеш да му кажеш, толкова лесно схваща.

Ще разкажа моята каменна история първо, тя е късичка, а после той нека разкаже своята.

И така, едно време бях много малка и се детинях, не знаех, че винаги трябва да имаш пари, когато искаш да купиш разни работи.

Мислех, че ако имаш някой предмет, който обичаш, можеш да отидеш и да го замениш срещу нещо друго. Струваше ми се съвсем естествено.

Веднъж си намерих едно камъче. Лежеше в канавката и се зеленееше. Първо ми заприлича на счупено топче, от което е останала само половината, но като го вдигнах видях, че не е половин топче, защото и отдолу беше зелено. Счупените топчета не са. Беше си истинско камъче, цялото лъскаво и загладено — истинско удоволствие да го държиш в ръка. Не бива да се лапат камъни и разни други намерени неща, но това камъче беше съвсем особено, просто чувстваш, че трябва да го лапнеш, такъв лъскав вкус имаше. А като потичаш и ожаднееш и нямаш вода, вместо нея слагаш камъчето в устата, заставаш мирно и жаждата ти изчезва.

Туй беше през лятото, а после дойде зимата и тогава човек не е тъй жаден. Но щом стане студено страшно ми се прияжда нещо сладко, дори има дни, когато само сладки лакомства са ми в ума. А един ден, когато навън духаше и валеше сняг и бях сама, а Ула и другите ми бяха сърдити, просто не знаех вече какво върша, та грабнах камъчето и изтичах до сладкарницата. Пред мен имаше един много, много стар дядо, стоеше приведен и гледаше сладкишите зад стъклото на тезгяха, подпираше се на бастун. Беше преди мен, но за това и не помислих, минах напред, сложих камъка върху тезгяха и зачаках.

Като малка сигурно съм мислила, че всички могат да четат мислите ми, защото не казах нищо, само стоях и чаках, и гледах, и смятах, че ще получа каквото искам. Момичето зад тезгяха взе камъчето.

— Даваш ли ми го? — попита тя.

Кимнах, тя прибра камъка, а аз продължавах да стоя и тя ме погледна учудено.

— Да не си искала да купиш нещо с него? — възкликна тя.

Посочих ѝ цял куп малинови и лактови бонбони, които вярвах, че най-малко трябва да получи за камъка, но тя само се засмя и сложи пак камъка върху тезгяха.

— Та с камъни не може да се пазарува — каза тя. — Не го ли знаеш?

И продължи да се смее, така се смееше, че нещо ми припари по ушите и бузите. Взех камъка и го скрих, ужасно се засрамах и тъй жално ми стана за камъка.

Старецът още стоеше и не знаеше от кои сладкиши да си купи, но сега вдигна глава и ме потупа с бастуна по гърба, тъкмо когато си тръгнах. Искаше да види камъка и аз му го подадох. Дълго го разглежда, дори си сложи очилата, въртеше го и го обръщаше, изучаваше го ту отдалеч, ту отблизо, а най-сетне каза:

— Колко малко струва красотата, дори един лактов бонбон не можеш да получиш за нея!

Въпреки че съвсем точно си спомням тези думи, тогава не ги разбрах, но сега вече проумявам. Винаги запомням думи, макар и да не ги разбирам. Те прозвучаха тъй особено сред кифлите и сладкишите, може би и заради каменния под, и витрината, и стъкления тезгях, сигурно затова думите сякаш проехтяха. А отзад висеше голямо огледало, в което виждах всичко, себе си и дядото с камъка, и момичето зад тезгяха, което се смееше и смееше — чудно на какво се смееше. После побягнах навън колкото ме държаха краката. Едва в къщи се сетих за камъка, изтичах обратно, ала дядото си беше отишъл, видях през витрината, че го няма. Никога не успях да си върна камъка, и дядото повече не видях — стар беше, сигурно после е умрял.

— Защо мислиш, че е умрял? — попита нощният татко.

Там е работата, че не знаех, нали беше стар, но не и затова, не зная какво исках да кажа, казах го тъй, без да се замисля, само защото звучеше противно. Понякога, като ми премине някакво противно чувство, което съм имала, казвам ей тъй нещо глупаво, дето не го мисля, просто го казвам, за да не се върне противното чувство.

Тогава не отговорих на въпроса му, и затова сега го пиша, нека сам го прочете и ми каже, ако знае по-добро средство против глупави чувства, когато не ти е мъчно и не си ядосан, а само ти е криво.

Сега той е на ред. Неговата каменна история е дълга.

НОЩНИЯТ ТАТКО

Това се случи много отдавна, едно лято край морето. Татко и аз се разхождахме по брега. Помня, духаше вятър, който отнасяше гласовете ни и беше трудно да разговаряме. Синята хавлия на татко се развяваше. Изведнъж той се спря, вдигна нещо от пясъка и ми го подаде.

— Вземи това!

Беше камък. Черен като въглен и доста голям. По-голям от монета от две крони^[1]. Морето го бе изгладило до съвършенство. Но най-забележителното у него беше, че имаше формата на сърце. Личеше си, че не бе оформен от човешка ръка, а самото море случайно беше изваяло каменното сърце.

Дойде есента и училището започна.

Носех черния камък навсякъде със себе си. Стисках го винаги в лявата си ръка — там прилягаше чудесно, а в дясната — далеч не толкова добре. И помня как си мислех, че морето е ваяло камъка в продължение на хиляди и хиляди години, точно за лявата ми длан. Това го превръщаше във вълшебен и просто не можех без него.

Имах си другар на име Арне. Беше най-добрият ми приятел, но понякога ходеше с един, дето се казваше Гунар, а той съвсем не ми беше приятел. На Арне не можеше да се разчита истински, но все пак прекарвахме весело.

Всеки ден след училище минавахме покрай малко мрачно магазинче с престарял автомат пред него. Арне и аз рядко имахме пари, но въпреки това винаги се спирахме пред автомата, защото беше такъв особен. Направен от дърво, с червеникавокафяв цвят, издраскан и олющен, с помътнели стъкла на вратичките. Като пуснеш монета, тя се провираше с мъчителен стон едно стъпало надолу. Не можеше да избереш каквото искаш, а трябваше да се удовлетвориш с онова, което лежеше в поредната кутийка.

— Какво от туй, че нямаш пари, щом и без това не можеш да избираш — заключи Арне, но явно само на думи.

Един ден открихме, че под една от вратичките на най-долния ред имаше пролука. Вътре лежеше голям шоколад. Който имаше съвсем тънка ръка, можеше да я провере и да измъкне шоколада. Моята беше такава. Ръката ми едва-едва влезе. Ръбът се вряза в китката ми и за миг помислих, че ще се заклеся. Шоколадът се пречупи в средата, но бях го хванал здраво. Изпълнен с ужас извърших престъплението пред възторжения поглед на Арне.

Шоколадът беше в бяла опаковка. КРЕМ ВАНИЛИЯ пишеше отгоре със златни букви. Беше тъмен шоколад с бял, къскав крем ванилия в средата, и имаше прекрасен аромат. Разделихме си мълчаливо пляквата и — потънали в тежки размисли, осъзнали напълно падението си — изядохме двамата по равно. Разбрахме се това да не се повтори никога вече.

На следващия ден се промъкнахме там, за да поразмислим над празната кутийка в автомата.

Вътре отново лежеше съвсем същия шоколад.

Изкушението се оказа голямо. Беше неделя и помислихме, че сигурно е примамка, за да се хване крадецът в капана. Закрачихме тревожно напред-назад пред автомата. Не се виждаше жива душа. Всичко бе празнично спокойно, а магазинът — празен. Спогледахме се, хрумна ни една и съща мисъл. Нямаше ли да е по-справедливо, ако си разделим вината? Не трябваше ли Арне също да вземе един шоколад, за да сме равни?

Да. Точно така. Но ръката на Арне здравата заседна в пролуката. Изтекоха няколко ужасни секунди, докато се освободи. Последницата бе, че моята вина се удвои. Арне наистина заяви, че този път сам поема престъплението, но това не помогна. Нали моята ръка извърши кражбата. Можех да я предотвратя, но шоколадът вече беше счупен, и сметнахме, че не можем да го оставим там в този вид. С това поне се оправдавахме. Пак си разделихме пляквата и се измъкнахме крадешком, страшно сериозни и пропаднали.

От тук нататък съдбата ни бе предрешена.

Всеки ден там лежеше по един такъв пресен и нов шоколад и лъщеше отдалеч, като минавахме.

И всеки път, като го виждахме, ни обземаше същият ужас. И същият възторг. Имаше някаква магия, нещо свръхестествено в цялата работа.

Убедени бяхме, че сме попаднали в ноктите на дявола. Той поставяше там шоколада. Той ни съблазняваше. А ние всеки път се поддавахме. Бяхме закоравели престъпници.

Точно тогава в училище учехме по история как някога са наказвали престъпниците. На крадеца отсичали дясната ръка — ръката извършила престъпното деяние.

За миг ми се стори, че нещо ме жегна в китката, точно там, където обикновено се връзваше ръба на автоматата.

В междучасието Арне се обърна към мен:

— А какво ли са правели с *леваците*? Не са могли просто да им отсекаат *дясната* ръка? Сигурно са питали преди да секат...

Аз съм левак. Но Анри не е. Тържествуващо се обърнах към него:

— С теб поне не биха имали главоболия, нали си десняк.

Но той отвърна:

— Моята ръка не влиза, тъй че...

Нямаше съмнение кой от двамата е престъпникът. Арне само помагаше да се изяде шоколадът.

На края осъзнахме, че тъй не може да продължава, а трябва да престанем да обираме автоматата. Само защото всеки път там лежеше нов шоколад, еднакъв с предишния, сякаш започнахме да се чувстваме *принудени* да го вземем.

Но щеше да е позорно, чисто и просто да престанем — ей така да зарежем цялата работа. Трябваше да й сложим някакъв завършек, достоен край на престъпния път.

Решихме да вземем един последен шоколад — и *да го принесем в жертва*. Бяхме започнали да изпитваме нещо като страст към сладкия крем ванилия, и не можехме да си представим по-тежко изкупление.

След като се докопахме до шоколада, го сложихме в кутия от пури и потеглихме с нея към най-високия хълм на града. Там изровихме дупка, застлахме я с камъни и положихме вътре кутията.

После убодохме показалците си с игла, изстискахме по малко кръв, смесихме я и написахме с нея върху един лист: **НА НЕИЗВЕСТНИЯ**. Никой от нас не се осмели да се обърне за прошка направо към Господа — всъщност, той може би нямаше нищо общо с тази работа, нали шоколадът не беше негов! Затова решихме „да не споменаваме напразно името му“. Нека си го вземе който иска.

Неизвестният — това можеше да бъде Господ, разбира се, но можеше и да е неизвестният собственик на автоматата...

Пъхнахме листа с кървавия надпис най-отгоре в кутията и я заринахме. Но в същия миг се усетихме, че въпреки всичко бяхме сгрешили. За да почувстваме *истински* колко е тежка жертвата, трябваше преди това да хапнем по малко от шоколада.

Изровихме кутията, взехме си по едно парче шоколад и го изядохме, а сетне заровихме остатъка. Жертвоприношението беше извършено.

Но вечерта ме обхвана силно безпокойство. Непременно трябваше да се върна на мястото и да проверя дали не се е случило нещо с жертвата.

Като изрових кутията, за свой ужас открих, че беше празна. Само листът с кървавия надпис и опаковката на шоколада бяха останали.

Каква загадка! Когато разказах всичко на Арне, той ми отвърна, че вече знаел, отишъл там преди мен и направил същото смайващо откритие. Имаше странен вид. Мислеше, че *неизвестният* е приел жертвата и веднага излапал шоколада, сигурно е бързал да не се мине...

Всичко това изглеждаше малко призрачно. А аз не се почувствах освободен от престъплението, както се бях надявал. Разбрах, че от мен се изисква по-голяма жертва.

В час по християнство чух нещо, което Госпожицата повтори два пъти. Думите сякаш бяха отправени към мен: „Докато даваш, давай тъй, че да го почувстваш. Не давай само от своя излишък!“.

Усетих как пребледнях. Аз бях разглезен самолюбец, който даваше само от своя излишък. Нито веднъж в целия си живот не бях дал нещо, та да го *почувствам*.

Веднага след училище си отидох в къщи и събрах всичките си любими стари книги и илюстрирани списания. Стана голяма купчина, която подарих при една акция за събиране на дарения за бедните деца в Норланд^[2].

После отидох и се усамотих на една скамейка в парка, за да проверя дали го *чувствам*. Ала не след дълго прозрях себе си. Отдавна бях започнал да чета съвсем други книги. Пак бях дал от излишъка си.

Повече не можех да крия истината от себе си: единственото, което щях да почувствам много, много болезнено, би било, ако подаря

камъка, който получих от татко. Поведох отчаяна борба със себе си, но друг изход нямаше. Ставаше дума за черното каменно сърце. Длъжен бях да го пожертвам.

На кого? Първата ми мисъл беше, разбира се, да го дам на Арне. Тогава все пак щях да притежавам частица от него. И така може би щях да спечеля Арне завинаги. А на Гунар нямаше да му останат никакви надежди.

Следователно, пак щях да имам известна *облага*, ако го дам на Арне. Така не ставаше. Не — не биваше да го давам на Арне.

След една тежка нощ вече ми стана ясно, че имаше един-единствен човек, комуто можех да дам камъка си и да го почувствам много, много болезнено. На Ейвор. Най-грозното и глупаво момиче в училище, от което всички гледаха да се отърват. Ейвор, която се подмазваше, когато имаше сметка, но шепнеше грозни неща зад гърба ни.

На другия ден след училище, щом зърнах Ейвор, не се измъкнах както обикновено. Повървахме известно време заедно по пътя за вкъщи.

На една пресечка изведнъж спрях и ѝ подадох камъка.

— Подарявам ти го! — извиках и се втурнах да бягам.

Тя зяпна подире ми. Успях да видя как глупавите ѝ очи се опулиха от почуда и недоверие.

От този ден нататък я отбягвах повече откогато и да било. Мислех, че имам право на това, нали ѝ дадох най-хубавото, което притежавах.

Но веднъж не можах да се стърпя да я попитам за камъка, за който все пак непрестанно мислех. А тя отговори:

— Оня стар скапан камък ли?... Честна дума, загубих го.

Точно така каза: *честна дума, загубих го!*

Забелязах, че Юлия слушаше много внимателно, докато ѝ разказвах каменната си история, нито веднъж не ме прекъсна, а това е необичайно за нея. Когато свърших, очите ѝ бяха по-червени от обикновено. Поседя мълчаливо и гледаше пред себе си. После изведнъж поклати припряно глава и зашепна:

— Не. Не. Тя не го е *загубила*. Това е бил *Неизвестният*, той е знаел, че ти всъщност на него си го принесъл в жертва. Затова се погрижил да си получи жертвата. Не бива да мислиш, че я е отстъпил на оная *Ейвор*! Чудесно! Чудесно! Сега вече знаеш, че камъкът е у него. Поне го знам *къде е*!

Как да не се сетя досега! Ама разбира се, че е така. Страшно се зарадвах, когато Юлия реши тази загадка вместо мен, защото винаги ми е било малко тъжно, че тъй безсмислено пожертвах камъка, получен от татко. Значи не е било напразно...

Юлия — тя знае, умна е тя, умна...

---

[1] Крона — име на шведските пари; големината на монета от 2 крони е колкото българската двулевка. — Бел.прев. ↑

[2] Най-северната и най-бедна област в Швеция. — Бел.прев. ↑

ЮЛИЯ

Сега ще пиша за *Ула* и *Онези*, а не ми се иска, защото всички са глупави. Но едно време, отдавна, в първи клас, *Ула* беше добра. Тогава получих от нея една камбанка, която беше намерила. Беше счупена и не можеше да звъни. Но когато я поправих, прозвъня, само чукчето ѝ липсваше, обаче най-отгоре имаше дупчица, където трябваше да виси. Тогава взех телчица и завързах на долния ѝ край мънисто, после я закачих в дупчицата, и стана истинско ново чукче. Тогава камбанката пак зазвъня хубаво, още си я пазя.

След като я поправих, показах я на *Ула*, а тя се държа много странно.

— Виж! — извиках аз. — Камбанката си възвърна гласа. Сега си има езиче, което говори вътре в нея.

Мънистото прилича на езиче, защото е червено. Но тя едва го погледна. Биргит беше с нея и се пулеше глупаво. Спогледаха се.

— Пфу, що за дивотии! — само това можаха да кажат.

Мислех, че ще се зарадва като види камбанката поправена, нали я получих от нея. А тя — нищо.

Така е, защото си има три най-добри приятелки, а аз само една. Първа е Шерстин, после Биргит, а пък аз съм чак трета. Бива да съм с нея само когато ги няма Шерстин и Биргит. Инак само ме дразнят и подмятат глупави неща. И се хвалят, и ми се присмиват, и ме бият. А ме клеветят на Госпожицата, че аз се бия и лъжа, защото съм нямала татко и нямало кой да ми даде възпитание — майките им също мислели така, било им жал за мен и какви ли не други измислици. Но и аз веднъж ги излъгах, отдавна, още в първи клас. Казах им, че си имам татко, но него почти непрестанно го няма.

— Докажи го! — кресна Биргит.

Донесох една снимка на вуйчо си и им я показах и те млъкнаха. Но веднъж *Ула* беше у дома и видя снимката, и попита мама:

— Този тук баща ѝ ли е?

А мама отговори както си беше, че ми е само вуйчо, а после Ула разказа на всички в училище как съм излъгала. Госпожицата също разбра и с невинен поглед обясни, че сигурно съм ги излъгала, защото копнея да си имам собствен татко, и че ми било простено. Но съвсем не беше така, пък и не ми е простено, защото постъпих глупаво. А като им го казах, ми се изсмяха. Излиза, че да си вземеш думите обратно е по-лошо, отколкото да лъжеш. Защото Ула ми заяви:

— За наказание вече няма да си ми трета приятелка. Ане ще бъде.

Обаче после се скараха с Ане, когато си разменяха кинозвезди, та ме взе отново. Но трябваше да обещаая да се изпарявам щом дойдат Шерстин и Биргит.

— Защото си ми само трета приятелка, да го знаеш — заяви Ула. Много добре си го знам.

И въпреки всичко тя ми е първа приятелка, няма други тъй забавни като нея, и когато сме сами тя е добра — тогава забравям, че съм ѝ едва третата. Пък и Ула сигурно забравя — страшно весело прекарваме. Правим си откривателски походи, намираме разни неща и скриваме други, проследяваме потоци и преживяваме на ужким какво ли не. Ула знае чудесно да играе на ужким, но щом се зададе някоя от другите, веднага се прави на голяма и заявява колко хубаво било, че дошли, за да се отървела от „детската градина“, запушва си носа, и казва да съм си отидела при мама да ми смени пелените и се прави, че ѝ е лошо и ѝ се повдига, и едва ли не припада от смях.

Веднъж, когато Ула и аз си строяхме колиба от стари счупени щайги, които ни дадоха от магазина, те пак пристигнаха. На нас с Ула ни беше страшно забавно, ковахме пирони и си правехме всичко сами, и Ула каза да не разправяме никому за колибата, но щом те дойдоха, и тя всичко забрави. Изгониха ме и ме замерваха с лепки, та цялата ми коса се оплете и мама после трябваше да я отреже и замязах на нищо. Вечно така става.

Когато ще отиваме заедно на училище, защото само ние двете живеем в тази посока, тя всеки път, като се разделяме, казва:

— Осем без двайсет на ъгъла на Йонсонови. Ясно!

Но никога не идва в осем без двайсет. Все аз съм първа. Стоя и чакам ли, чакам, докато се зададе като точица в края на улицата и дори

не се забързва като ме види. Опитвала съм да дойда след нея, та и тя да види как се чака, но нищо не излиза.

Изобщо не чака, направо си тръгва.

— Не забравяй, че си ми едва трета приятелка — казва тя. — Трябва да знаеш, че Биргит и Шерстин ще се разсърдят, ако те чакам.

До гуша ми дойде. От сега нататък Ула няма вече да ми е първа приятелка.

Когато ѝ разказах за нощния си татко, тя заяви, че лъжа. Такова нещо като нощен татко нямало, отсеке тя.

— Човек или си има татко, или няма. А ти нямаш.

— Ако разбира се не е доведен баща — добави Шерстин. — Пфу! Такъв не бих искала да имам за нищо на света. Майка ти ще се омъжва ли?

— Не — отвърнах аз. — Няма и намерение.

— Тогава тя лъже — обърна се Биргит към Шерстин и двете си тръгнаха с такъв вид, сякаш повече не издържаха да говорят с мен.

— Ще ви го докажа! — изкрещях подире им.

Тогава Ула се обърна и ми се присмя.

— Пак ли ще довлечеш някой стар вуйчо? — подвикна тя и трите щяха да се пукнат от смях. Толкова им трябва, за да се разсмеят.

Какъв късмет, че си имам нощен татко, иначе не бих могла да ги изтрая. Ула и другите.

Просто не мога вече да пиша за тях. За щастие забравям бързо, помня само малко неща — и добре че те могат да се разкажат — а *най-лошото* съм забравила.

Ще взема по-добре да пиша за моя нощен татко.

Вчера беше малко *мистериозен*.

Обикновено седи заврял нос в една и съща книга — бавно се чете за камъни — и много нарядко обръща страниците. Но вчера се държа много странно и бързо-бързо ги прелистваше. После захвърляше книгата и вземаше друга, сетне се чешеше по главата и така смучеше лулата си, та чак започваше да кашля. А когато Смугел отиде и се заумилква и искаше да кацне на главата му, той го отпрати с ръка, макар да е казал, че събира мислите си по-добре, когато Смугел седи там.

Не беше ядосан, а само някак като че ли *объркан*.

Има нещо, помислих си аз, но не исках да питам. Защото самата аз винаги казвам *няма нищо*, когато някой ме пита. Друго е, ако сам решиш дали искаш да го споделиш. И зачаках. Ала той мълчеше. Накрая, като нямах избор, започнах да си говоря със Смугел.

А Смугел, разбира се, започна да се обажда, не бях помислила за това, трябваше да го умиря.

— Смугел, не му пречи. Не виждаш ли, че има грижи — започнах аз. — Може би му е тъжно за нещо, а не иска да каже.

В миг той спря да прелиства.

— Какво каза? Кой е тъжен? — попита той.

Но аз отвърнах:

— Само си говорех със Смугел.

— Не му личи на Смугел да има някакви особени грижи — рече той. Не разбра какво исках да кажа и трябваше да му обясня.

— Говорихме за теб.

— За мен? Да не ми липсва нещо?

— Ами липсва ти.

Та нали си личеше.

— Тъй ли... аз пък да не знам. Сигурно днес съм спал накриво.

Ето ти една редовна глупост, каквито ги казват възрастните, когато не им се говори сериозно. Не очаквах това от него.

— Майка ти така ли ти казва? — попитах аз.

— Да, представи си — отвърна той и се подсмихна. — Откъде знаеш?

— Та нали и моята казва почти същото. Днес, вика, си станала с левия крак, но аз си знам, че не съм, защото винаги ставам с един и същи крак.

— А как помниш?

— Много просто. Кракът, който е по-близо до ръба, ще стъпи пръв, разбира се.

— Ами да... като се замисля виждам, че и аз правя тъй — заключи той, въздъхна и пак започна да прелиства.

— Днес наистина си особен, знаеш ли? — рекох тогава, защото ми се струваше крайно време да му го кажа. Вече исках да разбере какво му е.

И той изплю камъчето. Не можел да работи, каза. Понякога не можел дори една дума да напише. Чудна работа, като е толкова лесно

да пишеш, само веднъж да се научиш. Все едно да приказваш...

А може би аз му пречех, може би искаше да остане сам.

— Ще отида и да си легна, ако искаш — предложих аз — въпреки че мама ми позволи да остана по до късно тази вечер.

— Дума да не става, нали утре е неделя, ще останеш разбира се, щом ти е позволено. Аз не затова...

— Но какво ти е тогава?

Той помълча известно време и нито Смугел, нито аз се обадохме. После рече замислено:

— Не знам...

И после ми разказа една малка приказка. За една жаба, която имала страшно хубави очи. А била и жадна. И освен това изцапала краката си, ама просто ужасно. Затова тръгнала да търси някоя подходяща дъждовна локва, за да огледа красивите си очи. Доцяло ѝ се да види дали наистина са тъй хубави, както казвали всички, или само я ласкаели. Искала също да пие и да си измие краката, защото не смеела да се прибере с такива крака.

Най-сетне стигнала до една локва, но тя била лоша локва — само някакво влажно петънце, което не го бивало за нищо. И жабата казала на локвата:

— Пак ли си пресъхнала?

— Да-а — отвърнала локвата. — Но какво да правя, като всеки ден трябва да пълня цялото море — сега вече знаеш защо!

На жабата ѝ станало много мъчно за локвата. Не е ли несправедливо? Не можеше ли морето, което има толкова вода да пълни локвата, а не обратно? Ако бях локва, не бих дала нито капка на морето. По-скоро щях да мисля за жабата, за нея да има.

Казах го на нощния си татко. А той отговори, че разказал приказката, за да ми обясни защо понякога не можел да пише. Чувствал се като пресъхнала локва. И туй се наричало притча или сравнение — добави той.

— Като в библията ли? — попитах аз.

— Да-а — отвърна той.

— Аз ли съм жабата? — попитах след това, защото си помислих, че ако туй е сравнение и той самият — локвата, то... но той пък не ми отговори.

Да — вчера наистина беше малко мистериозен.

НОЩНИЯТ ТАТКО

Имаше вечери, когато Смугел не искаше да седи никъде другаде, освен на главата ми докато работех, и аз му позволявах, защото тежи точно колкото им трябва на мислите ми.

Да, Смугел наистина е съкровище, и аз съм доста благодарен на Янсон.

Но Янсон притежаваше и друга една скъпоценност, за която искаше да се грижа. Някакво цвете в саксия. Най-забележителното цвете в света, каза Янсон. Но при Янсон нещата стояха така, че всичко, което притежаваше или владееше, той наричаше „най-хубаво в света“. Когато говореше за шхуната си например — на нея нямаше равна. Притежаваше и най-добрия мотопед в света, най-доброто радио в света, и — както вече казах — най-добрата сова в света. А това вече е вярно.

Но онуй цвете, откровено казано, всъщност на нищо не приличаше. А той като започна да ми го описва, чак ми писнаха ушите. То бяха едни словоизлияния, а пък аз не виждах за какво толкова има да се леят слова: нищо и никакво саксийно растение — само зелени листа и нито следа от цвете. На всичко отгоре изглеждаше и прашно. Едва се стърпях да не попитам колко често да го бърша от прах. А Янсон продължаваше да нарежда:

— Това цвете тук — разправяше той — не е като другите. Нито цъфти често, нито дълго, но пък като цъфне, тогава — дявол да ме вземе — е най-красивото цвете, което цъфти на земното кълбо.

Говореше почти като проповедник.

— И не цъфти за кого да е, хитрото му дяволче — продължи той. — Затова го гледай добре! Гледай го като очите си. И пусне ли пъпка, момче, изоставяй всичко друго и бди над него ден и нощ. Послушай ме! И знай, че ще ми бъдеш благодарен.

Все пак звучеше доста озадачаващо и аз започнах да се грижа колкото можех по-добре за цветето, но не се появяваха никакви пъпки.

Времето течеше, а то си изглеждаше все тъй скучно, каквото го получих. Янсон дърдореше басни, мислех си аз. Искаше само да се прави на интересен, нали каза, че не цъфтяло за кого да е. Имал е предвид мен, разбира се. Но карай да върви. Не се замислях повече за цветето, и продължавах да го поливам повече по навик.

Ала един ден, що да видя? Пъпка! А пък аз отдавна бях престанал да се надявам на скучния стар зеленчук.

Изведнъж си спомних още нещо, което Янсон бе казал.

— Забележителното в това цвете е, че винаги се отваря нощем — каза той. — На сутринта вече е прецъфтяло и повехнало. Ето защо трябва да бдиш над него най-вече нощем. Затуй на цветето му викат „Царица на нощта“.

Разбира се, не бях длъжен да обръщам внимание на думите на Янсон, той явно преувеличаваше, нека е ясно на всички. Но не можеше да се отрече, че пъпката растеше ли растеше.

Отначало бях решил да я зарежа. Нали и без друго прекарвах нощите при Юлия и нямаше да я видя, като цъфне. Щеше да е увехнала, когато се върнех сутринта в къщи, ако Янсон е говорил истината. Значи нямаше никакъв смисъл да си блъскам повече главата заради нея. Но там беше работата, че не можех да се откажа. Не ми даваше мира. Просто не ми излизаше от ума.

Една вечер, когато тръгнах от къщи, пъпката беше страшно набъбнала. Докоснах я и имах чувството, че е почти като жива, като птица. За миг дори ми се стори, че вътре тупти сърчице, но явно усетих само собствения си пулс.

Беше приказно цвете.

Разказах на Юлия за него, и какво беше казал Янсон. И че се наричаше „Царица на нощта“.

— Представи си, може би точно сега цветето в къщи се разтваря! — завърших аз.

Юлия се разтревожи не на шега.

— О, това не бива! — възкликна тя. — Защо не я донесе тук, царицата?

— Не посмях. Може би нямаше да издържи пренасянето.

Юлия беше почти готова да заплаче:

— Съвсем сама ли ще си стои там? И никой няма да ѝ каже колко е изящна и красива? Какъв смисъл има да е красива, щом никой няма

да я види? И да се казва „Царица на нощта“? Тъжно е дори да се помисли.

— Съгласен съм с теб — заявих аз.

— Да идем при нея! — възкликна Юлия.

Страшно се зарадвах на предложението ѝ.

— А бива ли, как мислиш?

— Трябва!

— Ами майка ти — какво ще каже тя?

Но Юлия отсече, че нямало нищо страшно. Майка ѝ щяла да разбере, че не бива да се остави цветето да цъфне само. Нали била медицинска сестра.

— Не е сигурно дали ще се отвори именно тази нощ. Това не мога да знам — казах аз.

— Побързай! Хайде! Аз съм готова!

И все пак, не можахме да потеглим веднага. Нали трябваше да вземем и Смугел. А долу на пътната врата открихме, че вали. Та трябваше да се върнем и да си сложим дъждобрани и да загърнем клетката на Смугел с парче мушама.

Юлия пък се сети, че ако цъфтежът се забави — ще ни трябва нещо за похапване, докато чакаме. А пък аз си знаех, че нямам троха хляб в къщи, та Юлия ни намаза цял куп сандвичи.

Без музика също не може, сети се Юлия, и много държеше музиката да подхожда на тайнственото нощно цвете.

Когато най-сетне потеглихме, бяхме доста натоварени, и сигурно изглеждахме малко особени с веещите се на вятъра дъждобрани. Двата бяха почти еднакви.

Аз носех голяма кошница в едната ръка и клетката на Смугел в другата, а Юлия — грамофонната плоча и огромния син чадър на дядо си. Разтвори го над главите ни. Принудена беше да протяга ръката си право нагоре, защото съм толкова по-висок от нея, но тя каза, че това не ѝ пречело. Толкова било интересно да излезеш на тъмно из мокрите, лъскави улици.

— Все едно че сме тръгнали за луната — рече Юлия и повдигна чадъра с още десетина сантиметра. Вървеше почти на пръсти.

— Не е чак толкова далеч — отвърнах аз. — Живея само на няколко преки от вас.

— Места, които никога не си видял, ги чувстваш много далечни. Особено като е тъмно.

Имаше нещо вярно. Но все пак, не толкова далечни като луната.

— Защо точно луната? — попитах я аз.

— *Защото* — отвърна Юлия.

Ала за пръв път усетих, че тя не искаше да се задоволя с това обяснение, тъй като добави:

— Впрочем не — няма да ти кажа.

Очевидно, целта бе да я придумвам, и аз започнах:

— Все пак кажи де! — рекох. — Трябва да ми кажеш.

И полека-лека Юлия го каза:

— Понякога си мисля, че сигурно си паднал от луната. Ти, и Смугел, и Царицата на нощта. И че Янсон само е измислен от теб, за да изглеждаш — как да кажа — по-обикновен и земен някак си.

— Това ли ти се иска? Да съм дошъл от луната?

— Не знам...

— По-интересен ли щях да бъда?

— Не заради туй — отвърна тя.

След това доста време повървя замислено до мен и накрая каза:

— Но ако смяташ да изчезнеш някой ден, бих предпочела да заминеш на луната, отколкото да станеш нощен татко на друг.

Сега пък аз повървах дълго време замислен до нея, а сетне ѝ отговорих:

— Ако обещаю да не ставам никога нощен татко на друг, и да се върна, ще ми позволиш ли да бъда обикновен и земен човек?

— Не бива да се обещават неща, които не могат да се изпълнят, казва мама — отвърна Юлия сериозно.

То, че не бива, не бива.

— Но ако ти кажа, че не искам, ама изобщо не искам да ставам нощен татко на друг, достатъчно ли е?

Погледа, който ми хвърли под чадъра, беше изпълнен със съмнение.

— А имаш ли силна воля?

— Да, имам.

— И аз. Мама казва, че е твърда като камък.

— Моята е като *желязо*.

— Това ми стига!

Юлия подскочи и ме захлупи с чадъра.

— Колко е приятно като вали. Тъй хубаво звучи — каза Юлия и Смугел се обади в знак на съгласие. А дъждът плющеше напевно по чадъра.

На Юлия явно ѝ се искаше да удължи разходката колкото може повече.

— Чакай! Хайде да разглеждаме витрини! Обичаш ли да зяпаш по витрини?

Наистина обичам. Понякога се спирам пред всяка витрина, само за да почувствам какъв свободен човек съм. И като стоя и гледам всичките неща, си викам: „Колко е хубаво, че не съм длъжен да купя всичко това!“.

Юлия ме погледна учудено, сякаш бълнувах.

— А то забавно ли е? — в гласа ѝ прозвуча съмнение.

— Опитай, и ще се увериш. Нека спрем тук и погледаме обувките. Разгледай ги съвсем внимателно! Кой от тях би искала да имаш?

— Зелените с фльонгата, може би... или червените... не знам...

— Ето, виждаш ли! Колко хубаво, че не си длъжна да ги купиш! Никой в целия свят не може да те принуди да купиш тези обувки, дори и ти самата.

Юлия изглеждаше поразена.

— Ама че странна мисъл...

— Но чудесна — допълних аз. — Махваме само с ръка на обувките и продължаваме. Довиждане, зелени обувки! Довиждане, червени! Този път не успяхте да ни уловите! Не попаднахме в лапите ви! Ела! Нека изчезнем зад ъгъла, за да не видят накъде отиваме.

При следващата витрина Юлия вече беше навлязла в играта.

— Тук има палта. Хайде да ги видим. Как ти се струва онова кафявото с лъскавите копчета?

— Грозно.

— Не мисля така, но както и да е — отвърна Юлия. — Довиждане, палто! Стой си тук и нека светят лъскавите ти копчета. Но без нас! И ние без теб! Довиждане! Довиждане!

Увлякохме се в играта. Разпалени кръстосвахме улицата надлъж и нашир, волни като птици.

— Сега е мой ред! — извиках аз. — Добър вечер, важен Цилиндър! Радвам се, че Ваше височество няма да се настани на главата ми.

— Защото там ще седи Смугел и толкоз — добави Юлия и се разкикоти.

Смугел чу и, разбира се, веднага се обади. Той участваше в играта по свой начин.

Сега Юлия пак се спря. Когато заговори, тя фъфлеше (иначе никога не го прави):

— Здравей, сладка кукличке. Сигурно се казваш Софи. Много добре виждам как ми се подмазваш, но няма да я бъде. Защото ей сега се изпаряваме. Довиждане и лека ти нощ!

— Чудесно, нали? — възкликнах аз.

— Дааа! — потвърди тя и наистина го мислеше.

Направихме си чудесна разходка. И така стигнахме парка.

— Ей там живея. Оттатък парка. Можеш да видиш къщата между дърветата. В този парк обикновено правим разходките си със Смугел.

Тогава изведнъж Юлия се сети за Царицата на нощта и се втурна напред.

— Олеле, трябва да бързаме — извика тя.

Спуснах се подире ѝ. Пристигнахме задъхани. Живея на партера.

Юлия ме гледаше учудено как отварям вратата. Трябва да кажа, че никога не нося ключ със себе си. По принцип. Единственият ми принцип. Придобих го по принуда. Ключовете имат способността да ми изчезват, и не мога да си вляза.

Вместо това, съм измислил нещо много хитро. От вътрешната страна на пощенската кутия съм закрепил кукичка. За нея връзвам дълга, дълга връвчица. Бръквам в кутията, издърпвам връвчицата колкото може, а на края ѝ виси ключът. Остава ми само да отворя. Няма грешка. А ключ за пътната врата на къщата не е нужен, защото никой не си дава труд да я заключва. Къщата е стара, и всички, които живеят в нея, са стари. С изключение на мен.

И на Юлия номерът с ключа страшно ѝ хареса. Обеща да не казва на никого. Тя единствена знае. (Всъщност може би е глупаво дете го пиша тук, може би ще трябва да го задраскам преди да отпечатат книгата. Ще попитам Юлия как мисли. Но пък никой не би могъл да отгатне къде живеея, в коя къща, и къде се намира тази къща, в кой град. Значи няма страшно!)

Щом влязохме, запалих лампата.

— Ето, тъй живеея!

Веднага след това се чуха няколко силни трясъка. Юлия се опитваше да си проправи път между купчините книги.

— Колко много книги! — възкликна тя ужасена. — Почти не може да се влезе от тях.

Казах ѝ да окачи чадъра на кравешкия рог зад вратата, помогнах ѝ да си събуе ботушите. Беше много нетърпелива.

— Не виждам Царицата на нощта...

— Почакай малко. Ей там, на прозореца е.

Тя се спусна натам, а около нея книгите се разхвърчаха.

— Ето я! Ах, каква си хубава...

— Цъфнала ли е? — попитах аз, не успял да съблека мокрите си дрехи.

— Не още. Какъв късмет, че дойдохме навреме!

Как да е, успяхме да си направим местенце край масата. Запалихме свещ и изядохме всички сандвичи. А Смугел летеше наоколо и ни показваше, че е господар в къщата. Беше се надул от гордост задето има гости. Нали обикновено не каня гости. Къде ще се сместят? Но с Юлия е друго. За нея имаше достатъчно място в

„камбуза“. Сложихме плочата и пуснахме на Царицата на нощта тайнствена музика. Пъпката бе пълна с живот, но затворена и спокойна.

— Сигурно и тази нощ няма да цъфне — обадох се аз. — Няма признаци за това.

Забелязах, че на Юлия ѝ се доспа, заситена от сандвичите и приспивната нощна музика.

— Ти май си доста уморена, а? Най-добре ще е да се прибереш и да си легнеш. Не мислиш ли?

Тя потърка очи.

— Ами ако цъфне? Хайде да я вземем с нас!

— Може би не бива да се разнася, разбираш ли, може да не го понесе?

— Окей. Ще остана тук.

Но все повече и повече ѝ се доспиваше. Късно беше, а нямах къде да я сложа да легне.

Тогава се сетих, че можем да си идем с кола. И нямаше нужда да влачим цветето.

— Окей — реших аз. — Нека вземем и цветето. Ще се обадя за такси.

То дойде и потеглихме. Юлия с Царицата на нощта, а пък аз със Смугел, естествено.

Но тази нощ не се случи нищо. Царицата на нощта си спа толкова сладко, както и ние.

ЮЛИЯ

Пак трябва да пиша за Ула и Онези, макар и да *не искам*. Стават все по-лоши и по-лоши, и скоро няма да мога да ги трая. Сега пък взеха да ме дразнят заради нощния ми татко, постоянно, ама постоянно ме дразнят. Туй било най-голямата глупост, която били чували, заявяват те, той не можел да бъде истински татко. Ясно било, че сънувам, щом идвал само нощем.

Как можах да им кажа, много сглупих! Нали си знаех, че така ще стане. Те никога не вярват каквото им казвам, била съм най-лъжливата на света и за всичко щели да ми отмъстят, заканват се те.

После пък решиха, че ако той наистина съществува, както аз казвам, тогава би трябвало и през деня да е някъде. Дали съм знаела къде е през деня? Ето какво ме попитаха, и аз отговорих с „да“, разбира се, защото зная. Нали съм ходила у него, нали отидохме заедно да вземем Царицата на нощта.

— Знаеш ли пътя? — попита Ула.

— Да — отвърнах аз и пак сглупих.

— Ами тогава да тръгваме — закикотиха се те, защото не ми вярваха.

Идеше ми да умра от яд, дето им казах. Започнаха да ме принуждават, ако не ги заведе, туй щяло да е *доказателство*, че лъжа, заявиха те.

Как ще отида там, особено пък с *тях*, какво би казал той? *Какво* би си помислил за мен? Освен това искам да си остане както е, толкова е хубаво. Искам да се срещаме вечер, както до сега, така през целия ден имам за какво да си мисля. Като им го казах, те ми се присмяха още повече.

Викат му *нощен морук*. Ужасно! Била съм *бълнувала*. А пък аз не искам никой да знае къде живее и как живее, да види ключа и всичко останало, та това са си *лични работи*!

Но когато продължиха да нахалстват и да се подиграват, страшно се обърках, не знаех какво да им кажа, и затова се съгласих да му се

обадим. Имам му телефонния номер, в къщи го има записан, но аз го научих наизуст, искам да го знам. Понякога, през деня, си мисля за номера, понякога си го написвам на листче и веднага го скъсвам, тъй че го помня, но не го казвам никому, никому. Какво си мислят те, та това е тайна!

Отидохме у Ула да се обадим по телефона. Много внимавах, докато набирах номера, някоя от тях да не види числата и не ги видяха, макар и да се опитвах. Страшно се уплаших като чух сигнала, а те стояха близко, тъй близко, че също го чувах. Толкова бяха любопитни, че ме зяпаха със зинали уста и очи. Сърцето ми заби лудешки. Ужасно беше.

Той не се обади веднага, сякаш изтече цяла вечност. Надявах се да не го намеря, но той си беше в къщи, пък аз и дума не можах да обеля когато се обади, дори гласа му не познах, толкова далечен прозвуча.

— Кажи нещо! Хайде де, кажи нещо! — съскаха Ула и онези в ухото ми.

Но не можах.

Той викаше „ало“ и „кой е?“, пък аз мълчах. Обаче трябва да е чул как онези през цялото време дърдореха. После Биргит взе слушалката, правеше се на безстрашна и се закиска колкото можеше.

— Ало! Нощният морук ли е?

След това тръшна слушалката и всички се запревиваха от смях.

Тогава си избягах в къщи.

Уф, никак не ми е весело. Докато пиша, той седи оттатък и чете. Струва ми се страшно мълчалив тази вечер, сигурно се чуди кой му се е обадил. Може би мисли, че аз съм го нарекла нощен морук. Ами ако наистина го вярва? Нищо не е споменал за разговора, а и аз не искам да му казвам, ако не е чул какво казаха. Те ужасно се кискаха и сигурно се е чувало лошо, може би е помислил, че някой е набрал погрешно...

Не знам какво да правя? Не ми се и пише след всичко това, пък не съм и сигурна. Глупава съм. Срамувам се, задето набрах неговия прекрасен номер на глупавия, стар, идиотски телефон на Ула.

Иска ми се да имам един от ония сребърни телефони, дето ги има по музеите, и по него да му се обаждам. Тогава бих знаела какво да му кажа...

А Царицата на нощта и тя не щѐ да цѣфне. Пѣпката почти никак не е пораснала, откакто пренесохме саксията. Положително не биваше — това също беше моя грешка, аз врънках да я донесем тук и сигурно само заради това е престанала да расте, горката, горката...

Мисля да вляза при него и Смугел, и да седна да плета. Мразя да плета, то е най-противното нещо на света и затова ще плета, толкова съм глупава, че трябва да си правя всичко напук, инак върша само глупости.

НОЩНИЯТ ТАТКО

Спомням си, една вечер Юлия се държеше някак странно. Първо постоя сама в стаята си. Струва ми се, седеше и пишеше, но далеч не беше в онуй хубаво настроение, с което обикновено пишеше. Изглеждаше мълчалива и чудновата, просто не посмях да я безпокоя.

Запалих всички свещи в стаята, като се опитах да приспя Смугел, но без успех, защото никак не му се спеше. Сякаш искаше да ми покаже какво великолепно нощно животно е. Летеше из стаята и — би могло да се каже — направо се перчеше. На края все пак се установи на главата ми и се поуспокои, тъй че можеше да се чете.

Изведнъж в стаята влезе Юлия. Без да каже нещо. Просто се намести в един стол и заплете. Пък аз зная как гледа на плетенето! Опитах се да я заговоря, но тя плетеше ли, плетеше, плетеше.

— Ти четеш, а аз плета. Не е ли уютно? — заяви тя.

А като я попитах какво плете, тя не ми каза. Само седеше и броеше бримки: „една опаки... две лице... една опаки... две лице“. Нищо друго не казваше. Една сваястна дума не можех да изтръгна от нея. Изглеждаше изцяло заета с плетката си, а явно се преструваше, защото зная, че от всичко най-много мрази плетенето. Казвала го е.

— Шал ли ще става? — попитах я по-късно, защото така ми се стори.

— Не. Две лице... една опаки... две лице...

Плетката ѝ приличаше на тясна тръба, която ставаше все по-дълга и по-дълга. Никога не бях виждал такова необикновено нещо. Естествено е да полюбопитстваш.

— Сетих се! — възкликнах аз. — Плетеш чорапи за щъркел.

Не, и това не било. Тогава вече наистина не знам.

Юлия, която обикновено е тъй приказлива... Дали заради мен не беше се умълчала така? За да не ме безпокои като чета? Положително имаше и нещо друго. Както и да е, не можех да се съсредоточа да работя. Като се замисля, виждам, че Юлия от няколко дена е особена.

Какво беше станало с нея? Тя като че ли през цялото време вървеше точно против волята си. Ужасно странно!

Купих захарни петлета и я почерпих. Поблагодари ми и си взе, и явно се зарадва, защото ги обича. Но в миг рязко се промени, остави петлето и каза, че не искала.

А когато ме попита дали искам да играем на „Не се сърди човече“ и аз се съгласих, на нея изведнъж вече не ѝ се играеше. Сгъна играта и се прибра с тъжен вид в стаята си.

Чудех се дали не съм казал нещо глупаво? Или да съм я засегнал с нещо? Но нищо особено не можех да си спомня. Впрочем тя би ми казала без заобикалки, защото не е стеснителна, а и винаги сме си казвали нещата направо — така трябва.

Не е лесно, когато стане така между двама души и накрая не можах да мълча повече. Трябваше да попитам Юлия дали ми е сърдита.

Тя поклати глава и куките ѝ изтракаха силно.

— Не.

— Но какво има тогава?

— *Самовъзпитавам се.*

— А, ето какво било. Смяташ, че някои други не са се справили с тая работа ли?

Почеса се с куката по главата, размишляваше.

— Само аз си знам как трябва да бъда подхваната — рече тя сериозно. — А и не бива без причина да безпокоим другите с възпитанието си. Защото те нали трябва да възпитават себе си.

Позамислих се над думите ѝ, и реших, че сигурно ще е най-добре да се заловя със своето, тъй занемарено от самия мен възпитание. Може би тя именно това целеше, макар да не го каза направо. Но на моята възраст не е лесно да решиш откъде да започнеш. Казах го на Юлия.

— Ъ-хъ... — кимна тя многозначително и куките ѝ потракваха.

— Предполагах, че човек би могъл да се грижи за възпитанието си малко по-незабележимо — започнах аз. — Без околните да разберат...

— Ъ-хъ... — рече Юлия отново.

След това пак подхвана своето „опак и лице“ — човек и от по-малко би могъл да се вкисне.

— Ще ида да сложа вода за чай — каза аз. — Защото сигурно ще изпиеш една чаша, преди да си легнеш.

За миг вдигна очи от плетката.

— Да, благодаря — побърза да се съгласи тя, а после пак започна: — една опаки... две... *не, благодаря...* лице... две опаки — каза тя.

— Юлия — прекъснах я аз, — броиш грешно. Каза две опаки, а тук има само едно опако нещо и това си ти.

— Знам. Нали затова се възпитавам.

Имаше доста сериозен вид.

— Но не си ли прекалено строга към себе си? Нима си толкова тежък случай?

— Ъ-хъ.

— И затуй трябва да пипаш с такава твърда ръка?

— Ъ-хъ.

— Жалко! Като че ли не се създава истинско настроение, докато продължава възпитанието — въздъхнах аз.

— Не можеш ли да приготвиш чай само за себе си?

Можех, разбира се, но нямаше да е същото. Юлия ме погледна строго и рече с упрек:

— Щом съм си казала не, значи не. Не бива да ми разваляш възпитанието, ясно ли ти е?! Аз съм разглезена.

— Наистина ли?

— Да-а.

— Че кой те е разглезил?

— Ти. Ти си добър.

Разбрах, че казва каквото мисли, и че наистина ме смяташе за добър, но го каза с такъв тон, сякаш бях хулиган. Впрочем — да не би да глезим някого само защото сме добри? Що за разсъждения? Не разбирах.

— Искам да кажа... — започна Юлия и сега тя отново омекна и заприлича на себе си, — искам да кажа, че ако човек сам си забранява, няма нужда да го правят други, които той може би обича. Тогава ти можеш да продължаваш да ме глезиш, защото аз тъй искам, и ще знаеш, че аз съм строга към себе си вместо теб и така ти се измъкваш от тази работа. Сега разбра ли?

Само кимнах, не знаех какво да ѝ отговоря, и затуй попитах дали все пак не иска чаша чай.

Тя поклати глава.

— Слушах едно предаване по радиото за възпитанието на децата. Най-опасното нещо е да отстъпиш на врънкане — каза тя сериозно.

— Аз да не съм врънкар?

— Не ти. Аз самата се врънкам, разбираш ли? Да можеше само да чуеш какво става *вътре* в мен. През цялото време врънкам, че точно сега искам чай. И веднага си казвам — НЕ! После пак започвам да врънкам и да врънкам. Най-малко хиляда пъти трябва да кажа не. Повярвай ми, трудно е, човек така се изтощава от врънкане.

— Тогава най-добре да идеш да си легнеш — предложих аз. Тя наистина изглеждаше уморена и аз просто не знаех какво да я правя. Реших, че цялата тая фиксидея за самовъзпитанието, дето ѝ беше влязла в главата, се дължеше само на умора. Пък и ме загриза съвестта, защото напоследък си беше лягала прекалено късно. Какво да се прави като ни е толкова приятно заедно и забравяме за времето.

Но щом споменах леглото, запя друга песен, и стана пак каквато я знаех.

— Не. Не искам. Няма да си лягам — заяви тя твърдо.

— Като че ли възпитанието невинаги е успешно — подхвърлих аз.

Погледна ме спокойно с леко превъзходство.

— Нали аз самата първо трябва да си заповядам? А още не съм го направила. Как може човек да изпълнява нещо, преди да си го е заповядал?

— Кога мислеше да го сториш?

— Ще видя. Първо трябва да доплета реда. После трябва да помисля. Нали ти казах, че няма нужда да се бъркаш в тая работа.

„Окей — тогава няма да се бъркам“, рекох си аз, и отидох в кухнята да приготвя чай за себе си и топло мляко с мед за Юлия. Мислех, че млякото може би по-добре ще съвпадне с възпитанието ѝ.

Когато се върнах беше изчезнала. Но я чух да вика от стаята си.

— Успях да се изпратя в леглото. Най-послед!

— Тъй ли? — отвърнах аз. — Браво! Приготвих ти чаша топло мляко. Бива ли?

— Има ли в него мед?

— Има.

— Колко?

— Пълна чаена лъжичка.

— Тогава може. Медът е полезен.

— Така си и помислих — съгласих се аз.

Влязох с млякото при Юлия и поседнах на ръба на леглото ѝ, докато пиеше. Изведнъж рече:

— Никой не вярва, че те има. Знаеш ли?

— Тъй ли? — отвърнах аз. — Жалко.

— Смятат, че съм те измислила. Казват, че си само лъжа и че не съществуваш. Те мислят...

— Кои те?

— В училище. Ула и онези. Смят ми се и твърдят, че нямало нищо, дето се казвало нощен татко, и че съм те измислила, защото съм нямала истински татко — тъй говорят. А като им казах, че все пак може да си истински, макар да идваш само нощем, те ми отвърнаха, че само сънувам. Аз изобщо не искам да имам друг татко и...

Чашата с медовината опасно се наклони в ръката ѝ. Взех я и започнах да я храня с лъжица.

— Една лъжичка за мама... и една за нощния татко.

Тя се позасмя.

— Знаеш ли, истинския татко си го имаш *постоянно*, казват те, и през деня, не само през нощта, но едва ли е интересно, на нас ни е много по-весело. Не ме е грижа доколко са истински техните татковци, но те не бива да казват, че си лъжа. „Имаш такава богата фантазия“ — ми повтарят те — сякаш са някакви лелки. Тогава ме хваща такъв яд, такъв яд, че не знам на къде...

— Остави ги да мислят каквото си искат. Важното е, че ние знаем.

Юлия не отговори. Взе чашата и грижливо изгреба меда, който се беше утаил на дъното и дълго смука лъжичката като захарно петле.

— Слушай — предложих аз, — я ме оципи по ръката, да видим дали сънуваме!

Тя се засмя и здравата ме оципа.

— Ох! — извиках аз. — Ето видя ли?

— Те все пак няма да повярват.

— Хич да не те е грижа дали вярват!

Но на Юлия не ѝ се слушаше. Направо ми се разсърди. Това било най-голямата глупост, която е чувала, рече тя.

— Да ги оставим да си мислят, че не съществуваш? Искаш да кажеш, че ще се примириш? Аз пък няма.

Опитах се да ѝ обясня, че нищо не може да се направи. Хората мислят каквото си искат. Както и да направим, щеше да излезе глупаво. Някои неща трябва да се оправят сами. Всъщност почти всички накрая се оправят, обясних аз.

— Как да не може да се направи нещо! Ще видиш, аз ще измисля. По един или друг начин ще им докажа, че те има.

— Не ме е грижа какво си мислят хората за мен — рекох аз. — Нека си мислят, че не съществувам, какво от туй?

Какъв поглед ми хвърли — бърз и унищожителен.

— Те и за Смугел не вярват — добави тя.

Сега трябваше да се намеся.

— Туй вече е друго — реших аз. — Не, с това не можем да се примирим. Нещо трябва да се направи.

— Ето видя ли! Сега сигурно разбираш как ме ядосват. Що за детинщини, викат те. Смугел да не е детинщина?

Спомням си как на това място Смугел високо „започопа“ в знак на протест. Той разбира всичко, каквото се говори, и не е детинщина — дума да не става! Да се твърди подобно нещо е нечувано!

— Не-не... наистина не може да се каже — отвърнах аз възмутено. — Смугел, който е тъй... тъй... наперен.

Като чу как Смугел и аз се развълнувахме, самата Юлия се поуспокои. Изведнъж се прозя, та чак се просълзи. След това легна и аз подпъхнах завивката около нея.

— Уморително нещо е възпитанието... и плетенето... и въобще всичко — промърмори тя.

— Да, съгласен съм — отвърнах аз. — А сега и тримата ще спим, за да наберем сили да докажем, че ни има.

— Добре — съгласи се Юлия в просъница.

ЮЛИЯ

Може би току-що съм била заспала, когато ми се присъни как Смугел долита страшно развълнуван, хохока и казва, че ето — ей сега щял да цъфне — тъй казва, пък аз му викам: „Ти си луд, Смугел! За какво бълнуваш? Да не си цвете, че да цъфнеш?“.

Но той, разбира се, не отстъпи, той е най-големият инат на света. „Помириши ме тогава!“ — рече той. И аз подуших и усетих, че мирише на ванилия. Сега пък какво ли е направил? — помислих си аз. Дали не е бъркал в шкафа и да е съборил нещо? Или е изял нещо, което не е за него? Миришеше страшно силно, а той размахваше криле и сякаш подскачаше от радост.

„Цъфнах! Цъфнах!“, викаше той, убеден, че е извършил добро дело — по гласа му се разбираше. После Смугел отлетя. И аз се събудих.

В цялата стая продължаваше да мирише на ванилия. Миришеше страшно хубаво.

И *изведнъж*, като светкавица ми мина през ума за цветето. Царицата на нощта. Изхвърчах от леглото. Какво щастие — идвах точно навреме. Тъкмо когато палех — не лампата на тавана разбира се, а свещ запалих — то бавно-бавно започна да се разтваря, почти недоловимо, ала аз го виждах, като че ли се разтваряше насън, едва-едва, сякаш *неуверено*.

Смугел също го видя. Беше буден. Не знаехме как да събудим нощния ми татко, без да смутим цветето. За щастие той сам се събуди.

Размърда се в леглото си и измърмори:

— Къде съм? Сънувам ли? Какво *мирише* тъй?

Въздъхна дълбоко уханието, полежа още малко като дишаше и душеше, та чак ме напуши смях като го слушах. После се надигна в леглото, почеса се по главата, прозя се и затърси с крака пантофите си. Но внезапно скочи и ококорено се огледа.

— Та тук мирише на *ванилия*! — възкликна той, сякаш имаше пожар.

И едва тогава съзря цветето.

— Хубава изненада, а? — пошепнах аз и смехът напираше в гърлото ми, не го сдържах. Той пристъпи с огромни крачки.

— Такова нещо не бях виждал! Кога стана?

— Шшшт. По-тихо приказвай! Шепти!

Не биваше да стреснем цветето, изглеждаше тъй живо и крехко, като току-що събудило се животинче. Гледаш го и ти се струва, че *ей сега ще помръдне*. Така изглеждаше, и ни най-малко не бих се учудила, ако си обърнеше главата или кимнеше, или я разтърсеше. Но нощният ми татко не можеше да мълчи, просто трябваше да говори, не го сдържаше.

— Излиза, че Янсон е говорил истина — рече той. — Не е било самохвалство, както си въобразявах. — Гласът му звучеше замислен. — Впрочем, току-що го сънувах — продължи той. — Странен сън...

Учудих се, че и той беше сънувал, също както и аз, точно когато Царицата на нощта разцъфваше.

— Какво сънува? — прошепнах аз.

— Сънувах, че съм една *измислица*, която сбъркала пътя — отвърна той със замечтан вид. — Или пък се бях заблудил? Онези щяха да ме търсят... и...

След това той ми разказа съня си, странен беше, но ще го помоля да го напише той — аз сигурно не бих могла. Само дано иска. Още сега ще го попитам.

Да, разбира се, може — съгласен е и ей сега ще започне.

НОЩНИЯТ ТАТКО

На сън можеш да си какво ли не. Ето че аз бях Измислица — която на всичко отгоре сбъркала пътя. Как беше станало, така и не разбрах. Нямах понятие ни къде се намирам, ни откъде идвам или накъде отивам, знаех само, че се бях загубил. А за това какво представлява една Измислица, дори и не се замислях. Чисто и просто бях една измислица, и нищо повече, никакви тревоги, ни за туй, ни за онуй.

А „Онези“ щяха да ме търсят. Кои бяха „Онези“ не зная. Просто се казваха „Онези“ през цялото време. Юлия, разбира се, реши, че това са Ула и Онези, но аз не съм сигурен. Можеха да са кои ли не, въобще не ги видях — Онези, само чух да се говори — за Онези, че Онези ме *търсели*. И това ми се струваше глупаво, защото никой от Онези не знаеше как изглежда една Измислица, и никой не знаеше къде се намирам. За да знаят трябваше Онези да са ме *измислили*, но никой от тях не бе го сторил, във всеки случай никой не искаше да си признае.

Хм — ето как беше и изобщо много объркано, както биват сънищата. Юлия също участваше в съня ми — беше ми сърдита.

— Та кажи ми поне кой те е измислил — рече тя.

— Мислех, че си ти — отвърнах аз, защото се надявах да е така. Тогава всичко би било много просто. Но тя се разсърди още повече, като го чу.

— И през ум не би ми минало! — изфуча тя. — Достатъчни са ми моите собствени измислици.

Каквото си е право — достатъчни са й!

(Когато разказвах съня си на Юлия, тя точно тук ме прекъсна:

— Сигурно никога не бих могла да измисля такъв като теб!)

Както и да е, чувствах се доста объркан в съня си. Никак не е забавно да те търсят. Пък и на всичко отгоре — сърдитата Юлия.

Но тогава се появи Янсон — капитанът от миналото — и подаде глава от комина на старата си шхуна. Димът се виеше край ушите му, без да му прави ни най-малко впечатление, напротив — видът му беше

внушителен... Опули се насреща ми и оповести, че *той* ме бил измислил и аз съм *Най-Добрата Измислица На Света*.

Но сега пък аз се ядосах.

— Слушай, Янсон. Мен няма да излъжеш! — възкликнах аз.

И внезапно разбрах каква беше работата: *Та аз сам бях се измислил!* Ето защо никой не можеше да ме познае. Ето защо никой не можеше да ме намери, както и да ме търсеха Онези. Колко хитро от моя страна! И ясно като бял ден! Ех, колко радостно ти става, като разбереш изведнъж как стоят нещата! И как са свързани помежду си! Побързах да разкажа на Юлия как се бях измислил сам. Но тя само поклати глава. А после рече нещо изумително:

— Друго и не очаквах от теб. Тогава няма да получиш сос ванилия към десерта.

Откровено казано, помислих, че нещо ѝ хлопа, но в същия миг се събудих. И усетих, че наистина мирише на ванилия.

До прозореца стоеше Юлия. Държеше в ръка запалена свещ. До нея седеше Смугел. Пламъкът осветяваше Царицата на нощта, която най-сетне бе цъфнала. Каква красива гледка. За миг помислих, че пак съм заспал и сънувам.

Царицата на нощта е много недействително цвете.

ЮЛИЯ

Друг път не си четем каквото сме писали, но той ми позволи да прочета съня му веднага, защото бях страшно любопитна. Нали е странен?

Но според мен, Царицата на нощта си е *действително* цвете, макар и да ти се струва *недействително*.

Сега ще разкажа какво стана после. Доста е трудно да го опиша, но искам да го сторя аз, защото на нощния ми татко му е доста по-трудно — той сякаш още не се е съвзел, жал ми стана за него тогава, и пак ми става тъжно като си помисля колко жална беше цялата история.

Стояхме и гледахме цветето, дълго го гледахме, и ни се струваше, че през цялото време расте и става по-голямо. Не искахме да го оставим и да си легнем. Пускахме му музика, такава една тайнствена, която предварително бяхме избрали и решили да му пуснем, когато цъфне. Такава една нощноцветна музика.

Нощният ми татко каза:

— Наистина мирише страшно силно...

Съгласих се — като че ли на човек му ставаше нещо от миризмата, сякаш сънуваше, а и той го усети.

— Направо може да ти се замае главата — рече той. — Да отворим прозореца, а?

И го отвори. Олекна ни, замириса много по-приятно, когато нощният въздух нахлу и се смеси с уханието на цветето — вдишвахме ли, вдишвахме, а той притвори очи, защото беше тъй хубаво...

После чухме пърхане на криле над главите си. Ала едва след миг се усетихме и аз извиках:

— Смугел! Ще излети! Спри го!

Но Смугел не можеше да бъде спрял. Носеше се вече далеч над покривите. Летеше към камбанарията. Не го беше грижа за нас. А ние викахме ли, викахме. Аз също.

— Смугел! Смугел! Върни се! Ела...

Отначало го виждахме, по-тъмен от небето. Но после го изгубихме от очи. Той просто си отиде, изчезна, дори не изхохока, нито изчоп-чопа. Отлетя без звук, не помисли за нас...

Не ми се пише повече за това — споменът не е весел. Не се сърдех на Смугел, задето избяга, не е това, мъчно ми беше за нощния ми татко. Дълго си говорихме, почти цялата нощ. Разказах му една глупава приказка, защото не можах да измисля с какво да го утеша — не толкова нещо, на което да повярва, а от което да не му стане още потъжно; друг по-добър начин нямаше, какво можех да му кажа?

„Окей“ — рекох си аз, „Смугел го няма, така си“, а на глас:

— Все ще се оправи някак.

Беше тъжна нощ. Прозорецът стоя отворен до сутринта, но никой не дойде. Беше тъмно, луна нямаше и цялата нощ миришеше на ванилия...

НОЩНИЯТ ТАТКО

Юлия на всяка цена искаше сама да напише как изчезна Смугел. Защо, не мога да кажа... Стана ми много мъчно за нея. След това цяла нощ не спа. Само се слушваше за Смугел и го викаше. Сигурно вярваше, че ще се върне, и че само се шегува с нас. И аз мислех така.

Прекарахме тежка нощ. Не зная за кого ми беше по-мъчно — за Юлия или за Смугел.

После започнах да се тревожа. Ами ако се случеше нещо на Смугел? Та той не бе свикнал да живее на свобода. Как щеше сам да си намира храна? След това се вкиснах, задето се тревожих. И накрая ми стана мъчно задето Смугел ме тревожеше, та се вкисвах. Разбира се, заради Юлия се владеех. Нали трябваше да я успокоя. Тя изглеждаше така разтревожена и през цялото време защитаваше Смугел, сякаш мислеше, че съм му сърдит, но не бях, само ми беше мъчно и недоумявах.

— Сигурно иска да покаже, че може да си стъпи на краката — обясни Юлия. — Може би иска да е свободен.

— Мислех, че му е добре при мен — отвърнах аз.

— Така е наистина... Било му е повече от добре. Но съгласи се, че не си сова! Какво да се прави.

Юлия често ми натякваше това, и наистина не съм сова, но туй едва ли е дошло като изненада за Смугел — би трябвало да го е открил отдавна. Това не му даваше основание да бяга точно сега. Имал е куп възможности, ако е искал да изчезне. Не съм го спирал. Прозорецът в къщи обикновено стои отворен по цели дни.

— Именно — по цели дни — възрази Юлия. — Но не и нощем. А Смугел е нощно животно, разбираш ли?

— Но нали бе започнал да променя навиците си?

— Ти само книги за камъни ли си чел, а? — възкликна Юлия.

Зяпнах я учудено. Какво общо имаше това с цялата работа? Разбира се бях чел и други неща, но най-вече за камъни.

— Защо? — попитах аз.

— Да беше чел за сови. Като мен. Аз съм чела много за животни. Почнах веднага щом дойдохте със Смугел.

— Ти явно много обичаш животни?

— Да-а, но най-вече Смугел.

Поседяхме двамата за миг мълчаливи и размишлявахме. После Юлия каза:

— Не се тревожи. Смугел все някак ще се оправи.

— Мислиш ли?

— *Зная го* — потвърди Юлия.

— Хм, добре, пък освен това, той сигурно ще се върне — добавих аз. Казах го заради Юлия. Самият аз започнах да се съмнявам...

Само да можех да разбера *защо* отлетя?

Сетих се нещо. Да не би Смугел да ревнуваше от Царицата на нощта? Както се случва с деца, когато дойде ново бебе в семейството. В много отношения той е като дете. Пък и ние гледахме само цветето и не му обръщяхме никакво внимание. Може би затова...? Защото се бе почувствал излишен?

На Юлия също ѝ се стори странно, че се случи точно тогава, и тя мислеше, че може да има връзка с цветето.

— Имаше нещо загадъчно в Царицата на нощта — каза тя, — нали и ние го усетихме, макар че сме само хора. Можем да си представим тогава как ще го почувстват нощните птици.

Тя размисли за миг и допълни, че може би Смугел е бил омагьосан. Може да е бил някой омагьосан принц — или професор, или нещо такова и го превърнали в сова, защото бил прекалено мъдър. И единствено Царицата на нощта можела да му помогне. Когато цъфнала и Смугел вдъхнал миризмата на ванилия — хоп, фокус-мокус — магията се развалила и той можел да се завърне у дома при своята принцеса — или професорша — която го чакала и плачела. Янсон може да е магьосник. Ала добър магьосник. Ето защо е държал тъй много да се грижа не само за Смугел, а и за Царицата на нощта — за да можело всичко да завърши добре.

— Разбираш ли сега? — попита Юлия.

— Ти май си чела доста приказки — отвърнах аз.

От което тя малко се обиди.

— Какво от туй — сопна ми се тя. — Защо да не е вярно онова, дето го пише в приказките?

Може и да е, разбира се. Аз много вярвам в приказки. Те често са доста по-истински от действителността, защото действителността често мами и лъже, с годините съм забелязал, че може да бъде доста фалшива.

— Ето, виждаш ли — рече Юлия. — Защо спориш тогава?

— Мисля за Янсон, разбираш ли. Не приличаше особено много на магьосник. Беше си обикновен капитан на шхуна.

Но Юлия заяви, че съм нямал понятие как изглежда магьосник. Тези неща не ги пишело по челата на хората, рече тя. Пък освен това, Янсон сигурно и себе си беше преобразил.

— Все си мислех, че в Янсон има нещо загадъчно, още от първия път, когато ми заговори за него — продължи тя.

И може би имаше право. Достатъчно е само това, че ми намери квартира. В днешно време трябва да си най-малкото магьосник, за да успееш да го сториш.

— Именно — съгласи се Юлия.

Запитах я, дали според нея трябваше да потърсим Смугел, ако е станал професор, и... това усложняваше нещата, искам да кажа, трудно ще накараш един професор да признае, че част от живота си е бил сова и се е казвал Смугел. Пък освен това можеше изобщо да не помни. Доколкото зная, след повечето магии паметта се губи.

Но такива неща Юлия не искаше и да чуе.

Разбира се, че трябвало да потърсим Смугел. Не бивало просто да го изоставяме, без да разберем какво е станало с него — ако въпреки всичко се оказал съвсем обикновена сова, възпротиви се тя.

Хубаво бе, че и Юлия искаше да търсим, защото все пак трябваше да узная къде е Смугел. Можеше да му потрърба нещо или да има нужда от нас. Нали само ние, Юлия и аз го разбирахме. Но какво ли пък толкова разбирахме, уви. Искам да кажа, че щом е тъй невероятно трудно да разбереш хората — а то си е така — трябва да е още по-трудно за хората да разберат животните.

Споменах го на Юлия, за да ѝ докажа, че най-после започвам да съзнавам, че не съм сова. Юлия изглеждаше доволна, нищо не каза, но кимна мъдро.

Още с настъпването на утрото, веднага щом се зазори, излязохме да търсим Смугел.

Юлия се обади на майка си в болница и ѝ разказа какво се е случило. Взе със себе си и кафеза на Смугел — можел да потрябва, ако Смугел се бил уморил и искал да поспи някъде на спокойствие след приключенията си.

Толкова рано навън нямаше почти никакви хора. Срецнахме една раздавачка на вестници, но когато я попитахме дали не е виждала една сова, тя ни изгледа навъсено и не отговори. Сигурно помисли, че я занасяме.

От време на време виках Смугел. Викът ми отекуваше между стените на къщите и се усиляваше. Звучеше странно. Дори ми се стори, че звучи самотно из пустите улици и ми стана малко страшно на душата. Ала Юлия отклони мрачните ми мисли. Сгълча ме да мълча.

— Не викай така! Като ненормален! Хората ще те помислят за кой знае какво... — каза тя.

— Да не съм го карал да бяга! Какво съм виновен, че трябва да го търся — отвърнах ѝ аз.

— Е, да, трябва да го търсим — заяви тя.

Но не бивало да се крещи по улиците в ранни зори, защото хората се чудели. Разбуждал съм всички. Хората поглеждали през прозорците и ни се смеели. Не бях усетил, но като ми го каза Юлия, забелязах как тук-таме пердетата по прозорците съмнително се поклащаха.

— А как да викам? — запитах аз.

— Ще търсим. Няма да викаме — обясни Юлия.

Но нали не знаехме къде да търсим. Против волята си бях обезсърчен. Смугел можеше да е отлетял навсякъде. Цялата работа изглеждаше безнадеждна. Но Юлия не вярваше да е отлетял далеч, според нея той седеше на някое близко дърво и спеше.

— А може да седи и на някой покрив — възразих ѝ.

— Я не усложнявай нещата! Покривите ще ги гледаме после — смъмри ме тя.

Нека стане както тя иска. Беше тъй храбра и как се владееше. Ала разбирах колко я болеше и ми бе много мъчно за нея. Мислех, си, дано скоро намерим Смугел. Само заради Юлия.

ЮЛИЯ

Да намерим Смугел се оказа по-трудно, отколкото си представях. Цяла сутрин обикаляхме. После отидохме у нас и закусихме. Човек огладнява, когато търси. Мама се обади на учителката и тя ме освободи за целия ден.

После пак тръгнахме. Тревожих се, защото чувствах какво му е, но не го показвах. Най-трудното е да утешаваш някого, като сам знаеш, че не вярваш на утешения, защото понякога децата ги лъжат като ги утешават. С мен много пъти се е случвало и не искам да причиня такова нещо на нощния си татко. Искам той да може да ми вярва, защото и аз му вярвам. Той не е от тия дето лъжат, дори като утешава, а изобщо не го прави — забелязах го веднага, когато се запознах с него, още първия ден го забелязах. Той никога не ми е казал нещо невярно, а почти всички други са го правили. Ужасно е, защото не можеш да им кажеш „зная, че ме мамите“ и така се чувстваш по-стар от тях, но не ти е весело като при игра на ужим. Големите трябва да си останат големи, мисля аз, и не бива да стават малки — може само на ужим, както прави нощният ми татко на шега. Но той е голям и аз не искам друг татко. Искам винаги да му казвам истината.

Не вярвам да се е случило нещо на Смугел, советите винаги се оправят, дори ако са питомни. Някои опитомени диви животни не се оправят като ги пуснеш на свобода, ала при советите няма опасност, те се оправят. Вярно е, че ла съм го, инак не бих го казала.

Сега, обаче, трябва да напиша какво стана после. Подире ни тръгнаха куп хлапетии и започнаха да ни дразнят — чули, естествено, като викахме Смугел и също завикаха с превзети гласове. Като се обърнах, видях и някои от моя клас, най-лошите и глупавите, дето твърдяха, че нощният ми татко е само лъжа: Ула и онези, и още няколко други. Хубаво, че дойдоха тъкмо сега, та да видят. Ула също.

Вървахме бавно, за да ни настигнат. Гледаха страховито и глупаво, като минаваха край нас.

— Тъй значи, бягаш от училище? — подметна Ула.

Но аз казах както си беше, че учителката ме е освободила, защото сме тръгнали да търсим Смугел. Те си мислеха, че и Смугел е лъжа. Как само се опулиха — Ула също — когато нощният ми татко им се представи. Едва успяха да се поухият, стесняваха се, личеше си, а сетне забравиха да се правят глупави, когато той им описа как изглежда Смугел и ги попита дали не са го виждали. Докато им говореше, станаха обикновени хора, Ула също, дори и към мен. Ала Смугел не бяха виждали.

После тръгнахме в различни посоки.

Скоро денят щеше да свърши, а още не бяхме намерили Смугел. Започна да се стъмва.

— Скоро ще го намерим. Трябва да продължим — подканях аз.

През цялото време бях напълно убедена, че ще намерим Смугел, но не беше сигурно дали той ще се върне с нас у дома, все пак той беше сова, и туй трябваше да се разбере и да не се забравя.

Нощният ми татко искаше да си отиде в къщи, за да види дали няма поща, та тръгнахме и аз останах да го чакам отвън, а той влезе.

Колко тъмно започна да става. Забелязах го едва като останах сама. Как щяхме да видим Смугел сега, щом не го открихме през деня. Навсякъде ходихме, дори извън града — в гората.

Сигурно през целия ден беше спал, уморен, и сега, когато се стъмни, щеше да се събуди отпочинал, разбира се. Дано само не потегли надалеч, като се ободри.

После дочух бързи стъпки и възбудени гласове, идваха от парка срещу дома му. Беше доста тъмно, но видях мои съученици, само Ула я нямаше, бяха Биргит и Шерстин и няколко момчета, които все се мъкнеха с тях — доста страхливички, но сега бяха окей. Щом ме видяха, едно от момчетата извика:

— Вашият Смугел седи там на едно дърво! Видяхме го!

Нищо не отговорих, не знаех дали не ме лъжат, защото бях сама.

— Честна дума — увери ме момчето. — Видях го как отлетя там.

Хукнахме веднага — те напред, да показват пътя. Страшно се боях да не би Смугел да е избягал.

А като стигнахме, Ула стоеше под дървото и пазеше Смугел, та ако полети да види накъде ще иде. Колко мила беше само! Ще я оставя още известно време за най-добра приятелка. Държеше се добре, въпреки че Биргит и Шерстин бяха там, а нощният ми татко го нямаше.

Може да се е *поправила*. Изтичах при нея, а тя посочи нагоре към дървото.

— Ей там, зад големия клон!

— Къде? Не го виждам.

— Не! Не гледаш където трябва. Не там. По-нагоре.

Всички показвах и сочех и накрая не знаех накъде да гледам. За щастие Смугел се размърда, та го видях.

— Смугел! Ела! Аз съм!

Но той не дойде, въпреки виковете ми. Не помръдваше, дори не изхохока или изчоп-чопа, само очите му светеха.

В този миг тичешком се зададе нощният ми татко, викаше ме, защото не ме забелязваше сред останалите.

— Открихме Смугел! Бързо! — провикнах се аз.

Как се втурна само. И как се зарадва. Но представете си — Смугел не слезе при нас, въпреки че и двамата го примамвахме. Седеше си там тихо, нито веднъж не изхохока. Туй ни поразтревожи, но може да е било заради всички деца и други хора, дето се трупаха около дървото. Как да ги прогоним — особено Ула и онези, които го намериха, и може би вече бяха станали добри.

На края трябваше да потърсят стълба. Нощният ми татко заедно с няколко момчета отидоха да я донесат, пък аз останах да пазя Смугел. Ула през цялото време стоя до мен. Беше ни ужасно страх Смугел да не избяга, когато вдигаха стълбата към дървото. Всички затаихме дъх, а нощният ми татко се заизкачва по нея, съвсем бавно, стъпка по стъпка, и през цялото време тихичко мамеше Смугел.

Беше съвсем близо, протегна ръка да го хване, но точно тогава Смугел литна, всички извикахме „О-о-о!“, прималя ми, а в следващия миг Смугел седеше на рамото ми. Сетне светкавично се премести на неговата глава и си остана там тихо и кротко, докато той слизаше по стълбата.

Смугел не мръдна от главата му из целия път през парка. Цяло шествие от хора ни следваше, та отидохме у него, защото беше най-близо, а искахме и да останем насаме със Смугел.

Щом прекрачихме прага, Смугел започна да прилича на себе си, въпреки малко замисления си вид. Сега все пак хохокаше, а после направи нещо смешно: отлетя до един меден кафеник, бутна капака му и се мушна вътре — наложи се да обърнем кафеника и да го

изтръскаме от там. Обичаше да се шегува така. Кафеникът му служеше за скривалище, когато стореше нещо глупаво, сякаш се самонаказваше.

Ала Смугел не бе сторил нищо глупаво. И нощният ми татко мислеше тъй.

— Ами Смугел си е все същият — рече той. — Знаех си аз, че е прекалено умен, за да стане професор.

Смугел заподскача напред-назад между нас, почти като топка — явно се радваше и се смяташе за заслужил.

Помислих, че може да е задето отново си е у дома. Може би беше избягал, защото искаше да си е там, а не при мен. Но нощният ми татко не мислеше така и когато Смугел се успокои и седна срещу него на масата, той го попита:

— Кажй сега, Смугел, защо всъщност избяга от нас, които толкова те обичаме?

Гледаха се сериозно.

— Може би искаш да си на свобода? А? Това ли искаш?

Тогава Смугел наистина изхохока и прозвуча почти сякаш каза „да“. И двамата го чухме, значи не съм си го въобразила.

— Ти как мислиш, Юлия? — попита нощният ми татко.

— *Иска* разбира се — отвърнах аз, — въпреки че...

— Въпреки че... какво?

— Той сигурно иска и при теб да е.

Спогледахме се и просто не знаехме: подобно нещо се решава толкова трудно. Тежко беше и за нас, и за Смугел. Пък Смугел седеше и изглеждаше някак пълен с надежда, а ние не знаехме защо.

— Я ме погледни, Смугел! И през ум не ми минава да те държа в плен! Разбира се, ще те пусна на свобода!

Смугел отговори и този път. Явно разбира всичко.

— Окей — промълви нощният ми татко няколко пъти на себе си. — Окей, окей, окей — и толкова. Мислеше. Аз също. И Смугел мислеше. Помълчахме известно време. После ни хрумна нещо хубаво. Ако сега отворехме прозореца, когато навън бе тъмно и вече падаше нощ, щяхме да видим дали Смугел ще остане, или ще си отлети. Тогава можеше да реши сам и да избере.

Тъй бе най-добре и нощният ми татко стана, и отвори прозореца. Бяхме ужасно напрегнати и тихи, едва дишахме.

Ала Смугел си седеше, не помръдваше, само очите му се въртяха и светеха. Стояхме безмълвни и чакахме ли чакахме, пердето се издуваше и вътре нахлу свеж въздух, дърветата в парка шумоляха, на небето имаше звезди, но Смугел си седеше на мястото.

Решихме, че той въпреки всичко иска да остане. Двамата си кимнахме леко един на друг, но в същия миг Смугел разпери криле, дойде при мен и постоя малко на рамото ми, после отиде при нощния ми татко и се настани на главата му.

— Смяташ, че трябва да си събера мислите ли, Смугел? — попита той.

Смугел издаде звук сякаш се засмя, захохока високо и радостно, а сетне полетя към прозореца и право навън. Изтичахме и се загледахме подире му. Летеше пред прозореца напред-назад, напред-назад, подвикваше и ни махаше с крила и правеше номера.

— Свободен си, Смугел! Лети! Накъдето поискаш, хитрец такъв!

Но Смугел се върна още веднъж. Влетя в стаята и я обиколи един, два, много пъти, а сетне отново изхвъркна навън като стрела. Завикахме след него:

— Смугел, винаги си добре дошъл, ако някой път поискаш да наминеш!

— Този прозорец вечно ще стои открянат!

— Можеш да спиш тук, ако искаш! Ако вън е студено и вали, или нещо такова!

— Ако пък си гладен, знаеш къде е храната, Смугел!

Викахме от прозореца като майки подир децата си, тръгнали на приключения, а Смугел ни отвърщаше с хохокане. После прелетя над парка и се изгуби.

— Виж как хубаво лети! Не се ли радваш, че тъй добре се справя сам? — възкликнах аз. Но той не изглеждаше толкова радостен — не, не изглеждаше. Радвал се заради Смугел, тъй каза, но забелязах, че му беше малко мъчно за себе си, да, забелязах го.

— Скоро ще ми мине — увери ме той.

— И аз тъй мисля — отвърнах аз.

После си представихме какво ще стане, когато Смугел ни дойде на гости, сигурно щеше да идва често, по вида му личеше.

— Тогава ще ми се обадиш и ще кажеш, ето Смугел е тук, и трябва да дойдеш веднага, тъй ще кажеш, и аз ще дофуча като ракета.

А понякога Смугел може би ще идва при мен, тогава аз ще ти се обадя и ти ще дойдеш.

Мисля, че сега ще стане много по-весело, като знаем, че е свободен и може да се запознае с други сови. Същото мислеше и нощния ми татко, засмя се и призна, че бил малко глупав по отношение на Смугел, и щял да се превъзпита. Но аз казах, че няма нужда и той се зарадва, като го чу.

После отидохме в парка и си купихме топли кренвирши и сладолед. Стори ни се, че чуваме как някой си играе и лети и хохока в далечината. Досетихме се, че Смугел си играе, та се разиграхме и ние, и просто не ни се спираше.

— Да продължим... — предложи той и така стана.

НОЩНИЯТ ТАТКО

Наистина се натъжих, като видях как Смугел отлетя. Трябва да си призная, няхах намерение да го пускам отново, но сега се радвам най-вече заради него. Така красиво лети. Каква великолепна сова е той. Сигурно ще има голям успех сред другите сови и ще спечели много приятели. Мога само да се гордея със Смугел.

И с Юлия. Моята нощна дъщеря.

Юлия още не знае какво ме накара да взема голямото решение да пусна Смугел на свобода. Тя веднъж каза нещо, и ако не бе изрекла тези думи, кой знае какво щеше да стане. Тя каза:

— Сега имаш мен, не забравяй това. По-рано ме нямаше, но може би не съм кой знае какво, та някой да иска да ме има...

Просто не можах да намеря отговор, когато го каза, а може и сега да не намеря — като че ли нямам думи, за да се изкажа. Но само да знаеше...

Мисля, че й възразих:

— Нали си ми нощна дъщеря...

А Юлия отговори:

— Тогава трябва да го докажем.

— Кое?

— Че ти си ми нощен татко. А аз — твое нощно дете. И че нощните татковци са *истински* татковци. И че ги *има*.

— Не искаш ли много наведнъж? Нали Ула и онези вече ме видяха.

— Те да...

— Нали смяташе, че вече са станали добри.

Тя ме погледна несигурно и каза:

— Вярваш ли да *трае*?

Умница е тази Юлия.

— Хм — отвърнах аз. — Какво да ти кажа — вероятно не особено дълго. По-добре да сме подготвени, че може пак нещо да ги прихване.

— Нищо — реши Юлия. — Сега все пак *знаят*...

— Е, не е ли достатъчно, че *знаят*? — рекох аз.

Но Юлия поклати глава и ме погледна твърдо.

— Има още много други. Хората не разбират, че има различни видове татковци. Трябва да го кажем, та *всички* да го разберат.

Понякога мисля страшно тромаво. Досещах се, че туй бе важно за Юлия, но не ми беше ясно как ще се осъществи.

— Ще напишем книга за нас — обясни тя тогава.

Книга? Та нали вече пишех една. Онази за камъните. А сега още една? Едновременно две книги? Как ще я бъде тая работа? Дума да не става...

Нали ви казах — мисля ужасно бавно.

— Нека си остане наша тайна — предложих аз. Но знаех, и сега вече мога чистосърдечно да си призная, казах го, макар да бях убеден в обратното.

— Не, няма да го бъде! — отсече Юлия. — Нали ще си помислят, че съм те *измислила*. Или пък ще кажат, че *сънувам*.

— Понякога се чувствам като измислица — опитах се да й възразя.

— Но в такъв случай бива да вършиш само каквото измисли за теб онзи, който те е измислил — обясни ми тя. — А то едва ли е хубаво?

— Окей, тогава нека бъда сън.

— Колко си непрактичен! Та нали сънят може да прави само каквото сънува онзи, който сънува.

— Може да: стане весело, ако ти го сънуваш...

Тогавя Юлия ме погледна строго, и то — с право.

Упрекна ме, че само съм изнамирал куп глупави извинения и тъпи ласкателства, които не ми подходжали. А после ми напомни за онзи объркан сън, който тя решително държеше да напиша и където сънувах, че сам бях се измислил.

— А може би си свой собствен сън! — изстреля тя накрая. — Мой във всеки случай не си.

— Значи не съм никакъв мечтан татко, а? — опитах се отново да бъда духовит.

Но безуспешно. Тя ми обърна гръб и не отговори. После каза:

— Не се шегувам!

— Виждам — отвърнах аз. — Извинявай!

После се затворих в себе си и размишлявах ли, размишлявах. Минаха няколко дни. И една вечер, когато Юлия седеше в стаята си и пишеше, та пушек се дигаше, влязох при нея.

Спрях се на вратата и постоях известно време, без да продумам. Запалих си лулата.

Тогава тя вдигна поглед към мен и каза:

— Аз въпреки всичко я пиша. Пък ти прави каквото искаш.

— Окей. И аз искам! — отвърнах аз.

Тя засия. Не продума веднага. После ме погледна хитро.

— Заради Смугел ли? — попита тя.

— Именно — отвърнах аз. — За да не би някой да се усъмни, че съществува. С туй не бих се съгласил!

— Всичко трябва да опишем, чак от самото начало, всичко...

— И за надписа ли да разкажем? — попитах аз. — „Частен сектор! Не безпокой! Забранено!“

Юлия замълча за миг, необичайно дълго за нея. После каза:

— Ами, щом се налага... Окей тогава!

КЪЩАТА НА ЮЛИЯ И НОЩНИЯТ ТАТКО ПЕТЕР

Когато с Юлия щяхме да пишем първата си книга, виждаше ми се доста трудно да започна.

— Ще започнеш, естествено, от началото! — обясни ми Юлия.

Но пак не можах да проумея. Тогава тя заяви, че всъщност никога не се знаело къде започват или свършват нещата.

— Така че почваме *сега*! — отсече тя.

Тогава Юлия започна книгата — сега е мой ред. И правилно, още повече че тя по незнайни причини, не иска. Впрочем, не било сигурно дали ще напише и ред от тази книга, пък освен това не можела да пише, казва тя. Чудна работа. А миналия път беше тъй запалена.

Но може би само се преструва, за да я убеждавам. Наистина, човек може да се преструва и без да го съзнава. Случвало ми се е много пъти. Понякога, когато ми се обадят и искат да им говоря за камъни, направо отказвам. И ако просто се сбогуват, без да настоят повече, естествено, аз си отдъхвам. Но после усещам някаква празнота, сякаш съм изгубила нещо.

Напротив, ако настоят и ме накарат да се съглася, аз наистина пъшкам и реда грозни думи, ала щом почна да говоря за камъните, всичко е окей. И тогава съзнавам, че само съм се преструвал, като отказах. По някакъв тайнствен начин камъните добиват по-голямо значение, ако те придумат, защото тогава разбираш, че не само ти се интересуваш от тях. Понякога ти е необходимо да се увериш в това.

Може би и с Юлия сега е същото, иска да разбере колко е важно, преди да започне да пише. Такова нещо трябва да се осъзнае — съгласен съм с нея. Миналият път беше друго. Написахме книгата, защото Юлия трябваше да докаже моето съществуване на съучениците си.

Смятаха ме само за голяма лъжа. Някакъв си нощен татко не можел да бъде истински татко. Ето защо Юлия реши непременно да накараме хората да проумеят, че може да има и такива като нас. А не

само обикновени семейства от мама, татко и дете. Тогава сигурно биха се държали малко по-добре, и нямаше да се подиграват и да постъпват като нейните съученици. Така поне си мислеше тя. Но аз не съм убеден дали е станало много по-добре...

Те явно трябваше да се убедят, че не съм само лъжа, но това — уви — стана едва когато попаднах във вестника. Тогава някои родители казаха на децата си:

— Я гледайте, в днешния вестник пише за нощния татко на Юлия.

И децата усетиха по гласовете им, че да се появи лицето ти във вестника е нещо забележително. Колко ги има, дете мислят така. Много е изискано да те има във вестника — между артистите и правителството и известните личности — си мислят те.

Съучениците на Юлия разгледаха снимката във вестника, после отидоха на училище, зърнаха Юлия и им се стори, че ги гледа надутото. Пък тя си нямаше и понятие, че ме има във вестника.

— Фукла! — викаха те. — Ти за какво се мислиш! А?

Скоро всички разбраха, че Юлия се надува заради мен. А самата тя нищо не знаеше. Дори не проумяваше. Какво беше сторила?

— Я не се преструвай! — викаха те. — Много добре знаеш!

Щели да ѝ дадат да се разбере на тази надута гъска, казваха те, та повече да не се фука. И го сториха. Много ги бива за такива работи.

Но в къщи си мълчат. Нали родителите им можеха да се ядосат, ако се изложеха пред Юлия, дете има нощен татко, за когото понякога пише във вестника.

Юлия също мълчи пред майка си. Толкова е неприятно да признае, че всички винаги се настройват срещу нея. Явно, у самата нея нещо не е в ред, мисли си тя.

Ето защо не мога да кажа дали нещата се оправиха за нея.

Но тъкмо затуй би трябвало да има какво да разкаже. Нали има толкова неща, за които човек предпочита да пише, отколкото да говори — казвала го е самата тя.

Да вземем тези слухове, например... Ако са истина — какво ще стане с всичко тук?

Звучи невероятно... Нима биха могли да съборят тази красива, стара къща? И да унищожат хубавата стара градина? Толкова глупави хора не може да има, си мисли човек. Нали е почти единственото

красиво място, останало в тази част на града. Но щом са замесени пари, разбира се стават глупави неща. То се знае, че районът ще стане по-доходен, ако се застрои с блокове и тук заживеят повече наематели.

Районът е собственост на града. Ако онези наистина кроят такива планове, защо не поговорят първо с хората, дето живеят в къщата? Не са го сторили, инак майката на Юлия би споменала нещо. Но тя очевидно нищо не знае.

А изглежда и Юлия още не е чула. Пък децата обикновено надушват всичко... Но където дими, там гори — явно, ще трябва да се поровя в тая работа. Онези хора, дето обикаляха тук миналата седмица, сигурно не говореха само празни приказки.

Щяха да ме вбесят. Идват тук мъж и жена, влизат си направо в градината, и най-нахално започват да съсипват кестените! Кършеха големи клони, за да си ги носят у дома за своите вази. Изглежда не си даваха сметка, че може да има някой в къщи. Стъписаха се, като ме видяха.

— Градината и без това ще се махне, като съборят къщата — рече мъжът.

— Такова нещо не съм чувал — отвърнах му аз.

После станаха направо нагли.

— Сигурно защото нямате нищо общо с тая работа — заяви жената надутото. И продължиха да си кършат клони, та пушек се дигаше.

Тогава ги изгоних. С вандали трудно можеш да се разбереш. Отначало не си даваха зор, но щом долетя Смугел и префуча ниско над главите им, те си плюха на петите.

Смугел понякога може да всее ужас, с тия големи очи дето ги вперва в хората. Той е прекрасна сова, върши работа поне колкото куче пазач.

Откакто е на свобода, много се оживи. Личи си, че волният живот му харесва. Много е по-полезно за него. Но не е прекъснал връзката си с нас. Почти всеки ден се прибира, или при мен, или у Юлия. От толкова движение навън, перата му са станали яки и красиви, и той сега е по-напет от когато и да било.

Единствената мъчнотия е, че почна да допринася за изхранването на дома. Когато идва, обикновено ни носи разни деликатеси, и това е много мило от негова страна, макар че разбиранията ни по отношение

на вкусните неща в този живот явно се различават. Но, естествено, туй не бива да му се показва. Не бива да го засягаме. Важно е.

В момента например, пред мен на масата лежи една полска мишка. Дадох на Смугел да разбере, че съм сит и смятам да си я запазя за „после“. Този път се съгласи. Но невинаги го прави. Понякога му хрумва да ме храни, и положението се усложнява. Тогава не можеш се отърва лесно. Не ме ли накара да отворя уста, се мъчи да натика деликатеса в ушите ми, а то невинаги е приятно. Единственото, което помага, са наушници. Стигне ли се дотам, той обикновено се съгласява да запазя дарението за „после“. Нужно е само да покажа, че оценявам щедростта му. Аз наистина го правя. И как още! Щедростта му също е признак, че сега си живее добре. Преди да го пуснем, мислеше само за себе си, беше най-големият себелюбец на света. А сега съвсем не е такъв.

В момента седи кротко на главата ми. Отдавна вече знае, че пиша и мисля по-добре, когато е там. Тежи точно колкото им трябва на моите мисли. И те си стоят на място, не се лутат наоколо. Понякога е необходимо.

Колкото до събарянето на къщата, не съм казал нито дума на Юлия. Все още е рано да я тревожа. Затова пък искам още сега да го спомена тук, защото имам неприятното чувство, че нещо се крои. Искам да кажа, когато Юлия някой път прочете всичко това — ако все пак излезе книга — ще знаем какво е станало с къщата. И ако всичко е отишло по дяволите — което разбира се не бива да се случи, но ако, тогава може да е за хубаво, дето сме описали всичко от самото начало. Като мине време, човек вече не помни точно... Поне аз не помня. Юлия има много по-добра памет.

Сега ще направим както миналия път, тоест никой няма да чете какво е писал другият, преди цялата книга да е готова. Юлия пък дори и своето си нямала да препрочете — впрочем тя смята, че нищо няма да излезе. А и аз не знам...

Пред прозореца расте кестен. Как само са се налели пъпките му. Сигурно скоро ще се разтворят.

Значи и лятото приближава...

И не може да не се замислиш, какво ли ще стане...?

ЮЛИЯ

Окей. Ще взема да опитам!

Представете си какво чух вчера в млекарницата?! Някаква лелка каза на една друга лелка, че вече съм била прекалено голяма и не ми трябвал нощен татко... Какво ще кажете, а?! Но хората явно мислят така.

За обикновени — или както май се казва „биологични“ майки и бащи никога не ставаш прекалено голям, те са позволени за цял живот, защото са „задължителни“, или като се казва, не можеш да избираш сам. Но за други — например, нощните татковци — за тях можеш да пораснеш и да станеш прекалено голям?! Ама че разсъждения!

Окей, книги явно могат да се пишат и за по-дребни неща, да, могат.

Та затова съм седнала отново с химикалка в ръка, макар и да не зная дали ми се иска.

Миналият път, когато писахме, идеята беше моя. През цялото време аз го исках, и все врънках. Нали в книгата щеше да става дума за него и за мен, та непрестанно мислех за нас. Като че ли само нас ни имаше на този свят. И Смугел, разбира се.

Но тогава бях още в детската възраст. И в главата ми се въртеше само по една мисъл, и имах достатъчно време да я измисля докрай. Винаги знаех точно какво трябва да напиша. Помня също, как смятах Петер за страшно мързелив, защото все не можеше да започне, а сега го разбирам.

(Петер, това е моят нощен татко. Миналият път не исках да издам как се казва — исках да остане в тайна. Дори самата аз почти не смеех да го изрека, във всеки случай не на глас. Струваше ми се, че ако го сторя, би могъл да изчезне. Но понякога тихичко, тихичко си шепнех „Петер“. Страшно дете бях по онова време.)

Не бих искала никога да пиша като тогава, за Петер и въобще за всичко онова, което си говорехме един на друг или си мислехме. Никога. Всъщност не ми се пишат повече книги за нас. Друго беше

тогава, чувствах се някак неуверена. И изобщо книги — колко време ти отнемат, докато ги прочетеш...

Сега Петер иска да пишем.

Ала аз вече не умея да се съсредоточавам тъй добре, както можех като малка. В главата ми идват все нови и нови мисли, на цели рояци. Пък и аз — от минута на минута си променям мнението. Доста е неприятно.

Понякога се сецам за нещо дето съм го направила, казала или помислила преди седмица или по-малко, и веднага разбирам, че днес никога не бих направила или казала, нито пък помислила така. Непрестанно се отмятам, а туй е страшно уморително. Изглежда винаги съм се отмятала. Обаче сега става по-често. По-рано все пак минаваше някой и друг месец или нещо подобно.

Не става дума за някакви ужасни неща, или лъжливи, или срамотни. Те са най-обикновени, на които едва ли сме обърнали внимание, когато са се случили — толкова са били незначителни тогава, а после изведнъж се сецаме за тях. Сякаш най-важното у тях е било да ни стане ясно, че никога вече не можем да ги извършим отново. Чудна работа!

Ето защо ми се струва някак праисторическо да пиша цяла книга, като зная колко бързо си променям мнението. Единственият начин може би ще е да не препрочитам каквото пиша. Петер непременно държи да направим книгата сега. И въпреки че му обясних всичко, пак настоява.

— Добре ще е за главата ти — обяснява той.

— Но не и за твоята — отвърщам аз, — като видиш какво съм съчинила.

— Ами! — казва той. — Нали знаеш как целият съм нащрек, когато ти се объркат нещата, и обратно.

Впрочем истина е. Когато на него му се запече нещо, аз се стягам. Без да го съзнавам. Макар че на Петер сега рядко му се запича нещо. Вече си взе дипломата или как там се викаше, и пише куп неща по вестниците, и изнася беседи. Естествено — за камъни. Книгата му за камъните също ще е готова скоро. Страшно дебела ще стане тая книга. Нашата, във всеки случай, няма да е толкова дебела.

Та Петер доста се е стегнал, наистина. Но инак си е както преди, към мен и изобщо. Само дето сега всички знаят, че е способен да прави

много неща, които възрастните ценят. Отначало, когато се запознахме, той като че ли беше само моят нощен татко. И никой възрастен не го вземаше на сериозно, чувстваше се. „Оня там нощен татко и неговите камъни“, казваха те. А сега говорят за камъните като за нещо много хубаво. Порфирът и слюдата не струваха тогава пукнатата пара за тях, но сега звучат като злато в ушите им. А те са си все същите камъни, защото камъните не се променят.

Петер вече има повече пари. Не много. Но повече. По-рано беше страшно беден. Ала това за него нямаше значение. Приемаше го весело.

— Мога да си позволя да съм беден — казваше той често.

Доста време измина от тогава.

Но завчера си спомних думите му. И го запитах как е, дали все още може да си позволи да е беден. Той помисли малко и отговори:

— Да-а, ама то вече не е безплатно.

Какво ли искаше да каже? Не го рече с усмивка.

Петер често казва неща, а човек трябва да изчака малко, за да ги разбере. И не ги забравя тъкмо затова — защото знае, че един ден ще ги проумее. А и аз не обичам да схващам всичко веднага. Та затуй си подхождаме.

— Петер — реших да го подразня малко, — можеш ли сега да си позволиш да станеш богат?

— Какво? — сепна се той.

— Можеш ли да си позволиш да станеш богат?

Зяпна ме учуден.

— Разбира се, ако е безплатно? — поясних аз.

— Не зная — отвърна той и лицето му доби познатия ми замислен вид. После допълни, че да станеш богат сигурно също не е безплатно.

Нямаше весел вид, макар че само се пошегувах, та реших да го утеша:

— Не се забогатява от камъни.

Защото той няма чак толкова много пари, та да го е страх да не забогатее.

Тогава се ухили и ми каза да престана да го измъчвам с ужасни въпроси. Само че не разбирам какво им е толкова ужасно?

Впрочем Петер е световен шампион по задаване на глупави въпроси — на които — на всичкото отгоре — трябва да се отговори. Това е хубаво, защото съм забелязала, че много възрастни — дори бих казала повечето възрастни — вечно питат децата за неща, които на тях самите вече са им ясни. Като видят например, че ти е весело, питат дали ти е весело. Ужасно тъпо. Затова и отговарям само като видя, че не знаят и не могат да се досетят какво ще отговоря. Инак няма смисъл...

Пък някои възрастни дори те хвалят прекалено много, каквото и да сториш. Аз така не обичам. Не ти става ясно дали не те утешават, задето не можеш по-добре. Във всеки случай те си мислят, че не можеш, и затова казват, че е хубаво, за да те поощрят, а в същото време сигурно си викат, че по-лошо не би могло да бъде.

Петер никога не го прави. Много рядко ще похвали нещо. Защото наистина казва каквото мисли. Е, да, когато не се шегува...

— Ако трудно се оправяш с мислите си, мога да ти заема Смугел — предложи ми той неотдавна. — Смугел обикновено помага.

Работата е там, че когато Петер иска да събере мислите си, а не може, оставя Смугел да седне върху главата му, защото така вътре в черепа му всичко се успокоявало. Става дума за неговите мисли, не и за моите. На мен Смугел никак не ми помага. Колко пъти трябва да му казвам, че не ми действа, а? Нужен ми е най-малкото слон на главата.

— Окей, ще ти направя слон! — рече Петер.

Помислих, че се шегува, но на другия ден дойде с едно чудовище от плат, пера, пискюли, камъни, тел и още какво ли не. Беше го измайсторил за мен, и трябвало да го слагам на главата си, когато мисля. Хем прилича, хем не прилича на слон.

— Това е крилато същество — заяви Петер тържествено. — Нищо че крилата му още не са съвсем пораснали, нали все още е мъниче. Но скоро ще полети.

Казах му, че хрумването да се поставят крила на слоновете страшно ми харесва. Те са толкова тежки, че имат нужда от крила или нещо друго, което да ги повдига. Как дядо Господ не се е сетил досега! Не е справедливо само птиците да имат крила, а те и без това са тъй леки.

— Това е Слонорел — обясни Петер. — Един вид съчетание между слон и орел. И както виждаш има чудесни крила, не пърхат като

онези на Смугел.

Слонорелът има звездни очи. Тайнствени. Сини и блестящи.

И от него наистина има полза. Става ти приятно като го сложиш на главата си. Седи спокойно, не се върти и не се обажда непрекъснато, нито пък пляска с крила като Смугел. Но само малко да мръдна с глава, и той се поклаща успокояващо, тялото балансира леко и крилата пружинират. Изобщо — хитро измислен!

— И Смугел не пада по-долу — добави Петер.

— Но няма звездни очи — подметнах аз.

— Е, да, неговите пък са лунни — отвърна той.

Наложи се да утешава Смугел, защото беше започнал да чоп-чопа и да се държи странно. Той издава два различни звука — обикновеното хохокане, когато се чувства добре и му е хубаво, или пък чоп-чопането, когато се муси или му е криво, или за нещо е ядосан. Или може би уплашен. Него ден той чоп-чопаше, чоп-чоп, едно след друго. Изглеждаше страшно побеснял, дори отказа да яде и не искаше да излезе навън.

Не бе привично за него. Откакто го пуснахме на свобода, излизаше всеки ден. А това стана отдавна. В началото Смугел беше питомен, но ние искахме сам да определи живота си, нали всеки туй иска, и затова го пуснахме. Първо изчезна. Тогава се натъжихме, помислихме, че няма да се върне, и никога повече няма да го видим. Но после си дойде. Сам-самичък се върна, и сега си лети на воля. Така е много по-добре — сега знаем, че идва, защото иска, а не по принуда — само за да преживее някак си. А той се справя чудесно сам. Но обича да го глежат. Ако не го чуеш като кацне пред прозореца, пуснал си да кажем радиото или нещо друго, той се засяга. Понякога се случва да видиш настръхналата му фигурка отвън, вперил обвинителен поглед в теб през стъклото.

И разбираш, че е седял там известно време и е засегнат, задето не си го пуснал да влезе на секундата. Перата му са настръхнали, та станал два пъти по-кръгъл от обикновено, и сигурно си мисли, че изглежда страшен. Трябва малко да му се подмилкваш, додето благоволи да влезе. Но после му минава, защото не е злопамятен. С изключение на онзи ден, в който слонорелът влезе в дома ни.

Сигурно ревнува от слонорела, мислех си аз. Но Петер не вярваше. В такъв случай би трябвало и мен да не ме търпи, ако е имал

такива наклонности, но никога не ме е гледал накриво.

Петер предполагаше, че го е страх. И изглежда беше прав.

— Ако аз самата бях сова и видех нещо, което изглеждаше живо, а не беше, имаше същата големина като мен и приличаше на птица, но не беше, и не мязаше на никое друго животно, което съм срещала — как нямаше да се уплаша. Трябваше да го разберем.

Но по-късно се успокои. Тъй се държа само първия ден, докато разбере, че слонорелът не е опасен. После разбра, че не е истински и оттогава — все едно че е въздух. Сега изобщо не го и поглежда.

Но на мен слонорелът ми харесва. Петер си дал много труд докато го направи, цяла нощ си играл с него. Нали трябвало да има подходяща форма и подходящ образ, и най-важното — подходящо изражение на очите. Освен това и да тежи колкото трябва — да не стане много лек.

— Разбираш ли, той е направен нарочно за твоите тайнствени, хвърковати мисли — обясни Петер.

Да, разбирах, но какво съм виновна аз, задето неговите мисли са по-тежки от моите. Грешката не е моя.

— Сега ще можеш ли да пишеш? — попита Петер.

Той не знае, че вече съм започнала. И по-добре — в случай че нищо не излезе. Защото не съм обещавала да пиша — само да опитам дали мога, а това още не зная, та не е казано, че ще продължа.

ПЕТЕР

Долу край реката момчетата строят колесен кораб. Видели са сметката на никакъв стар велосипед и от него са измайсторили яко лопатно колело, което вградили на кърмата. То ще се задвижва от велосипеда, монтиран по средата на самия сал. Остава само да натиснеш педалите както обикновено, колелото отзад ще се завърти и салът ще потегли напред. Много ефективно и практично. Много ще ми е интересно да го видя завършен. Но как смятат да го управляват? Питам се дали са решили този въпрос? Голям сал ще стане — с каюта и всичките му работи. Изглежда изключително устойчив. Искане ми се да направя подобен за нас.

Но ние изглежда ще си имаме други грижи, уви...

Трябва най-после да изясня какво ще става с тази къща, няма как. Вчера долу бяха седнали двама дядовци на припек и си почиваха. Като минах покрай тях, чух, че говорят за къщата.

— Положително ще направят гаражи, а? — рече единият.

— Ами аз пък чух за блокове — отвърна другият. — Седем парчета, та няма вече да е същото.

Да, няма да е същото — най-малкото за Юлия. Тя като че ли все още нищо не е чула, нито пък майка ѝ. А изглежда всички други знаят.

Онзи ден в книжарницата момчето, което ме обслужваше, попита докога щели да ги оставят да живеят в къщата, Юлия и майка ѝ. Както го каза, излизаше, че вече е решено да я събарят — само въпрос на време.

И понеже се разтревожих той рече, както хората винаги казват:

— Не се плаче, додето не му дойде времето!

Но това никак не ме успокои...

Впрочем сега тук цари малко загадъчна атмосфера.

Майката на Юлия уж казала, че може би е „излишно“ да идвам повече, защото Юлия вече била голяма и можела съвсем добре да се справя сама, когато майка ѝ отидела на нощно дежурство в болницата. „Хората“ също мислели така, обяснила тя. Естествено, Юлия може да

се справя сама. Всъщност винаги е могла. От тази гледна точка аз никога не съм бил необходим. Юлия изобщо не я е страх да остане сама — ни нощем, ни денем. И не за това идвам тук.

Но, както Юлия сама казва, тя може да е пораснала, но моята стая не е. Все още живея в същия стар камбуз. И леглото ми все още е пълно с книги и камъни. От което следва, че все още нямам къде да спя. А в последно време се сдобих с нови книги и камъни. Но там може да се работи. Нищо, че е тесничко.

А трябва да мисля и за Смугел. Откакто е на свобода изискванията му към живота се увеличиха. Идва да ни навести най-вече през деня, а ние, разбира се, искаме да му е хубаво и приятно. Порано не го беше много грижа къде ще кацне, седеше почти навсякъде, върху някоя книга, камък, тенджерата или на главата ми. Обичаше да стои върху телефона и все още го прави, но само за да ми попречи да говоря.

Както и да е, забелязах, че нашето „чудовище“ започна да не го свърта на едно място. Прехвърчаше от предмет на предмет и все му беше неудобно. Докато един ден донесох няколко пролетни клонки. Там кацна. Изглеждаше смешен върху тънките им вейки. Но клонките бяха прекалено крехки за него и постоянно се кършеха под тежестта му, а „чудовището“ все чоп-чопаше. Тогава ми хрумна нещо.

Отидох в гората и потърсих голям и як пън. После го довляхох в къщи с ръчна количка. За Смугел. И той го хареса. Сега вече му е удобно.

Но след това бях принуден да закарам един пън и при Юлия, разбира се.

Та сега там си има цяло стъбло с големи клони, по които да подскача, нали у тях е по-просторно. Тъй че на Смугел всичко му е наред. Но, както вече казах, аз имам затруднения. Юлия ме разбира. Впрочем майка ѝ — също, само дето толкова се бои какво щели да си помислят „хората“. Защото „хората“ не разбирали, струвало им се „необикновено“. Нека им се струва. Няма ние да се променяме заради тях! Ние искаме да сме заедно. Имаме нужда един от друг.

Казал съм и на Юлия, че не е важно какво говорят хората. Те вечно приказват. А какво е „излишно“ можем да решим само ние с нея. Но тя се вбеси. Щяла да им покаже кои са излишни! Понякога здравата избухва. Докато се успокои, минава доста време.

Сетне изведнъж започна да ме отбягва. Не зная причината, но то си е нейна работа. Или може би не е? Дали пък не иска да я запitam направо какво има? Не мога да разбера. Когато беше по-малка така искаше — сигурен съм, но с годините стана по-потайна, а сега не мога да попитам дали иска да я питам. Понякога наистина бих го сторил. Макар че се познаваме отлично, често ми е трудно да разбера как трябва да се държа. Мисля си, че съм както винаги, но не е сигурно. Зная — и Юлия мисли така, що се отнася до мен.

— Понякога е много трудно да се говори с теб — казва тя.

Пък аз си мисля, че се държа съвсем както обикновено и не схващам какво иска да каже. Обаче сигурно греша и не го забелязвам. Безнадеждна работа — като не познаваш себе си, как да разбереш другите? Обясних го на Юлия.

— Наистина проблем! — заявих аз.

— А на мен ми е забавно! — възкликна тя и засия, съвсем без причина. Нея не можеш я разбра. И тъкмо в това е веселото. Не те отегчава.

Познаваме се вече две години, и естествено сме се променили и двамата, откакто писахме предишната книга. Тогава приятелството ни беше отскоро и затова всичко ставаше много забавно. Сега знаем много повече един за друг, и като че ли е още по-забавно.

Чудя се впрочем, дали вече е започнала да пише книгата? И дали затова ме отбягва? Може би иска да го запази за себе си? Да не питам тогава.

Казват, че колкото по-малко питаш, толкова повече узнаваш. Голямо изпитание за човек като мен — винаги пълен с въпроси. Пък и не знам дали поговорката е съвсем вярна? Сигурно невинаги.

Сега точно си мисля за онова момченце, дето почти всеки ден стои пред оградата и гледа в градината. Кое ли е то? Къде ли живее? Не е голямо — най-много на шест години. Във всеки случай още не е тръгнало на училище, инак не би могло да се разхожда по цял ден. Каквото и да е времето — то е тук. Когато сутрин си тръгвам, дори ако е в шест часа — то е тук. Вечер като идвам — същата работа. Стои почти на едно и също място. Понякога се питам дали си има дом. Но не изглежда да му липсва нещо.

Едно малко, смешно човече. Винаги еднакво навлечено. И всичко му изглежда голямо. Дрехите някак си не му стоят като на други хора,

по-скоро имат вид сякаш живее в тях. То се подава от тях като от палатка. Личи си, обаче, че се чувства добре в дрехите си. Плетената му шапка е винаги смъкната до веждите по начин, който би накарал всеки друг да изглежда малко съмнителен. Но не и него. С тези очи — не. Това са може би най-кръглите очи, които съм виждал — след тия на Смугел, разбира се — и точно като животинче то следи всичко, което се движи. Все със същия доверчив поглед. Каквото и да се случи около него, то никога няма вид, че се тревожи, тъжи или ядосва. Дори не е любопитно. Само малко учудено, но и то не бие на очи. Всъщност това са просто две очи, които гледат тъй, както очите трябва да гледат, когато човек наистина си служи с тях и не позволява да го безпокоят.

Около него често играят други деца, но то никога не е с тях. Отначало мислех, че по някаква причина го избягват и не му позволяват да играе с тях. Но изглежда не е така. Никога не съм виждал да се карат. Просто сякаш нямат нищо общо, и това сигурно е доста необичайно за деца, които играят на същата улица. Редно е поне да се забелязват едни-други, та дори и да не играят заедно.

Но в този случай те като че ли изобщо не се виждат — момченцето и другите деца. Сякаш са невидими един за друг или живеят в различни светове. Очевидно никой не страда от цялата работа, поне доколкото аз виждам, обаче наистина е странно.

Момчето заглежда всички, които минават край него, проследява ги с поглед изпод ръба на шапката, но никого не поздравява. Отначало сгреших, като му казах „добро утро“, но можех да си го спестя; то ме проследи с поглед през целия път, внимателно и съвсем не недружелюбно, но да ме поздрави — не. Може би е сметнало, че не се познаваме достатъчно добре, рекох си аз. Опитах се още няколко пъти, но сетне се отказах, за да не стана смешен в очите му.

Сигурно никого не поздравява. Животните също не го правят. Във всеки случай не поздравяват само от вежливост като нас, защото го изисква възпитанието. Те го правят непринудено, от радост. Може би момчето не изпитва такава радост, когато среща хора. Изглежда, че засега те предизвикват в него само малко учудване. Но стеснително не е. Само е нащрек.

Сега вече мълча като се срещнем, но отвърщам на погледа му също тъй дружелюбно и внимателно. Мисля, че тъй го иска.

Както вече казах, повече не зная за момчето. Нито как се казва, нито къде живее. И се питам дали някога ще науча още нещо?

А може би не е нужно. Защо да не се задоволя с това, че то чисто и просто съществува и по някакви причини мястото му е тук и е част от тази улица и тази къща? Човек му става драго като го види. Не е ли достатъчно? Би трябвало да е.

Ала опасявам се, че не е достатъчно. Поне за мен. За разлика от момчето аз съм безкрайно любопитен. И бих останал страшно разочарован ако изчезнеше някой ден, без да узная повече...

ЮЛИЯ

Знаех си, че ще се случи нещо ужасно. Самото време го подсказваше.

През целия ден беше едно такова мъгливо-слънчево, дето го мразя. Нито е едното, нито — другото. Наистина, слънцето свети — ама мързеливо. И безразлично. По-добре да се скрие.

Под дърветата няма истински сенки, а само нещо размазано. Като сиви петна. Тъжно е, когато сенките се стопяват тъй, сякаш нямат никаква сила. Тогава по-добре да е облачно и въобще да ги няма. Обичам сенки, ама силни сенки. Мойта собствена — също. Обикновено де. Но сега и в нея няма много живот, изглежда като риба на сухо. Само като я погледна се уморявам. След училище сянката ми и аз се повлякохме за вкъщи, и двете еднакво смачкани.

Предварително си знаех, че нещо ще се случи, и не се изненадах. Когато стигнах, бях съвсем отпаднала и едва гледах. Затова си влязох веднага. И макар че кокичетата са започнали да се разтварят, няха никакво желание да оставам навън.

Налях си малко мляко и просто седях и гледах във въздуха. Петер нали не идва преди шест, а мама беше вече излязла. Тя винаги има да свърши цял куп неща, преди да отиде в болницата, и вечно е под пара.

Както си седях, нещо започна да чука, да удря и да стърже по стените на къщата. Не се уплаших, само се зачудих какво ли може да е. Плъховете не правят тъй. Сигурно бяха по-едри животни. И като че ли звукът не идеше отвътре.

Погледнах навън, но не видях нищо. Тръгнах от прозорец на прозорец — нищо. Тогава дочух гласове. Мъжки. Естествено, излязох навън и там стояха два типа и чукаха по стената с някаква желязна пръчка или нещо подобно. Направиха се, че не ме виждат.

— Какво ви пречи да почукате на вратата? — запитах аз.

Те не отговориха. Гледаха глупаво.

— Мама я няма — продължих аз.

— Не сме дошли на гости на майка ти — рече единият неучтиво.

— Че тогава защо сте тук? — възкликнах аз. — Щом нищо не искате?

Те не отговориха, а свиха зад къщата. И аз след тях. Правеха се, че не ме виждат, но изглежда ги дразнех. Вън, пред оградата стоеше колата им. Единият отиде да вземе някаква навита хартия и се върна. Разтвориха я. Приличаше на карта.

Сочеха по нея и нещо си шепнеха, за да не чувам.

— Който шепне — той лъже! — подметнах аз, защото вече се ядосах.

Не отговориха. Повторих го, но по-високо.

— Ама си и нахална! — рече единият.

— Махай се оттук! — викна другият. — Трябва да си гледаме работата.

Ала аз не се магнах. Нали тук живея. Казах им го. А те продължиха да зяпат картата, и аз млъкнах. Нямаше смисъл. Само вървах подире им. Дълго обикаляха градината, тътреха крака и влачеха размазаните си стари сенки. Слънцето все още светеше с половин сила. Пристъпях след тях и главата ме болеше. Бях страшно разкисната.

Най-после отидоха до колата. Отвориха вратата и се спряха да зяпат къщата. По-неучтивият от двамата се обади:

— Да, наистина е узряла за събиране.

Съвсем ясно го чух. Дори като го пишеш, ти изглежда налудничаво, но той каза „узряла за събиране“, а всеки би помислил, че ми се е причуло. Нима е позволено да си измисляш каквито щещ думи? При нас в училище не е.

Като дойде Петер трябва да го попитам какво означава.

Уф, само заради тия думи се сетих за училището...

В момента нещо не ми върви. Учителката казва, че било защото не внимавам и мисля за друго. А какво съм виновна аз? Като все имам куп други неща, за които да мисля?

Човек трябва да се съсредоточи и да мисли само за това, с което се занимава в момента, казва учителката. Но по какъв начин става съсредоточаването, не можа да ни обясни, а я молих. Единственият сигурен начин е, да оперираш всички собствени мисли от главата си, за да не пречат на училищните. Ама тогава май ще трябва да ми махнат цялата глава, и защо не, тъкмо ще се отърва от нея... Прекрасно! Понякога я чувствам като кошер претърпан с бръмчащи пчели, но не работнички, а само мързеливи търтеи. Не вярвам в главата ми да има дори една-единствена работна пчела.

А Ула и онези са си все същите...

По-рано, когато в училище ми вървеше, те ми се подиграваха. Викаха, че съм най-долната зубрачка на света и още какво ли не. А защо сега не са доволни, когато не ми върви, а? Сега пък ми се надсмиват, че съм била най-слабата ученичка. Но това не е вярно! Слаба съм, ама не и най-слабата.

Макар че мога да стана и най-слаба. Да, мога, ако продължава все така да върви назад и назад, и назад... Всичко е станало някак

особено, мисля аз. Непрекъснато ме заплашват разни тревоги. Всички просто дърдорят колкото да мине времето. Ама почти никога не са радостни всички едновременно. Все някому е криво, и никой не му обръща внимание. Мислила съм по този въпрос, защото винаги съм искала да си имам брат или сестра, ама сега вече не зная. Забелязала съм, че можеш да имаш много братя и сестри и пак да си сам. А пък аз вече не съм сама, освен ако не поискам. Нали на човек понякога му се ще да остане и да се почувства съвсем сам. И много по-весело става, когато после се събере с друг. Същото мисли и Петер.

Според мама имам пролетна умора, и затова училището ми върви накриво. Човек си внушава много неща, когато е уморен, казва тя. Но аз не съм уморена. Би трябвало тя да е. Толкова много работа има винаги. И все не може да си почине.

Добре че не беше в къщи, когато дойдоха онези мъже. Можеше да се разтревожи, нали къщата не е наша.

Но те явно бяха дошли само от любопитство. Хората доста любопитно оглеждат тази къща, защото е тъй стара. Отначало, когато се преместихме да живеем тук, не ми идваше на ум, че къщата е по-особена — нали повечето време бяхме живели в стари къщи. Тази обаче, изглежда е още по-стара. Мама казва, че къщите са като хората — стареят по различен начин: едни стават по-благородни с годините, пък други само остаряват.

А тази къща е станала благородна, това означава, че е изискана. Но сега ще чуете нещо странно: къщата е изискана, но не било изискано да живееш в нея. Да, да, казват го съучениците ми. Те никога не биха искали да живеят в такава остаряла старомодна къща. Твърдят, че живеем тук само защото сме принудени, не сме можели да получим ново жилище, защото сме нямали средства. Не зная как стои въпросът и не искам да питам мама. Освен това не е важно. Във всеки случай, тази е най-хубавата къща на света.

Вярно, че е доста голяма само за нас двете с мама, така е. Но можем да прибавим и Петер. Също и Смугел. Та за него тук е прекрасно, има толкова място където да си лети — особено с тези високи тавани. Сега, когато свикна да лети със сума ти небе над себе си, трябва и вътре да има къде да се завърти. Инак разликата ще е прекалено голяма.

Петер построи на Смугел нов кафез. Старият бе станал прекалено малък и неустойчив за него, и откакто получи свободни навици кракът му вече не стъпваше там. Новият съвсем не прилича на птичи кафез и изобщо не може да се нарече кафез — по-скоро е като къщичка. Направил го е от дъски и прилича на барака или на онези къщички, дето на село ги използват за тоалетна. Или направо казано — селски клозет, ама страшно красив.

По-късно. Но същия ден.

Вече питах Петер какво означава думата.

— Какво говориш? — попита той.

Аз я повторих.

— От къде я взе?

Разказах му за онези типове и картата и въобще цялата работа.

— Не звучи добре! — заключи той.

— Хич дори — съгласих се аз. — Звучи направо ненормално, но какво означава?

Тогава научих! Не се казва „узряла за събиране“ — трябва да съм чула погрешно — а за „събаряне“. Със „а“ — не със „и“. И няма нищо общо със събиране, по-скоро обратното. Представяте ли си? Туй е някакво измислено льготене, за да звучат някои неща по-добре, отколкото са в действителност. Също както казват, че *освобождават* някого от длъжност, а всъщност искат да му теглят един ритник отзад.

Петер страшно се ядоса. Каза, че било скандал и какво ли не още. И тия типове нямали никакво право да се въртят и да дрънкат такива глупости в градината ни. Петер ще се заеме сега да разбере какво означава всичко това. А картата, дето я носеха, той ще помоли да я види и ще я накъса на парченца.

Сега ще им даде да се разберат на типовете! Ще ги принуди да кажат какво са търсили тук. Вече нямало да има смисъл да стоят и мърморят под носа си, да се държат неучтиво и да казват, че нямало за какво да говорят с нас. Защото никой не е в състояние да се ядоса така както Петер, тъй че за тях ще е по-добре да се пазят... Пада им се! Имаха глупав вид!

Ала как ще ги открий Петер, не зная. Описах му ги доколкото можах, но не си спомням вратовръзката на по-неучтивия. Мисля, че беше кафява на точки, ама не съм сигурна. Пък и те могат да се

преоблекат. Самата аз едва ли бих ги открила. Колата също беше сива, един такъв мрачен, безнадежден цвят.

Но туй нямало значение, казва Петер, все щял да открие някой виновник. Можело да стоят повече хора зад тая работа, или дори цяла организация, предполага той. Обикновено било така, като употребяват подобни глупави думи. Та сега поне знаем що е „узряла за съби... искам да кажа «събаряне»“, не е лошо — може да потрябва.

Но когато Петер ще се разправя с тях, аз няма да присъствам. Искал да е сам, а после ще ми разкаже всичко, и тогава ще решим какво да правим с тази организация на типове, за да се спре тичането из градината, в случай че се опитат да дойдат отново. Трябва да бъдем нащрек.

Но какво ли търсят? Само да знаех...

Петер си има свои предчувствия, но не иска да каже какви предчувствия. Поне засега. Щом получи доказателства, ще узная. Да, страшно им се е ядосал на типовете Петер. Аз също! Само да ги видя, веднага ще ги „освободя“ отзад. Да, и то така, че да го почувстват!

ПЕТЕР

Все още не съм узнал нищо за къщата на Юлия. Обаждах се тук и там, но изглежда е невъзможно да разбереш нещо положително. Никой нищо не знае. Никой не иска да се произнесе. Препращат те от човек на човек, и всеки извърта и се крие зад гърба на другия.

Ала все пак е ясно, че нещо се готви. Инак би ли си заслужавало да се извърта толкова? Достатъчно е да кажат, че къщата няма да се събаря. И край. А вместо туй — само празни приказки, че още нищо не било решено, и че трябвало да имаме търпение. Целта е, разбира се, да скръстиш ръце, докато благоволят да ти съобщят.

Никога! Дори ако трябва да обърна всичко с главата надолу, ще ги принудя да кажат какво ще става с къщата. И ако тогава излезе, че имат намерение да я събарят, ще осуеят тази работа. Дал съм си дума и ще го изпълня.

Юлия още не знае, но сигурно започва да долавя, че има нещо. Типовете, дете оня ден чукали по къщата й казали, че била узряла за събаряне, са й пуснали мухата. Обясних й доколкото можах, но не посмях да й кажа направо, че къщата е застрашена от събаряне. Първо искам да разбера със сигурност.

А ето че никой не ти казва една сваятна дума! Да се пръснеш от яд!

Но аз зная какво са намислили. Смятат да дойдат един ден и да кажат: „Утре трябва да се изнесете“! И сигурно мислят предварително да им намерят друго жилище. Според тях, хората можеш да си ги местиш както си искаш, без да ги питаш, понеже така е най-лесно.

Но този път няма да мине!

Елвис Карлсон — така изглежда се казва онова забавно човече, дете постоянно стои и наднича в градината ни. Тъй поне мисли Юлия, ама не е сигурна. През зимата я замервал със снежни топки. Малко ми е трудно да повярвам. Не изглежда толкова предприемчив. Но Юлия твърди, че всеки ден като минавала през градината, подире й политали топки. Наистина, те никога не я улучвали, но профучавали край ушите

й. Трябва да е бил той, твърди тя, защото други наблизно нямало. Но все не можела да го хване като хвърля, бил страшно сръчен. Колкото и бързо да се обръщала, той вече успявал да застане спокойно и гледал все тъй невинно както винаги.

Звучи загадъчно. Момчето не изглежда да има особено бързи рефлекси.

— А ти не му ли отвърна? — попитах Юлия.

Но тя не го направила. Бил много малък, каза тя.

— Може би е искал да поиграе с теб? — продължих аз.

Не й се вярваше. Според нея в Елвис Карлсон няма нищо загадъчно. Аз съм се вдетинявал, казва тя, защото не съм разбирал, че момчето иска да го оставят на мира. Как да не го разбирам! Питам се само защо е замервал Юлия със снежни топки.

— Прекалено много се интересуваш от него — заяви тя. — А той не иска.

— Откъде знаеш, че не иска?

— *Досещам се!*

Каза го сякаш нищо не разбирах, и явно не желаше да й се противоречи. Почувствах се глупаво, но по някаква незнайна причина не ми се минаваше на друга тема.

— Защо тогава стои все пред оградата?

— Не е вярно!

— Как да не е!

— Само си въобразяваш.

— Нали имам очи да гледам?

— Явно нямаш.

А сега де! Не я познавам такава. Инак можехме да обсъждаме почти всичко заедно! А ето че седяхме вперили погледи един в друг и аз чувствах как започвам да се ядосвам. Юлия вече кипеше. И всичко заради малкото момче. Що за глупост! Поне да беше направило нещо, което да си струваше кавгата! Но то никога нищо не предприема, просто си стои там.

— Не е вярно! — повтори Юлия ядосано.

— Да, но всеки път като минавам... — започнах аз, ала тя ме прекъсна.

Каза, че съм бил нелогичен. Само защото малкият стоял няколко пъти тук, когато съм минавал, още не значело, че стои тук

непрекъснато. Тогава би могло също да се каже, че стои непрекъснато и пред училище, или до футболното игрище или в „Темпо“^[1], защото и там често се появявал.

— Не разбираш ли, че той се мести — възкликна Юлия.

— Тъй ли!? — почувствах как губя почва под краката си, а Юлия ме гледаше хитро и вече не беше ядосана.

— Ами да — потвърди тя.

— Все същото момче?

Юлия избухна в смях. Как глупаво може да изглежда човек понякога, като не внимава. Но изобщо не ми мина през ума, че същото момче, с което бях свикнал тук пред оградата, можеше да се намери и на други места. Туй, разбира се, е глупост, но не съвпаднаше с представата ми за него.

— Ето, виждаш ли! — заключи Юлия. — Не бива да си внушаваш толкова неща за хората.

— Ти ли ще кажеш! — възкликнах аз, защото смятам, че ако някой от нас си внушава разни работи, то е тя!

— Този път ти си внушаваш — рече тя кротко.

Пък и тъй си беше. Не говорехме повече по въпроса.

Отидох до прозореца и потърсих Елвис Карлсон, и дори ми се стори, че го мярнах зад плета, но Юлия настояваше определено, че греша. Сега го нямало там, заяви тя.

Представете си какво чевръсто момче... Просто да не повярваш. А изглеждаше необичайно стационарен.

— Искаш да кажеш, че стои неподвижно, когато други минават край него? — попита Юлия.

— Точно така.

— Нещо като станция ли?

— Да.

— Значи така! — рече Юлия, и лицето ѝ стана непроницаемо като стена. Така и не можах да разбера какво искаше да каже с нейното „значи така!“.

Погледнах пак през прозореца и бих се заклеял, че за секунда зърнах нахлупената шапка на малкия. Сетне той пак се скри. Но на Юлия нищо не казах.

В едно все пак съм сигурен — Елвис Карлсон не стана по-малко интересен от това, че се премества.

Но да си призная, отначало може би се поразочаровах. Сякаш си бях наумил, че мястото му е тук. По-рано май писах за това, за чувството, което имах, че момчето бе някак свързано с нас, с къщата и цялото място. Като някакво джудже или талисман или малка принадлежност. Но не бях прав. И може би затова Юлия реагира тъй остро. Сигурно мислеше, че по някакъв начин искам да обсебя Елвис Карлсон, да се специализирам по него. Нямах такова намерение. Това момче просто буди любопитството ми и наистина стои по-често тук, отколкото Юлия иска да признае. Сигурен съм, но няма повече да говоря по въпроса, щом като тя явно го счита за парлив. Ето как може да стане понякога без да искаш.

Юлия има нов учител. За нея това е необикновено. Досега винаги е имала учителки, но по няколко предмета вече ще има и учител. Отскоро дошъл.

Понякога ми говори за него, но повечето чувам какво смятат или знаят за него другите в класа.

— Майката на Биргита казва, че бил прекалено млад за учител — разказа тя.

— Тъй ли? А какво казва Биргита? — попитах аз.

— Нищо.

— А ти?

— Не зная...

— Как по-различен? — попитах аз.

— Не зная...

Юлия смръщи вежди и доби замислен вид. Отхапа голям залък от сандвича, който държеше и се загледа право пред себе си. После каза, че може би бил на възраст колкото мен, но по-различен...

— Как по-различен? — попитах аз.

— Не зная...

Отново свъси вежди и се замисли. Докато мислеше, тя изяде още два сандвича, а пък аз прочетох вестника. Сетне поклати глава и каза сякаш на себе си, че Ула и Биргита, и Шерстин, и Биргит, и Карин и тя, също бяха почти на една възраст, но по различен начин.

— Не си ли го забелязал? — попита тя.

— Да, разбира се...

— Е, това е — заключи Юлия, и сякаш й олекна.

— Какво искаш да кажеш? — попитах аз, понеже не можах да разбера съвсем, но усещах накъде бие.

— Няма смисъл да се сравняват хората — обясни тя. — И това е добре.

Съгласих се. Разбрах, че ме бе сравнила с учителя, и с удоволствие бих чул извода от сравнението. В чия полза беше. Но такива неща не се питат, та повече не се задълбочихме.

Предложих да излезем малко да потърсим попови лъжички, но тя имала да прави домашни. Странно, в подобни случаи домашните обикновено не са пречка за нея.

— Впрочем Трюгве вече ни донесе попови лъжички — заяви тя. — В класната стая имаме цял голям буркан.

— Трюгве ли?

— Да, така се казва.

— Кой?

— Новият учител.

— Аха!...

— Всички казват, че трябва да е много учен. И страшно надарен.

Така научих, че Трюгве е ходил по целия свят и знаел всички езици. Надувал тропет и свирел на китара и на пиано и на всички останали инструменти, а освен това пеел отлично. Често участвал в състезания и винаги печелел.

— В какви състезания? — попитах аз.

— Всякакви... — отвърна Юлия. — Носи ей такива големи очила, като паници, ама нищо му няма на очите...

— Че тогава за какво са му очила? — възкликнах аз.

— Защото са хубави, разбира се! — отвърна тя.

Като че ли смяташе, че е съвсем естествено да носиш очила без да са ти необходими — само ей тъй, за украшение.

— Тогава и аз да си взема едни, щом е тъй хубаво, а? — рекох аз.

Тя извърна глава и ме погледна, сякаш бях изгубил разсъдъка си.

— Че за какво са ти очила щом не са ти необходими? — възкликна тя.

— Но нали Трюгве има? — възразих аз.

— То е друга работа — отвърна тя.

Но каква беше тази друга работа с него — така и не разбрах. Може би задето е учител...? Не ми каза. Затова пък чух още повече за

нечуваните му познания в разни области.

Той познава всички животни на земята. И умее да наподобява гласа на всички птици. Освен това е специалист по цветята, разбира се, по звездите и по храната. И като нищо може да ходи по въже. Той умее още много неща, но в момента Юлия не си ги спомня. Естествено не е лесно, когато трябва да се запомни толкова много. Пък и повечето неща е чула от втора ръка — от съучениците си, а не от самия Трюгве.

Съвсем онемях. Сега разбирам защо според нея нямаше смисъл да ме сравнява с Трюгве. Вероятно това е най-умното...

Както и да е, почувствах, че точно сега не бих издържал да слушам повече за този свръхумник.

— Все пак ще ида за попови лъжички — казах аз.

И излязох в двора. Юлия отвори прозореца.

— Трюгве обаче не разбира нищо от камъни, виж това не разбира! — провикна се тя.

— Че може ли всичко да знае? — отвърнах аз.

— Прав си — съгласи се тя. — Но другите казват, че всичко знаел!

После скочи от прозореца и тръгна с мен за попови лъжички, защото било друго да си имаш собствени, обясни тя.

Озърнах се скришом за Елвис Карлсон — нямаше го. Но и не погледнах особено внимателно.

---

[1] Темпо — име на голям универсален магазин, с клонове във всяко шведско селище. — Бел.прев. ↑

ЮЛИЯ

Постоянно се случва толкова много, че просто не знаеш за кое да пишеш. Никак не е лесно. Някои неща много ти се иска да вмъкнеш, пък не смееш и жалко, но какво да се прави.

Ако само знаех, че и с други е било така, че са имали същите мисли, поне един-едничък път, по-леко би ми станало. Не бих се чувствала тъй глупаво, ако знаех, че има и други или поне още някой, но няма как да разбере. Е, човек винаги се надява, но само надеждата не е достатъчна, за да се престаши и да опита, поне за мен не е.

Но едно ми харесва при книгите: че не е нужно да описваш всичко маловажно, което се случва, и от което не можеш да се измъкнеш в живота, защото през цялото време щеш не щеш присъстваш на почти всичко, дори и на най-малката прозявчица, а това понякога може да се окаже доста скучно.

Нали когато пише, човек сам определя кое е важно и кое не е. Но понякога стават странни работи. Случвало се е да пиша за неща, които едва си спомням, защото когато са ставали, не съм им обърнала достатъчно внимание. Ужасно мистериозно. И чак когато ги пишех, откривах, че всъщност били доста важни, пък аз не съм знаела.

Ето как разбираме колко много важни неща има, за които сме забравили и никога няма да си спомним.

Колко отдавна не съм ревала.

Когато трябва да се плаче, аз все не мога, например на тъжни филми или когато учителката разказва за тъжни неща, които стават по света. И макар че преправя гласа си, за да можем истински да разберем колко са тъжни, аз все не мога, както и да се опитвам — ама съвсем се сковavam, и никак не ми става мъчно. Не мога, защото тя нарочно иска да се натъжим — то се забелязва — и всичко се превръща в някакво задължение да изглеждаш тъжен. Вместо това, без да искам, започвам да беснея. Но само външно, защото вътрешно през цялото време съм скована като лед.

Друго би било, ако тя само ни опише какво се е случило, без този глас, и ни каже как би могло да се помогне, защото ние откъде да знаем. Или просто да си поговорим за такива неща. Пък ние само седим и се чувстваме зле, и не можем да обелим дума, защото всеки го гризе съвестта — и тя, разбира се, тъкмо това иска, тъй като на нас тук си ни е много добре. Но кому е притрябвало да ни е съвестно и срамно?

А веднъж, когато учителката ни разказваше тъжни неща, за деца, които нямали какво да ядат и умирали от болести или били убивани от войници, звънецът удари точно по средата. Вратата се отвори и влезе друга една учителка. Нашата учителка спря по средата на случката и започна да се смее. Ей така, изведнъж. Не беше минала и секунда, а тя се смееше високо и говореше за друго.

Значи не е била тъй тъжна, както се правеше, защото толкова бързо не може да ѝ мине, нали? Сигурно го прави, за да ни научи да чувстваме мъката и състраданието, и затова говори така. Но възможно ли е да научиш другите да го чувстват? Не вярвам, поне не по този начин. Също като на кино, дето по музиката разбираш, че ето сега трябва да ти стане мъчно. Но на мен не ми става. По време на тъжни филми аз само беснея, защото щом усетя такова нещо, ставам страшно шумна. Не че искам, а просто не мога другояче. Освен това не искам други да решават какво трябва да чувствам.

Ето защо почти никога не плача, поне пред другите. Но като малка се разплаквах от какво ли не, щом се ударех или не станеше каквото исках, и по други такива бебешки причини.

И мисля, че хленчех толкова много по навик, а не от необходимост. Разбрах го сега, когато пораснах. Преди да започна, често се питах: „Да ревна ли, или да не ревна?“.

Почти винаги можех сама да реша въпроса. Пък исках и да си заслужава, защото реването понякога е много уморително. Не знаеш колко ще трябва да продължиш, докато получиш някаква утеха, и дали изобщо ще издържиш.

Но всичко това беше преди да погледна сериозно на сълзите. Спомням си съвсем точно кога стана туй.

Бях на около пет или може би шест години. От детската градина щяхме да идем с мама при шивачката. Беше ми страшно криво, защото бях скъсала новия си чорапогачник на коленете. Мама не знаеше, но

то щеше да се види като стигнем и аз трябваше да съблека палтото си. И мама щеше да се ядоса, разбира се, че постоянно късам чорапогащниците си на коленете, пък дори и сега още го правя. С панталони е много по-добре.

Във всеки случай исках да ѝ го кажа, преди да сме стигнали, защото щеше да бъде неприятно пред шивачката. Затова вървах провесила нос и не знаех как да започна.

Тогава срещнахме слепец. Беше на един ъгъл. Той просто изникна пред нас с дебелия си бастун на бели и черни ивици, с който почукваше пред себе си, и който приличаше на тъжна захарна пръчка. Носеше черни очила и лицето му беше съвсем бледо.

За пръв път срещях човек, който не може да вижда. Не знаех нищо за слепите. Но мама ми разказа как целият свят за тях непрестанно е черен. И нито светлинна, никакви цветове, ама никога. Обясни ми го наред улицата, където стояхме, с най-обикновен глас и съвсем както си беше. Слепият изчезна бавно надолу към площада. Изведнъж ревах да рева с пълна сила, без да успея да се запитам дали да го сторя, или не. Дойде просто от само себе си, такъв един страхотен плач, от който човек дори сам би се уплашил.

Мама също се сепна, помисли, че съм болна.

— Какво ти е? Да не ти е лошо? — попита тя.

Мислеше само за мен! И вече бе забравила слепеца. А щом като тя не го разбра сама, аз просто не можех да ѝ кажа, че плача, защото за мен бе ужасно да науча, че имало хора, които виждат само мрак. Ето защо повдигнах палтото и показах скъсания си чорапогащник и обясних, че затова плача. И мама сякаш повярва. Не помня дали се разсърди.

След този случай престанах да рева. Отведнъж. Не че бях решила преди това или нещо подобно — не, просто престанах. Но понякога си казвах: „Днес има вече месец, откакто престанах да плача“ или „вече минаха три месеца, откакто престанах“, или „днес е половин година“. После вече не се сецах за това.

Но понякога се срамувам, че трябваше да се оправдавам с дупката на коляното, а не казах както си беше, че ревах заради слепеца. Питала съм се защо? Плачът някак не беше тъй неприятен, като казах, че е само заради чорапа — така едновременно оправих и тази работа,

сигурно и за това съм мислила, защото понякога мога да бъда доста хитра, макар и да го правя без да се замисля.

Тогава във всеки случай се научих да различавам плач от плач. А научи ли се веднъж, човек вече не реве тъй често, и гледа да се въздържа ако може.

Но днес отново плаках, и то като дете. Никой обаче не видя и няма да научи, защото самата аз не мога да си обясня защо надух гайдата. Преживявала съм много по-лоши неща без да заплача, наистина, много пъти.

Така се случи, че мама ми даде отзарана две крони, защото в последно време много често я нямаше вкъщи.

Реших да отида до будката и да купя малко сладки. Като стигнах, пред мен имаше други хора и трябваше да почакам. Чух, че зад будката някакви деца дебнеха и се хилеха, но не видях кои са, и не им обърнах особено внимание.

Когато ми дойде реда, след мен вече нямаше никой, и лелята от будката ме заговори. Тя наистина е много мила жена. Пристигнал някакъв вестник, който Петер поръчал, и тя ме помоли да му го занеса, пък той можел да го плати по-късно. Купих няколко желирани човечета, и тя попита дали са за мен.

— Или ще почерпиш и нощния татко? — добави тя, защото все още нарича Петер „нощен татко“ — звучало й забавно.

Разбира се, че щях да го почерпя — Петер от всичко най-много обича желирани човечета. Казах й го, а тя, сладураната, ми добави още двечки. След това попита дали няма да взема нещо и за Смугел.

— Може би няколко малки, вкусни желирани мишленца? — предложи тя.

Поговорихме си малко как биха се понравили на Смугел такива едни мишлета. Когато си тръгнах, тя ми даде цял куп от тях и аз страшно се зарадвах.

Но след малко чух зад себе си стъпки. И хихикане. Видях Ула, Биргита и Шерстин. Те стояли зад будката. Естествено, бяха чули всичко, което си казахме, повтаряха думите ми и се подиграваха.

— Така значи, нощният морук обичал най-много от всичко желирани човечета, колко миличко...

— Пък Смугелчо, разбира се, трябва да си получи мъничките желирани мишленца...

Точно така говорех, но аз си вървах и се правех, че не чувам.

Тогава се ядосаха. Настигнаха ме и започнаха да ме побутват.

— Какво се правиш на важна бе? — започна Ула.

— Да не мислиш, че е нещо твоят нощен морук? А?

Опитах да се измъкна, но те бяха три. Пък са и доста силни и ме повлякоха надолу към реката, чак до кея за лодки. Викаха, че щели да ме хвърлят във водата, защото съм се надувала.

Но не го сториха.

Вместо това задърпаха вестника, и го разкъсаха, та стана само на парцали. Кесийката също се пукна и всичките сладки изпопадаха по кея. Без малко да ги стъпчем, както се бяхме сборичкали. После се успокоиха и събраха сладките, но ми забраниха да се докосна до тях, защото съм била страшна дървена глава. Нищо не получих. Всичко било тяхно, викаха те. После хукнаха да бягат през глава.

Глупаво стана, защото бях обещала на Петер да купя сладки, и сега не знаех какво да кажа. Ето защо никак не ми се прибираще — не е ли срамно веднъж да обещаеш и ти да почерпиш, а после — нищо.

Вървах и си мислех, като тръгнах по заобиколен път, за да мине повече време. И така не пристигнах у дома по обикновения път, по който вървим винаги, а от другата страна. Затуй видях онзи човек, иначе сигурно никога не бих узнала каквото знам сега.

Та казвам, стоеше си някакъв човек край оградата, но от другата страна, с такъв един голям статив пред себе си, каквито имат художниците, стоеше и рисуваше. Веднага разбрах, че рисува къщата. В това няма нищо лошо, нали си е хубава, но аз не се зарадвах като го видях, а ме обзе някакво ужасно чувство. Не че изглеждаше страшен — не затова. Но там беше толкова тихо и самотно, духаше лек ветрец и подръпваше листата на кестените, някаква птица чуруликаше своята песен и сенките бяха страшно дълги.

Човекът не ме видя, защото рисуваше, та се приближих тихо, заставах зад него и погледнах. Точно както си мислех — рисуваше къщата и тъкмо я бе започнал.

— Какво ще става? — попитах, макар че виждах.
— Реших да нарисувам тази къща, докато още я има — обясни
той.

Умът ми престана да работи. Случва ми се понякога — просто не разбирам какво ми казват, въпреки че говорят на шведски.

— Какво-о-о? — попитах аз.

— Обикновено рисувам всички къщи, които ще се събарят в града, разбираш ли? Та поне картина да остане от тях.

Нещо в мен подскочи и не можах дума да продумам. Той ме погледна. Имаше тъжни очи.

— Всичко красиво в града ще се маха — рече той.

— Тази къща няма да се маха — сопнах се аз.

— Уви — да — отвърна той, — ще я махнат.

Случва се, ако не успея да помисля, да се държа съвсем по детски. Така стана и сега — сграбчих ръката, която държеше четката.

— Няма да рисуваш нашата къща! — викнах аз и се изпречих пред картината. — Няма!

Погледна ме учудено, но не се дръпна.

— И без туй вече щях да привършвам, започна да се здрачава — рече той.

Тогава го пуснах и избягах.

Малко по-нататък спрях и видях, че беше снел картината от статива и събираще нещата си. Стоях докато си отиде и го изчаках да изчезне съвсем.

Ала все още не ми се прибираще у дома, при Петер. Чувствах, че не бих могла да говоря както обикновено, защото в гърлото ми бяха заседнали куп тъжни буци, от които първо трябваше да се отърва.

Затова се спуснах към реката и погледнах момчетата, дето си строят сал. Но седнах далеч, за да не ме виждат, не исках нито да се срещна, нито да говоря с някого.

Като поседях малко, буците в гърлото ми все пак изчезнаха, но вместо това открих, че плача. Отначало не усетих нищо, но после почувствах, че от брадичката ми капе — цялата ми муцуна беше съвсем мокра. И тогава наистина се вкиснах. Никога преди не ми се е случвало да рева без да зная. Какъв ужас! Но добре че се ядосах, защото плачът веднага ми мина.

ПЕТЕР

Онази вечер Юлия имаше малко работа до будката. Щяло да ѝ отнеме само пет минути, каза тя, пък не се върна.

Отначало не обърнах особено внимание. Нали е достатъчно голяма, за да се грижи за себе си, та предположих, че може да е срещнала някого с когото иска да си поговори или нещо такова. Приех го доста спокойно, но времето минаваше, час подир час, навън взе да се стъмва, а тя не се задаваше, тогава доста се разтревожих.

Много е трудно да решиш какво да правиш в такива случаи. Не искам Юлия да смята, че се отнасям с нея като с малко дете. Или пък да помисли, че ѝ нямам доверие. Та нали знам, че ако някой път се забави, значи си има причина. Но толкова много още не беше закъснявала. Откъде можех да зная дали не ѝ се е случило нещо?

Мъчех се да запазя хладнокръвие. Опитвах се да мисля разумно. Юлия е умна, виках си, и няма да се изложи на опасност. Пък и толкова ли ще е чудно, ако и тя веднъж забрави за часа? Колко пъти и на мен самия се е случвало?

Стиснах здраво ръце и зачаках, но че се тревожех — тревожех се.

Вече беше почти притъмняло, когато най-сетне я видях да се задава през градината. Вървеше страшно бавно и това ме озадачи, защото тя винаги взема последната част от пътя бегом. Отворих прозореца и свирнах. Тя приближи и спря отдолу.

— Здравсти, няма ли да влезеш?

— Ами... може...

— Доста се забави...?

Не ми отговори веднага.

— Не ходи ли до будката?

— Х-ходих...

Не исках да питам повече. Стоеше все още под прозореца и чертаеше с крак по пясъка. Донесох лампа и я поставих на перваза, та да вижда по-добре. Нищо не каза, но светлината от прозореца очерта на пясъка множество квадрати и тя започна да играе на дама.

— Да дойда ли да поскачам малко с теб? — попитах аз.

— Добре, ако искаш.

Излязох и поиграх малко на дама по светлинните квадрати. Никак не ни вървеше и на двамата, изобщо мрачна работа.

— Слушай, хайде да се приберем и да хапнем нещо, а? — предложих накрая. — Сигурно вече си гладна?

— Добре — съгласи се Юлия отначало. После отказа и стана някак особена. Каза, че не била гладна, защото изяла всичките желирани човечета, които купила, а също и желираните мишлета за Смугел.

— Просто не се стърпях, разбираш ли? — рече тя.

— Какво говориш? — засмях се аз.

После видях, че е страшно сериозна. Сетих се, че може би я гризеше съвестта, след като беше обещала да почерпи. Успокоих я, че не е беда. На Смугел сигурно не му липсваха желираните мишки.

— Случва се понякога — продължих аз. — Веднъж, когато идвах насам, ти купих един шоколад и го изядох, та трябваше да купя друг.

— Нямам вече с какво да купя — рече Юлия и се натъжи.

— Още утре можем да си купим желирани човечета — предложих аз. — Ще ти дам пари.

Но тя поклати глава и отвърна:

— Омръзнаха ми желираните човечета... днес май преядох... Но ти можеш да си купиш.

— Окей — съгласих се аз, — щом казваш.

Тя кимна сериозно и мълчаливо се спогледахме — сигурно и двамата се питахме какво ли мисли другият. Разбрах, че нещо трябва да се е случило, но нямаше смисъл да я питам.

Вместо това казах, че ако е преяла сладки, сега сигурно има нужда от истинска храна. Не отказа. Отидохме в кухнята и си приготвихме нещо за ядене. Юлия седеше тиха и сериозна, но се нахрани добре. За да я развеселя малко, попитах какво става с Трюгве.

Отначало беше разсеяна и не можа да схване. Личеше, че нещо я потиска, но скоро се увлече. Трюгве е неизчерпаема тема за разговор.

— Той може да кара и кънки. Фигурно пързаяне! — рече Юлия.

— Тъй ли...

— Казват, че участвал в телевизията. Ан-Брит го видяла. Танцувал с някакво страшно сладко момиче в широка пола.

— Тъй ли...

— Миналата зима — допълни тя. — И победили!

— Ами миналото лято? — запитах аз. — Какво е правил тогава?

Въпросът ми прозвуча глупаво, но нали все пак трябваше да кажа и нещо друго, не само да повтарям „тъй ли“ през цялото време. Не вярвах Юлия да знае какво е правил Трюгве миналото лято, но тя знаеше. Трюгве, изглежда, го следяха здравата.

— Изкачвал високи планини — отговори Юлия. — Човекът е алпинист, трябва да знаеш! Ходил на най-високия връх в света...

— Тъй ли...

— Инак се гмурка в морето, когато не изкачва планини. Той е също и дълбоководолаз, представяш ли си!?

Погледна замечтано пред себе си и каза, че сигурна няма нещо, което той да не умее. После бързо се обърна към мен и добави:

— Но от камъни бъкел не разбира...

Покашлях се и се помъчих да кажа нещо умно, но се оказа напълно невъзможно. Започнах да се разкайвам, че заговорих за Трюгве, от него бързо може да ти втръсне. Не мога да си обясня защо трябва да е толкова трудно да се подхване обикновен разговор за човек, който умее толкова много, и явно е тъй интересен.

Седи тук Юлия и изрежда всичко, което той може, пък аз усещам как нещо запира в гърлото ми. А Юлия ме поглежда в очакване. Или предизвикателно? Но дума не мога да обеля. Мисълта ми секва.

Юлия тъкмо ми разказа какъв невероятен летец бил Трюгве. Някакво момиче от друг клас, което имала вуйчо летец, им го разказало. Изглежда всички хора говорят за Трюгве! Да не им е влязъл под кожата?

— Странно, че е станал учител — заключих сухо.

Юлия ме погледна недоумяваща.

— Искам да кажа, щом му се отдават толкоз други неща, не е ли пилеене на време за такъв човек да...

— Слушай какво! — прекъсна ме Юлия. — Точно такива трябва да стават учители, дето могат да ни направят впечатление!

Разбрах, че се изложих, но какво да правя, бях побеснял.

— Възможно е — казах аз, — но нека има мярка! Какво ви предава?

— Ами какво ли не... — отвърна Юлия и пак се замечта.

— Искам да кажа, по кои предмети ви преподава?

— Когато имаш насреща си Трюгве, не се замисляш чак толкова какво пише в програмата, разбираш ли? Той самият е казал, че не обича да се чувства обвързан от часове, предмети, програми и прочее — обясни Юлия кротко на сухара (тоест на мен).

— Тъй ли? По рисуване ли предава?

— О, не, там си имаме Учителката — отвърна Юлия, — въпреки че бихме искали да е Трюгве, защото рисувал невероятно. Той е и художник...

— Така си и мислех — отвърнах аз.

Усетих, че въздъхнах. Юлия сбърчи чело и ме погледна със съчувствие.

— Уморен ли си? — попита тя.

— Хм-хм — кимнах аз, — много... Винаги тъй ужасно се изтощавам, като слушам колко много знаят другите.

— Но той не знае нищо за камъни — отново рече Юлия.

Чувствах, че трябва да променя темата, та заговорих за Елвис Карлсон. Защото Юлия греши като твърди, че той стои еднакво често на други места, както и тук пред нас. Съвсем не е така. Вече имах възможност да проуча тая работа.

Разбира се, момчето се движи, но все пак най-често се намира пред тази къща. Личи си, че изпитва особен интерес към всичко, което се случва и става точно тук. Питам се защо? Какво или кой го интересува? Може би Смугел?

— Знаеш ли нещо за него? — попитах Юлия. — Как е у тях например?

Юлия поклати глава.

— Има и други хора, които също обичат да стоят пред тази къща — рече тя. — Но надали си забелязал?

— Ами! — отвърнах аз. — Че кои?

— Типично — каза Юлия. — Толкова си се заплеснал по Елвис, че не виждаш какво става тук...

После ми разказа как някакъв човек стоял днес отвън и рисувал. Искал да нарисува всички къщи в града, които щели да изчезнат, обяснил той на Юлия.

— Защо не ми каза веднага? — възкликнах аз.

— Не ми се мислеше за това — отвърна тя. — Пък и сигурно не е истина.

Попита ме какво мисля, и аз отговорих, че също знам за тези слухове и сега се опитвам да разбера какво означават.

— Та още не зная — завърших аз.

— Ами ако се окаже истина — запита Юлия, — какво ще правим тогава?

— Трябва да се опитаме да им попречим — отвърнах аз. Но да си призная, не бях никак сигурен като го казах.

— А как? — възкликна тя.

— Не зная... все някак...

Тя помълча малко. Разбирах, че е тъжна и разтревожена. Обещах си на ум да сторя всичко, за да спася къщата.

— Как мислиш, има ли някаква надежда? — попита тя.

— Разбира се, че има — чух се да отговарям, — и то голяма.

Тогава ме погледна настойчиво.

— Обещаваш ли?

Закимах усърдно с глава. Ударихме по един палец и след това не говорихме повече по въпроса.

ЮЛИЯ

Странна мисъл ми идва понякога — било е време, когато ние с Петер не сме се познавали един друг и единият не е знаел, че другият съществува — колко сме били самотни, пък и несигурни...

Какъв късмет, че не се случи тогава да узная, че може би ще събарят къщата ни — сигурно бих умряла. Щях да съм най-нещастната на света. Пък сега, щом Петер е обещал да я спаси, вече никак не ме е страх.

Разбира се, разчитам и на мама, тя е страшно сладка, но на нея разчитам за друго. Ако на излизане обещае да ми купи кокосова паста или нещо подобно, зная, че ще го получа като се върне. А при Петер не се знае. Тъкмо тия неща лесно ги забравя.

Но ако трябва да се говори за сериозни работи, което с мама просто не може, защото тя не иска, тогава Петер е чудесен. Мама все го обръща на шега и се дразни — като че ли е прекалено срамежлива за подобни разсъждения, то й личи — сякаш се притеснява. А Петер — не. Можеш да го питаш за всичко, дали е гадно да умреш и дали непременно трябва да има войни, и въобще каквото ти дойде на ум, за всичко можеш да го питаш.

Дори ако казва, че не е сигурен, и че не бива да му се вярва, защото само предполагал, пак му вярваш. Да, имаш му пълно доверие! Кажеш ли, няма да има война, дори да знаеш, че само предполага, пак му вярваш.

Ето защо, според мен, всички на тоя свят трябва да си имат някого, комуто да могат така да вярват. Тогава сигурно не биха измисляли толкова проклетии, нямаше да се бият и да събарят къщите на другите и разни такива. Сигурно нямаше. Ако всеки си имаше по някого, комуто да се радва и за когото да се грижи, сигурно изобщо нямаше да има война.

Но въпреки всичко — понякога ставаш лош към онези, на които разчиташ...

Защо е така?

Самата аз мога да стана страшно лоша. Отговарям наопаки и дразня, и лъжа. Казвам неща, на които не искам Петер да вярва, но той понякога все пак го прави. Смятам по-късно да кажа всичко както си е, но после вече не може. Тогава страшно се вбесявам, всъщност на себе си, пък му се мръщя на него.

Завързана работа.

Но и Петер може да е доста хитър. Понякога само се преструва, че вярва на всичко, дето го казвам, пък в същото време е прочел мислите ти.

— Исках да те оставя да си го кажеш — ще рече тогава. — Аз умея да посрещам лошо с добро!

Но номера с Трюгве още не е разкрил. Страшно е весело. Колкото пъти заговоря за Трюгве, Петер става ужасно загадъчен, забелязала съм го.

А Трюгве, това е новият ни учител, пред когото всички момичета така се докарват, че не може да бъде. Аз също. Макар и да не искам, страшно е лигаво, но го правя, за да не остана по-назад от тях. Кажат ли момичетата, че Трюгве е „сладуран“ — и аз мяуча с тях, пък всъщност не зная какво мисля.

Той не прилича на учител, хич дори. В сравнение с него, останалите учители са като излезли от каменния век, макар и да се пишат доста модерни, поне повечето от тях.

Невъзможно е да се опише как изглежда Трюгве, тъй като никой не знае. Главата му се състои най-вече от коса и брада, и мустаци, и бакенбарди и бретон. И огромни очила на носа. Над всичко това — голяма шапка с дълъг шал около дъното. Толкова за главата.

Не може да няма и тяло, защото под главата му се развяват маса ресни и пискюли, и парчета плат, а те не може да не се държат върху нещо, тъй че някъде сигурно има тяло, но вероятно доста дребно.

Крака във всеки случай има. Това се вижда, когато ще си върви след училище, защото тогава си сваля обувките и тръгва бос. В сравнение с главата, те изглеждат дребни и бледи, всъщност са най-обикновени крака и аз страшно се учудих като ги видях, защото всичко останало у него е тъй необикновено.

Целия Трюгве още не съм описала на Петер — много ще му дойде и може да си помисли, че го занасям. А какъв е Трюгве в

действителност и по душа, не се знае, но ако трябва да кажа каквото мисля — прекалено много дрънка.

Учителката все пак се придържа към предмета и пита и препитва. Трюгве обаче — не. Като почне да говори, та край няма. И как веднъж не отвори книга! Нямах и понятие какво преподава, като е в час. Явно е преживял страшно много и много знае, това му вярвам. Но малко се и фука и пресилва нещата — дори доста. Отначало не се усещаше и ако нямах с кого да го сравнявам, сигурно здравата щях да се хвана на въдицата му. А сега само се преструвам, за да не се различавам вечно от другите. Пък ми е и забавно да дразня Петер, лицето му става като буреносен облак, щом заговоря за Трюгве. Грозно е, разбира се, но не мога да се стърпя.

В сравнение с Трюгве, Петер сигурно се чувства мързелив, но не е. Не е мързелив, само ленивичък, впрочем и аз съм такава.

Някой път, естествено, ще разкажа на Петер всичко както си е, че Трюгве е прехвален и далеч не е толкова фантастичен, както го мислят всички. Харесват го най-вече защото е тъй необикновен. Втори учител като него няма. Но пък в часовете му нищичко не можеш да научиш. И според мен е един фукльо и дърдорко, и някой път ще призная на Петер, та да не вземе да получи комплекс за малоценност пред Трюгве и да се помисли за невежа.

Но нали щях да разкажа какво се случи вчера и как глупаво се хванах.

Наближаваше да дойде Петер, та излязох в градината да го чакам, защото мама тъкмо бе тръгнала.

Пред входа спря кола, страшно хубава кола и дори реших, че са сбъркали, но не бяха. От нея излязоха мъж и жена и с тях едно момче, горе-долу на моя възраст.

Минаха през портата и се приближиха. Държаха се страшно любезно, и затова реших, че са добри.

— Добър ден, момиченце — поздрави мъжът. — Мама в къщи ли е?

Но нея я нямаше.

— А някой друг тогава? — намеси се и жената.

— Нали аз съм в къщи — възкликнах аз, защото сметнах за доста неучтиво да се задава подобен въпрос, след като стоях там.

Тя не се ядоса, само се засмя и мъжът също, пък момчето гледаше надутото.

— Ех, че е красиво! — възкликна жената и се огледа. — Само ти и майка ти ли живеете тук?

Отговорих, че Петер също идва понякога, а и Смугел. Тогава мъжът разказа, че се познавали с хората, които притежавали нашата къща, много отдавна, преди още да съм била родена.

— И често ги посещавахме — допълни жената. — По онова време къщата беше очарователна, но сигурно все още е хубава и сега — продължи тя и извади голяма кесия с бонбони лакта. Искаше да ме почерпи.

Но тогава момчето се спусна като стрела и набути целия си юмрук в кесията преди мен. Отгоре на това гледаше сърдито и с укор, сякаш вината беше моя, че първа ме поканиха. Жената обаче му дръпна кесията, засмя се и каза, че трябвало да изчака, да си взема първо аз. Според мен така му се падаше, защото не се прави тъй. После тя ме попита как се казвам и заяви, че Юлия е красиво име.

— Колко романтично — възкликна тя. — Просто очарователно!

Сетне се обърна към мъжа си и каза, че било жалко задето мама я нямало в къщи, защото те много биха искали да влязат за малко и да си съживят старите спомени.

— Да знаеш само колко весело прекарвахме тук в миналото — обясни мъжът.

— Да, просто очарователно — добави жената. И страшно често го повтаряше.

— Но сега явно не може — въздъхна мъжът.

— Да — въздъхна и тя. — Явно не може.

Изглеждаха тъжни. И понеже ми се видяха добри, попитах ги какво им пречи да го сторят, видя ми се странно.

— Нали в къщи няма никой... — започна жената.

— Как да няма — прекъснах я аз. — Ами аз?

И те пак се засмяха.

— Разбира се! Ех, че сме глупави! — възкликна мъжът. — Но бива ли да ни пуснеш, та ние сме съвсем чужди хора?

— Защо да не бива? — отвърнах аз и ги пуснах.

Страшно се зарадваха. Обикаляха и оглеждаха и хвалеха всичко. Но момчето през цялото време си остана надутото.

— Невероятно колко се е променило всичко. Други времена дойдоха, личи си — рече жената и заразказва как изглеждало преди и в същото време сочеше, къде висели всичките кристални полилеи и огледала, и лампиони. Изглеждаше ми малко престорена, но не обръщах внимание. Тя черпеше лактови бонбони и беше доста мила.

Докато говореше, мъжът обикаляше и зяпаше всички брави и ключалки и разни там неща, от които най-много се интересувал.

— Той е луд по всички тия стари вещи — обясни жената, а то си му и личеше.

Но като се качихме на втория етаж и забелязаха камината в хола, те наистина започнаха да се държат съвсем като откачени, и двамата — не само той.

Мъжът потриваше ръце и сякаш се готвеше да излапа цялата камина.

— Виждаш ли вратичките, а! Цяло съкровище!

Съвсем забравиха за моето присъствие, та затова си влязох в стаята, която беше в съседство.

Там вътре стоеше момчето и зяпаше. През цялото време мълча, но сега се обади.

— Туй да не е писалище?

— Че не виждаш ли? — отвърнах аз.

— Моето писалище не е такова — рече то. — Моето е голямо, със странични крила и цял куп чекмеджета, и отгоре рафт за книги. Къде ти е пишещата машина?

— Нямам — отвърнах кратко.

— Ами да. Така си и помислих — заключи то. После подробно ми обясни, че ако имаш пишеща машина, трябвало да имаш и съвсем друго писалище или пък специална маса за пишеща машина, защото баща му имал.

— Макар че той си има и истинско писалище, но на него стоят сметачната машина и телефоните...

С такива работи ме занимаваше хлапакът, за друго не можеше и да говори, какъв страшен досадник. И въпреки че беше надут, на човек му ставаше жал за него, защото сигурно му е ужасно скучно щом е такъв.

Както и да е, върнах се обратно при другите.

И тогава чух нещо, чак ушите ми пламнаха. Те не ме усетиха като влязох и мъжът каза:

— По дяволите, как няма никой в къщи!

И тъкмо се канех да им обясня — вече за трети път — че аз съм в къщи, когато жената прошепна:

— Защо да не вземем вратичките още сега? Че какво от това, те и без друго сега не палят камината.

Мъжът се наведе, за да ги извади. Не знаех какво да сторя!

Тъкмо тогава дойде Петер.

— Извинете, но...? — рече той.

Беше със Смугел на рамото и гледаше мрачно. Усетих, че е ядосан, но те не забелязаха. Жената се ухили до уши.

— Ех, че късмет! Вие може би сте точно човек от дома! — възкликна тя.

— Но не и вие — нали? — отвърна Петер.

— До известна степен — рече мъжът. — Някога тук живееха най-добрите ни приятели.

— Но сега вече не живеят — допълни Петер. Не се държеше неучтиво, но гласът му прозвуча страшно остро.

Мъжът и жената изглеждаха объркани, но мъжът се съвзе и дори се опита да прозвучи бойко като каза:

— Е, добре, за да си спестим излишните приказки — тази камина ни интересува изключително много...

— Нима...? — отвърна Петер. — Интересна е, наистина. Но тук има и една страшно интересна врата, особено от външната страна. Да я разгледаме ли?

До този миг не беше поглеждал към мен, но сега го стори и леко ми смигна, едва забележимо, само аз да видя.

Мъжът не обърна внимание на думите му и продължи:

— Работата е там, че си строим виличка и тази камина е тъкмо каквато търсехме за битовата стая.

— Да, не зная какво ще правим, ако я изпуснем — добави жената.

Тогава Петер вече не се сдържа.

— Какво!? А!? Искате да ни вземете камината?

Мъжът се опита да го успокои.

— Чакай! Спокойно! Искахме само да си осигурим правото да бъдем първи. Нали къщата и без това ще се събаря.

Още малко и Петер щеше да избухне, виждах го, въпреки че се опитваше да говори спокойно.

— Изобщо няма да се събаря — заяви той. — Тук няма нищо за продан! А сега е най-добре да си вървите. От тук моля!

— Но моля ви, та ние само искахме да разговаряме... — заобяснява жената.

Но Петер ги подгони.

— Няма за какво да се говори — заяви той. — Бъдете така добри и ни оставете на мира!

Страшно се ядосаха, личеше си. Лицето на мъжа позеленя от яд, а жената каза, че такова безобразие през живота си не била виждала. Хлапакът също опита да се изперчи.

— Хубаво е, дето ги бутат тия стари съборетини — заяви той.

Но думите му не ме засегнаха. Каза го само, за да не остане по-назад от баща си, то се виждаше, а мисля, че Петер също разбра, защото не обърна внимание на думите му, иначе сигурно щеше да му го върне.

Не бързаха много да слязат по стълбите, опитваха се да пълзят като охлюви и, разбира се, искаха да покажат, че сами определят крачката си, а не Петер. Тогава Смугел направи нещо хубаво. Сигурно усети, че искаме час по-скоро да се отървем от тия типове — много е чувствителен към подобни неща.

Бяха стигнали някъде до средата на стълбите. Петер стоеше горе със Смугел на рамото. Изведнъж Смугел се хвърли стремглаво надолу, първо към тях и профуча точно над главите им, като ги докосна с крилата си. Те хукнаха към вратата с вдигнати над главите си ръце и коси, настръхнали от ужас. Тъй като не можах да я отворя веднага и едва не припаднах, аз им помогнах да излязат на чист въздух — може би най-доброто за тях.

ПЕТЕР

Вече поразучих малко за Елвис Карлсон. Изглежда, че хора, които виждаш всеки ден, които винаги са самотни и никога нищо не казват, ти раздвижват фантазията по някакъв особен начин. Например това, че дори гласа му не съм чувал, нали досега думи не е обелвал, та нямам понятие как звучи. Опитвах се да си го представя, и ми се струва, че трябва да е плах и тих, но доста груб. Приблизително като на дивите прасенца, те издават един чудноват звук. В сравнение с дребните им и хилави раирани телца, този звук е направо груб и силен.

Приблизително такъв би трябвало да е гласът на Елвис Карлсон. Просто не мога да си го представя тънък и писклив. Впрочем, забелязал съм, че хора с пискливи гласове рядко са мълчаливи.

Както и да е, сега вече научих някои неща за него. Всичко започна с това, че го проследих и то много внимателно, без да ме усети. Един предобед, както отивах към библиотеката, видях от разстояние някакво дребно момче да излиза от една къща. Веднага забелязах, че е Елвис Карлсон и ускорих крачката. Реших да не го изпускам от очи. Искях да разбера накъде е тръгнал, дали към нас, или си имаше друга цел.

Тъкмо като минавах край къщата — същата къща, Впрочем, дете живее и лелката от будката — сива дървена сграда на няколко преки от моето жилище, на партера се отвори прозорец, някаква жена подаде глава и извика „Елвис“. Майка му, досетих се аз. Ето че най-после ще чуя гласа му, си рекох.

Но не, Елвис дори не се обърна, просто си крачеше по пътя. Жената извика още няколко пъти и после затръшна прозореца.

Елвис продължи надолу по улицата. Два пъти се спря да гледа пред някаква витрина. И двата пъти стоя доста дълго и предположих, че разглежда някой определен предмет. Първият път беше пред един магазин за семена. Когато отмина, аз също се спрях и се опитах да отгатна какво е гледал тъй съсредоточено. Но единственото, което видях, бяха куп луковици и пликчета със семена. И един голям

изкуствен слънчоглед, вероятно пластмасов, по средата на витрината. Него ли беше гледал?

Другата витрина принадлежеше на магазин за играчки. Там открих един корабен модел, ама невероятно красив платноход и трябва да съм го зяпал прекалено дълго, защото когато вдигнах глава и се огледах — от Елвис ни следа.

Изтичах до ъгъла и погледнах във всички посоки, но той не се виждаше. Отказах се да го търся и отидох в библиотеката.

След това пак минавах край сивата къща, дори няколко пъти. И всеки път ми се струва, че откривам по нещичко ново за Елвис Карлсон. Вече започвам да добивам доста ясна представа за живота му.

Както вече казах, живее на партера. Майката най-често виси на прозореца и разговаря с познати, които минават по улицата. Винаги има някой под прозореца им, често някой с куче.

Майката също си има куче — малък, джавкащ дакел — комуто явно отдава цялата си любов. Всъщност Елвис го получил като подарък за Коледа, но майката така го харесала, че сега вече е неин. Научих го от лелката в будката, нали им е съседка.

Би могло да се каже, че Елвис е загубил и майка си, и кучето. Често става тъй и не е весело за онзи, който остава без нищо. Майката разправя на съседите, че Елвис бил труден, защото по цял ден скитал по улиците, вместо да си стои у дома.

Но за какво му е да си стои у дома, питам се аз. За да слуша как майка му говори с приятелките си на улицата или по телефона? Или като се глези с кучето? Или внимава само в радиото, което по цял ден гърми?

У тях никога не е тихо, но никой няма добра дума за Елвис. И наистина разбирам защо е станал мълчалив. Какъв смисъл би имало за него да се обажда. У тях поне, няма кой да го чуе. Бащата чете вестник и гледа телевизия, щом се прибере. Майката понякога разговаря с таткото, разбира се. Тогава говорят за пари и неща, които трябва да се купят или платят. Случва се да говорят и за Елвис, колко бил невъзможен и опак. Но рядко се обръщат към него.

Ето защо Елвис предпочита да избяга навън и да бъде сам. Неговите родители са му чужди, а искаш ли да имаш чужди хора около себе си — по-добре вън на улицата, където има достатъчно място и

където изобщо не познаваш чуждите хора и не ги знаеш какви са. Онези у дома той ги познава като петте си пръста... Затова и бяга.

Но случва се майката да застане на прозореца и да го вика, та се чува из половината град. Тогава иска да знае къде скита. Или пък му е време за ядене. И той понякога се прибира, особено като е за ядене, но често не иска и да знае.

Пък тя — нека си вика — все ще мине някой, с когото да се запrikaзва. Впрочем, нали си има дакела, и радиото и телефона. Сигурно нищо няма да ѝ стане, ако Елвис не се прибере. За нея той е непослушен, естествено, и толкоз. Пък и така си е. Елвис Карлсон изобщо не слуша майка си. Така казва лелката от будката и всички хора са на същото мнение. Самият той — също. Никога не прави каквото му каже тя.

Но и тя никога не прави каквото ѝ каже той, дори и не го изслушва. Пък за това никой никога нищо не казва, защото няма кой да се замисли. Докато лелката от будката ми разказваше за Елвис, тъкмо това се въртеше в главата ми през цялото време. Защо трябва само единият да слуша и да изпълнява? Защо винаги по-малкият? Защо това се подразбира? Но когато го казах на лелката от будката, тя отвърна:

— Как така! Разбира се, че Елвис Карлсон трябва да слуша майка си, и да прави каквото тя му казва!

Тогава попитах дали не биха могли да се слушат един друг. Дали немаше да е по-добре? И тъй като лелката е добра, веднага отговори, че можело, разбира се... за това не била помисляла. Глупавото е, че човек не се замисля толкова надълбоко, оправда се тя.

После ме погледна неуверено и каза, че на човек му ставало мъчно за Елвис Карлсон, или поне можело да му стане мъчно, но той бил тъй твърдоглав и все си знаел своето, та трудно се разбирало...

— А и не си заслужава да се говори с него — добави тя, — защото просто ще избяга. Исква да го оставят на мира...

Да, тук Юлия е права. Елвис Карлсон наистина иска да го оставят на мира. Това му желание трябва да се зачете и аз нямам намерение да му се натрапвам повече. Но защо ли е избрал да стои тъй често точно пред тази къща? Да можех поне това да узная. Дали защото виковете на майка му не достигат до тук?

Сега пред нас започна да стои още един човек — мъжът, който рисува къщата. Зная кой е, виждал съм го няколко пъти, обича да

рисува долу край брега. Тъй че не се занимава само със стари къщи, които ще бъдат събаряни, както си мисли Юлия. Тя иска да го прогоня, както изпъдих едни хора, които дойдоха миналата седмица и се канеха да задигнат вратичките на камината в горния хол. Тя изпитва нечувани подозрения към него.

Онзи ден се прибра съвсем разстроена. Минала покрай някаква стара къща близо до училището, тъкмо когато щели да я събарят. Случайно видяла да се задават багерите. Движели се като динозаври, заблъскали и разбили всичко по пътя си. Налетели право върху стените, къщата се сгромолясала, сякаш била направена от кубчета.

Вдигнала се гъста пушилка около мястото. Отначало се чували страхотни трясъци, после настъпила зловеща тишина. Когато пушилката се поразсеяла, стояла само някаква вътрешна стена с остатъци от стара камина на горния етаж. От време на време се чувал шум от свличащи се тухли, които продължавали да падат от стената.

Всичко станало страшно бързо. В единия миг там стояла голяма кафява къща, в следващия — куп развалини. Изглеждало като след бомбардировка или земетресение, или като след ужасно бедствие.

Когато Юлия си тръгвала, забелязала „мъжа, който рисува къщата“. Този път, обаче, не рисувал. С фотоапарат на статив снимал събарянето. Не забелязал Юлия. Бил изцяло погълнат от снимането на зловещата гледка. Това страшно я разстроило. Откъде туй желание у него! Как можел само!

— Той сигурно е някакъв садист — заключи тя.

Беше дълбоко потресена. И напълно убедена, че мъжът принадлежи към сдружението на събарячите. Опитвах се да ѝ обясня, че той вероятно не е нито садист, нито събаряч. А сигурно рисува къщите, които ще бъдат разрушени и снима събарянния, за да покаже на хората в града каква лудост е да унищожаваш една подир друга красивите стари къщи. Мнозина забелязват тези неща по-добре на картини или снимки, отколкото в действителност.

Юлия не ми повярва.

— Така е — казах аз. — Всички вече дотолкова свикнаха да гледат снимки, и по вестниците и по телевизията, че не гледат сериозно на действителността, докато не я видят изобразена на картина. Според тях снимките по-лесно се разбират.

— Отколкото действителността? — рече Юлия недоверчиво.

— Да — потвърдих аз. — Така е станало вече.

— Аз пък не вярвам! — отсече Юлия и личеше, че не желае да ѝ се противоречи.

И все още смята, че човекът, който рисува къщата, е злодей. Само да можем да се отървем от него и къщата щеше да бъде спасена, мисли тя. Но за жалост не е тъй просто.

Навъртях сума ти разговори и написах куп писма до властите и успях да разбера, че има известни планове да се събори тази къща, за да отстъпи място на определен брой жилищни блокове. Обаче въпросът още не е решен окончателно, ето защо се надявам да обърнат внимание на моите писания. Обясних на тези, които решават, че градът ще изгуби от красотата си, ако тук изникнат блокове вместо градината, която също ще унищожат. Казах им, че хората ще почнат да бягат от града, ако така го съсипват.

В крайна сметка дори не е сигурно дали някой иска да живее в блоковете им. Наемите без друго ще бъдат прекалено високи, тъй че не се знае дали хората ще могат да си позволят да живеят тук. Нали събарят на толкова други места. Защо не изчакат да видят дали някой ще е съгласен да се засели там, преди да продължат да събарят, да построят прекалено много сгради и да съсипят града. Тъй мисля аз.

Да видим какво ще стане...

ЮЛИЯ

Тия глупости, дето сега ще ги разкажа, ми се иска никога да не бяха се случвали.

Трюгве — онзи, новият ни учител, донесе един ден цял куп плочи в училище и ги пусна в час. Имаше протестни песни и най-различни други, но Трюгве — както винаги — не можа да си затвори устата. Че говореше между песните — беше едно на ръка, ама дето не престана да дърдори и докато се въртяха — просто не се издържаше. Дума не се чуваше от текста, само гласът на Трюгве през цялото време. Страшно се вкиснах. Не съм виновна заедно така се вкисвам, когато някой предупреди, че трябва да се слуша много внимателно, а самият той през цялото време дърдори, та не можеш да чуеш нито звук. Какъв смисъл има!?

Трябвало да обяснява песните, каза той. Но нали сами щяхме да ги чуем. Без уши ли сме? Пък и не е задължително да разбираш всяка дума, все ще схванеш, особено песни — просто чувстваш какво означават. Тъй че дърдоренето му отиде на вятъра. И за малко да не го кажа. Ако беше друг, а не Трюгве, щях да го сторя, сигурна съм, не бих се сдържала.

Но сега ме достраша. Ама не от Трюгве, а от съучениците ми. От момичетата. Зная какво щеше да стане, ако бях се обадила. Трюгве се е превърнал в нещо като индийска свещена крава. Каквото и да направи, всичко е върховно. Фантастично! Не можеш да кажеш лоша дума за него — все едно да ругаеш в църква. Направо е загадка как всички му се възхищават — по-точно момичетата, момчетата не се превземат.

— Убивам те, ако кажеш нещо лошо за Трюгве! — ми заяви Шерстин веднъж.

Въпреки че нищо не мислех да казвам. Случи се просто да изглеждам малко кисела, докато те го превъзнасяха.

Има нещо необяснимо в тая работа с Трюгве... Направо прекалиха. Момичетата едва не припадаха, като се задаваше. Почти го боготворят. Като някаква зараза е, която се разпространява. Същинска

треска. И въпреки че самата аз го намирам доста префърцунен, а и такъв си е — далеч не може да се сравнява с Петер — пак се заразявам.

Но на мен ми влияе по друг начин, чак не ми се ще да го призная, сигурно е глупаво. Аз се възхищавам на Трюгве заедно с другите, защото някак ми става хубаво. Прекрасно е, когато всички заедно се възхищават от някого. Искам да кажа, ако си нямаш първа приятелка в класа — тогава е добре. Не се чувстваш вече сама. Всички стават най-добри приятели с всички, когато заедно се възхищават от същия човек. А колко е трудно да намериш приятели. Пък така е страшно лесно. Намираш цял куп, което иначе никога не би станало...

Стига да превъзнасяш Трюгве и можеш да участваш във всичко, за всички важи, и никой няма да те отблъсне, та не е чудно...

Заради това се хванах да участвам, а не заради самия Трюгве. Често си мисля лоши работи за него, по-лоши отколкото за който и да било друг познат, и то само защото е забранено, разбира се, ама не го показвам. Вместо това го хваля. Страхливо и подло е, но не смея другояче, заради другите.

Така стана и сега, когато донесе плочите и дърдореше. Бях наежена като оса през целия час, но после в междучасието не дадох да се разбере нищо. Колкото повече Трюгве ме дразни, толкова повече го хваля, и сега също го хвалех.

Изведнъж Ула ме погледна и попита:

— Трюгве май ти харесва повече от Петер, а?

И аз рекох, че е така, не успях да помисля, просто се съгласих. Очите на Ула станаха такива едни жадни за приключения, каквито ги бях виждала и друг път, и тя се обърна към другите — Шерстин и Биргит де.

— Чухте ли момичета? Трюгве й харесва повече от нощния морук! — заяви тя.

Другите кимнаха важно. Очакваха със злорадство какво ще последва. Нали разбираха, че пак се бях изложила и можеха да се позабавляват. А аз наистина се бях изложила.

— Значи... — започна Ула провлачено, — така-а-а... — Замълча за малко и погледна лукаво. — Това беше доказателство! — добави после и пак замълча.

Другите само мълчаха в очакване. И аз, глупачката — също; винаги се вкаменявам, когато Ула заговори.

— Точно така! — продължи тя. — Тя може да го каже, защото Петер не ѝ е истински татко. Пък аз никога не бих могла да кажа така за татко си, че обичам друг повече от него...

— И аз не мога...

— Нито пък аз! — заявиха и другите, и ме погледнаха.

— Не исках да кажа това! — опитах се да обясня, но нищо не помогна.

— Казаното си е казано! — рече Шерстин.

Била съм казала, че обичам Трюгве повече от Петер! Можела ли съм да отрека? Не, вече не можело да се върна назад, заявиха те.

— Добре че го узнахме — обади се Ула. После започна да си шепне с другите.

Аз си тръгнах, разбира се, но после цял ден ме гледаха особено, и при всяка среща ми подмятаха:

— Аха!? Сега вече знаем!

Сякаш се готвеха да ми скроят някой номер, и аз страшно се уплаших, защото никога не знаеш какво могат да ти погодят. Мислех си, ей сега ще се обадят на Петер и ще му го изприказват или пък ще му пишат. Изобщо можеха да измислят какво ли не...

След училище направо си отидох у дома. Бързах, защото бях решила да се обадя на Петер и да го помоля да дойде по-рано. Исках веднага да говоря с него и да му обясня всичко.

Но мама още си беше в къщи и за пръв път не бързаше. А после, когато излезе, се отказах. Предварително бях намислила какво да му кажа, но сега забравих, пък и сигурно беше нещо глупаво.

Вместо туй излязох, защото не исках да срещна Петер. Чувствах, че не мога, защото дори и да не бяха успели Ула и другите да му съобщят, нали аз все пак бях го казала. И всички бяха го чули. Наистина, то не беше вярно, но какво значение имаше. Казаното си е казано. Рано или късно Петер щеше да узнае! И никога повече нямаше да ми вярва. Нали му хвалех Трюгве, само за да го дразня — и ето го наказанието, така ми се падаше — разбирах го... Страшно се разкайвах, но беше много късно. Оставаше ми само да избягам, за да не ме види Петер. Тогавя може би щеше да разбере, че поне се разкайвам.

Но не знаех къде да се дъна. Чак стомахът ме сви — толкова ми беше тежко. Известно време се колебаех дали да не избягам при мама в

болницата и да ѝ кажа, че сигурно имам преплитане на червата и трябва да ме приемат при тях. Но не можеше така...

Отидох на реката. Момчетата, които строят сала, бяха там, та седнах малко по-нагоре на склона. Салът е чудесен! По средата му има велосипед, с който се задвижва.

Момчетата се уговаряха да отплуват с него. Построили са го двама, казват се Бенгт и Оке. Но сега с тях на брега беше още едно момче — Ролф, и през цялото време им опяваше, че искал да тръгне с тях, но те не го искаха. На края Бенгт и Оке си тръгнаха и взеха със себе си греблото за управляване, сигурно им беше писнало да го слушат.

Ролф постоя малко, а после и той изчезна. Тогава слязох до сала, защото реших да го разгледам по-отблизо, щом и без туй останах сама. Лежеше закрепен между няколко камъка и беше захванат с въже за едно дърво.

Нямаше никаква опасност, ако стъпя на него, изглеждаше много стабилен, и затуй се качих. Това сигурно е най-хубавият сал, който някой някога е построил, убедена съм. Пък са го и боядисали страшно красиво в какви ли не цветове. На големина е колкото истинска лодка. По средата му са опънали палатка, в която можеш да влезеш и да се затвориш. Така и направих. Мислех да остана вътре не повече от секунда, защото беше тъй уютно, но тогава се случи нещастieto.

Изведнъж салът се наклони на една страна, и когато подадох глава от палатката, видях, че се отдалечавам от брега. И понеже там има течение, всичко стана много бързо. Просто не разбрах как се е случило.

Тогава видях Ролф. Стоеше на брега и се хилеше, и аз се досетих, че той е отвързал сала, докато бях в палатката и нищо не забелязвах. Сега стоеше и се възхищаваше на делото си.

Ала изведнъж побягна светкавично, защото Бенгт и Оке се връщаха — чух гласовете им отдалеч. А Ролф избяга като изплашен плъх. Когато Бенгт и Оке стигнаха до брега и откриха нещастieto, аз бях успяла да отплувам доста надалеч. Побеснях като ме видяха, защото разбира се, мислеха, че аз съм виновна, крещяха и подскачаха от яд.

Аз обаче не отговарях, нали бях доста далеч, пък си помислих, че ще пребият Ролф, ако разберат, че е той. А мен не можеха да стигнат.

Впрочем всичко ми беше дошло до гуша, пък и без това нямаше къде да се дяна, та ми беше все едно че салът ме отнася към морето. Поне щеше да е интересно, докато траеше. А и нямаше нищо опасно, салът е като остров, който може да плува. Качих се на колелото и завъртях бавно педалите и се поуспокоих.

Момчетата останаха далеч зад мен и не можеха да ми сторят нищо.

Градът изглеждаше красив от реката, като сън. Дърветата цъфтяха, а тревата блестеше. Бели чайки летяха във въздуха. Колко много небе имат птиците, из което да летят!

На една поляна заек прогони ято гарги от дупката си. А те мълчаха. Чудна работа, обикновено толкова диво грачат. Сигурно останаха разочаровани, че нищо не докопаха. Докато се носех покрай поляната, помагах на заека, като крещях колкото ми глас държеше на гаргите и те се разпиляха в различни посоки.

Сега се почувствах доста радостна и започнах да си мисля, че в края на краищата всичко може да се уреди, и с Петер, и с къщата, за която понякога също се тревожа. Ще се оправи, мислех си, непременно, защото светът е хубав и красив. Забелязваш го, когато се носиш на малко разстояние от него, и виждаш, че всъщност там няма нищо лошо.

Прекрасно е да караш колело по вода, чувстваш се фантастично и започваш да си свиркаш, въпреки че не можеш. Защото аз, за съжаление не мога. Но винаги, когато се зарадвам, ми се дощява да подсвирна и излиза само едно „фюют“. Петер се опитваше да ме учи, но е безнадеждно, нямам никаква дарба за свиркане. Сега обаче прозвуча по-добре от друг път, сигурна съм.

И тогава чух нещо. Едно изсвирване от брега! Много по-силно от
моето! Един особен сигнал, който добре познавах.
И видях Петер!

Той също караше колело, само че по брега. Изглеждаше съвсем изтощен. Въртеше като луд педалите и ми махаше с ръка. Непрестанно до мен достигаха задъхани викове:

— Не бой се! Идвам! Спокойно!

Но аз не се боях, и си бях спокойна, ала Петер не го разбираше. Той само въртеше ли въртеше и все повече се задъхваше. Пък и път като път ли беше, от време на време трябваше да скача от колелото и да тича с него. Страшно ми дожاليا. Тревожеше се за мен, личеше си, и не можех да го успокоя, защото не ме слушаше, толкова се тревожеше.

— Спокойно! Само спокойно! Идвам! — крещеше той, щом се опитвах да извикам нещо.

Наближавахме големия мост, който е висок и се извива като свод между двата бряга. Видях до едната основа на моста лодка, и в нея някакъв чичко с въдица. Разбрах, че ще мина доста близо до него и никак не се зарадвах, защото може би щеше да ми зададе куп въпроси, особено ако Петер продължаваше да крещи така.

Ето защо, когато навлизах под моста, погледнах на другата страна, но това не ми помогна.

Чичкото трябва да е бил готов за старт, защото наду мотора и се насочи право към сала. Правеше го от добри чувства, разбира се, сигурно мислеше, че съм в беда, но аз нали не бях, та никак не се зарадвах, когато взе да ме спасява.

Той изключи мотора и ми извика да прескоча в лодката. Това стана точно под моста.

— Няма нужда — заявих аз. — Нищо ми няма.

Но той не обърна внимание на думите ми, хвана ме и ме прехвърли в лодката. Нищо не можах да направя, ама че глупаво. А той изобщо не се погрижи за сала — този хубав сал, остави го на течението.

Трябваше, разбира се, да му го кажа, но се обърках — тъкмо излизахме изпод свода и видях Петер да стои горе на моста. Той не ме виждаше, защото стоеше с гръб насам, а ние бяхме излезли от другата страна на моста с лодката, докато салът все още беше под свода.

Страшно се изплаших. Петер беше прекрачил парапета и се полюшваше над бездната. Не успях да извикам и той вече се пусна, гмурна се във водата и изчезна. Точно когато салът изплува изпод

моста. Той разбира се не видя, че беше празен. Или пък беше помислил, че съм се завряла в палатката. Иначе сигурно не би скочил.

Казах на чичото, че трябва да приберем и Петер, но той продължи да цепи към брега, към едно малко пристанче.

— Нека глупакът му с глупак се оправя сам — отвърна той като хвърли през рамо равнодушен поглед към Петер.

Ужасно е! Но така мислят хората. Просто не разбират. Каквото и да кажех, нищо не помагаше, той само се смееше и се мислеше за духовит.

— С децата е друго — обясни той. — Децата са си деца. Те ми са мили. Но големи мъже, дето скачат в чорбата, сами са си виновни.

Убеден беше, че постъпва правилно и не можеше да се говори с него.

Петер беше изплувал на повърхността и се мъчеше да догони сала. Точно когато достигнахме пристана видях, че той успя.

Мъжът ме остави на брега и аз хукнах с всички сили, за да ме види Петер, та да не си помисли, че съм се удавила. Виках го.

Но той не чуваше. Салът плаваше вече много надалеч, и Петер сигурно беше напълно изтощен, защото лежеше на палубата, за да се съвземе — лежеше съвсем неподвижно.

Изтичах на моста и сграбчих велосипеда, който остана захвърлен там. После се понесох по брега. Но салът имаше прекалено голяма преднина.

Петер щеше да отплува в морето. Ужас ме обзе като го разбрах. Наоколо нямаше жива душа.

Спрях велосипеда и подвикнах на Петер.

Никакъв отговор. После завиках за помощ. Също никакъв отговор. Съвсем тихо.

Само чайките пищяха.

Принудена бях да тръгна обратно към града и да търся помощ.

Останалото нека разкаже Петер...

ПЕТЕР

Юлия ме помоли да разкажа какво стана, когато отплавах в открито море, и най-добре да започна отначало.

Така се случи, че този ден пристигнах със закъснение у тях — трябваше да изчакам в къщи един междуградски разговор, та закъснях с най-малко двадесет минути или повече, а после купих и понички от хлебарницата на площада и то също ми отне време.

Когато стигнах, отидох направо в кухнята и приготвих чай. Юлия не се мяркаше, но къщата е голяма и реших, че е заета с нещо. Затова сложих масата и запрелиствах един вестник докато чаках. Сигурно ще дойде, си мислех.

Денят беше слънчев, прозорците стояха отворени и из стаята се носеше прекрасното ухание на глог и други цъфнали храсти, и се смесваше с уханието на чая. Чувствах се много добре и се радвах, че съм купил шест понички — да има по три за всеки.

Но изведнъж дочух възбудени гласове откъм реката. Там като че ли се караха. Първата ми мисъл беше да затворя прозореца, за да не чувам врявата, но вместо това се заслушах. И изведнъж, сякаш вятърът отнесе спокойствието ми. Здравата се разтревожих!

Защо не идваше Юлия? Дали не викаха нея там долу? Стори ми се, че тъй звучи. Обиколих и претърсих къщата. Нямаше я. Като я повиках, не последва никакъв отговор. А врявата край реката продължаваше. Ако беше там, сигурно са я ввлекли в нещо неприятно.

Изтичах нататък и видях момчетата, които строяха сала. Бяха побеснели от яд, и не мога да кажа, че се успокоиха като ме видяха. Гледаха ме обвиняващо и крещяха един през друг.

Твърдяха, че Юлия им задигнала сала и избягала. Дотолкова поне я познавам, та да знам, че такова нещо дори не би й минало през ума.

— Положително е някой друг — заявих аз.

Но те ме уверяваха, че била Юлия. Видели я със собствените си очи. Отишли си за малко у дома, за да вземат една фигура за носа на

сала, разказваха ми те. За всеки случай отнесли със себе си греблото за управляване, защото някакво друго момче искало да го вземат с тях, но те нямало да го пуснат на сала.

Видели, че Юлия седи на склона и ги дебне, но не вярвали, тя — някакво си момиче — да им вземе сала. А че другото момче не би го сторило, в това бяха сигурни, защото липсваше греблото за управление. Момчетата не били толкова глупави, заявиха те.

— Нито пък Юлия — добавих аз.

Ала те ми се изсмяха подигравателно. Нали именно толкова глупава се била показала. Когато се върнали с фигурата, салът го нямало. Погледнали към реката и го видели да се носи там, с Юлия на борда. Викали и крещели, разправяха те, но тя си седяла най-спокойно. Дори не им отговорила.

— Ами другото момче? — попитах аз. — То къде беше?

— Нямаше го. Отишло си — отвърнаха те. — Тя е останала сама.

Личеше, че говорят истината, но просто не ми се вярваше. Юлия не беше способна да върши такива работи.

Страшно се разтревожих. Салът наистина е необикновено стабилен, но нали нямаше с какво да го управлява. Течението щеше да я отнесе в морето, ако не бъде спряна навреме. Сама, тя беше безпомощна.

Момчетата стояха с греблото и носовата фигура в ръце и ме гледаха настойчиво. Между другото, за носова фигура бяха избрали някаква стара глава от манекен за витрина, която едното момче получило от леля си, бивша шапкарка. Щели само да ѝ пооправят боята. Каза го, защото стоях, зяпнал главата, като че ли се надявах помощта да дойде от нея. Но не дойде. Трябваше сам да действам. Затова обещах на момчетата, че ще си получат сала невредим и тръгнах. Взех велосипеда и се понесох по брега.

Измина доста време, докато зърна сала. А на борда беше Юлия — веднага видях. Седеше на велосипеда и въртеше педалите. Изпитах страшно състрадание към нея. Горкичката. Сигурно се мъчеше да се добере до брега. Вероятно мислеше, че е лесна работа, стига да върти здравата педалите и че салът може да се управлява еднакво лесно като велосипед.

Извиках ѝ да не се бои, защото идвам. Ала виждах, че е прекалено задъхана, за да ми отговори. И аз се бях задъхал страшно.

Подвикна ми нещо, но не чух, толкова беше слаб гласът ѝ. И продължи да върти, на аз виждах колко е капнала.

Знаех, че скоро течението ще я отнесе в морето. Не оставаше много дотам. Но преди това тя щеше да мине под един мост. Планът ми беше да стигна до моста преди сала, тоест да го изчакам отгоре ѝ като доплува, да се хвърля във водата и да се покатеря отгоре му. Веднъж да се кача на него, щях да откъртя някоя дъска, която да ми послужи за управляващо весло и да се насочим към брега.

Всичко щеше да мине отлично, ако не бяха се намесили други. Успях да достигна моста — макар и в последния миг, но все пак навреме. Салът тъкмо навлизаше под свода от едната страна. Аз скочих от другата и попаднах точно зад него. Мина известно време, докато го настигна, но все пак успях.

Само едно не бе наред: когато най-сетне се покатерих отгоре му — той се оказа празен: Юлия вече я нямаше на борда. Получих шок. Освен това доста се бях изтощил, първо от велосипеда, а после от плуването. Известно време останах да лежа на дъските като мъртва скумрия и едва помръдвах.

После ужасът отново ме обзе и скочих като ужилен. Къде беше Юлия? Дали не е паднала във водата?! И се е удавила?!

Тогава за мое най-голяма облекчение я зърнах в далечината. Караше велосипед покрай брега. Спасена! Какво чудо! И така се успокоих, че отново се отпуснах назад. Само малко да полежа и да почина, си мислех, преди да изкъртя дъски, за да скалъпя кормилно весло.

Точно това не биваше да правя.

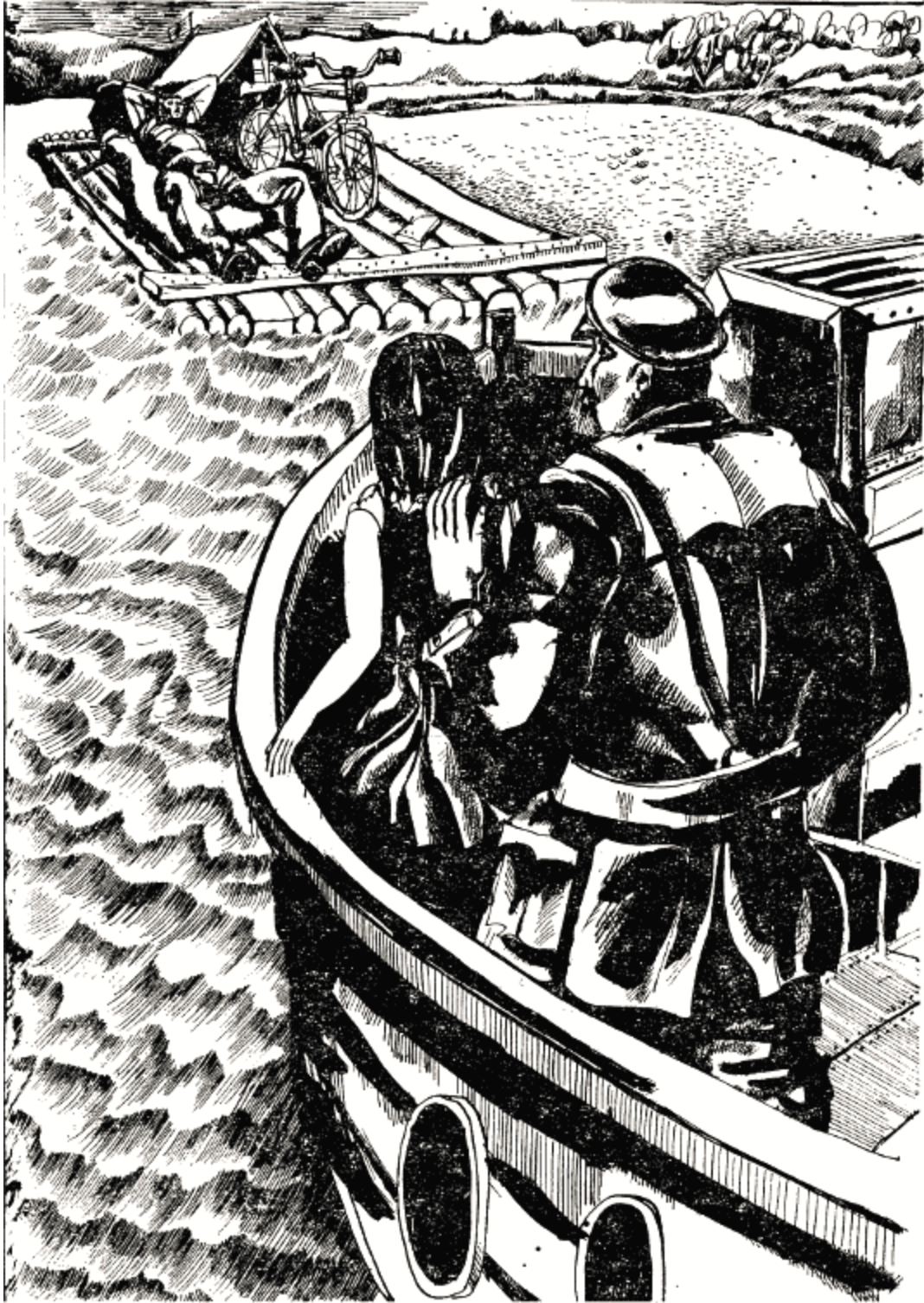
Останалото не е за разправяне. Всичко завърши доста безславно. Заспах на сала. Беше топло и приятно, слънцето още печеше и нямаше вятър. Дрехите ми наистина бяха мокри, но слънцето ги сгряваше, и сякаш целият бях загънат в загреващ компрес и хубаво ме унесе. Може би затова съм и заспал.

Събудих се чак навътре, в морето. А ме събудиха писъци на чайки и човешки гласове. Нямах понятие къде съм. Откровено казано — ужасно неприятно! Наоколо кръжаха цял куп младежи на водни ски и ми се струваше, че навсякъде има лодки. Те обикаляха около мен и хората ме зяпаха и си разменяха остроумия.

— Тоя явно се е попреуморил!

— Ами да, като си е взел на коритото и тренировъчния велосипед — чух да казва някой.

Събуждането ми не беше от най-приятните. Просто не знаех къде да се дяна. Идеше ми да отпълзя в палатката и да се скрия. Тогава зърнах една моторница, която се носеше право към мен. Някой седеше на носа и ми махаше.

Юлия! Идваше като ангел спасител!

Естествено, тя не беше сама в лодката. С нея идваше някакъв полицай, когото тя намерила в града. Той веднага се притекъл на

помощ, щом чул какво се е случило. Имал и лодка с всичко необходимо — голяма моторница, която можеше да вземе на буксир сала, за да го върнем на момчетата непокътнат, както им бях обещал.

Така погледнато, всичко свърши добре, но все пак, краят не излезе както си го мислех. Нали аз трябваше да спася Юлия, а то взе, че стана обратното. Не мога да кажа, че се чувствах точно като герой, както седях — все още малко сънен — и полицейската моторница ме влачеше на буксир. А и зъзнях, защото слънцето започна да се скрива. Юлия видя, че ми стана студено и помоли полицаия за одеяло. Загърна ме с него, а после седна до мен и взе ръката ми в своята.

— Малко си непрактичен, Петер — започна тя сериозно. — Просто е ужасно, дето си толкова непрактичен.

— Как така? — изненадах се аз.

Наистина не се смятах за такъв. Нали всичко щеше да мине добре, ако онзи с лодката не беше отмъкнал Юлия по такъв начин. Но тя поклати загрижено глава и пусна ръката ми.

— Да, да, Петер, вярно е — рече тя. — Първо се хвърляш от моста и тръгваш да плуваш! После лягаш и заспиваш! А най-сетне — оставяш сала да се носи както му скимне!

Поразмислих, но не можах да се съглася с нея. С изключение на това, че наистина постъпих глупаво като легнах и заспах, по мое мнение бях се държал съвсем разумно.

— А според теб какво трябваше да направя? — попитах аз.

Юлия посочи с ръка полицейската моторница.

— Например, ей това — каза тя меко.

Права си беше. Но за туй разрешение никога не бих се сетил сам — уви. Принуден бях да си го призная. Тихичко въздъхнах. Тогава тя отново взе ръката ми и се опита да ме утеши:

— То е защото си тъй драматичен, разбираш ли? — обясни тя. — Но на мен ми харесва.

Мисля, че каза истината.

И после, когато се прибрахме, след като върнахме сала и всичко останало, и си сварихме нов чай, защото старият, разбира се, беше изстинал, и най-сетне се готвехме да седнем и да го прием и да си хапнем поничките, тогава се наложи първо да пия топло мляко с мед, за да отърва настинката. Опитах да се измъкна, но Юлия настоя решително.

— Ето че пак си непрактичен — рече тя. — Тогава няма да получиш нито чай, нито понички!

Няма как — трябваше да слушам.

После, докато си пиехме чая, Юлия ми разказа всичко, как попаднала на сала и прочее. Аз нали през цялото време си знаех, че на нея не би могло да ѝ хрумне да потегли така.

Но като ѝ го казах, тя ме погледна замислено и обясни, че в известен смисъл не била невинна, защото всичко ѝ станало съвсем безразлично и нямала никакво намерение да си мръдне и малкия пръст, за да спре сала. Искала да я отнесе в морето, рече тя, искала да се махне колкото можело по-далеч.

— Бях решила повече да не те видя — добави тя.

— Че защо, за бога? — попитах аз ужасен.

Каза ми тогава, че извършила „предателство“ спрямо мен.

— Как? — поисках аз да узная, защото ми прозвуча доста сериозно.

Отначало не ѝ се говореше, но полека-лека се изясни как казала на Ула и онези, че Трюгве ѝ харесвал повече от мен. Но това съвсем не било вярно, обясни тя, защото Трюгве се оказал само една заблуда, ала казаното си е казано.

— Само това ли е? — възкликнах аз. — Нима туй е предателство? Що за приказки! Сега пък ти взе да ставаш драматична!

Опитах се да ѝ обясня, че ни най-малко не ще се почувствам измамен ако каже, че други хора ѝ харесват повече. Пък дори да го мисли. И дори да ѝ бях биологичен баща — пак щеше да е същото. То е защото всеки човек означава нещо различно за другите и хората не могат да се сравняват, обясних ѝ аз. За такива работи не трябва да я гризе съвестта.

Страшно се зарадва като го чу.

— И все пак, теб най-много обичам — възкликна тя.

— Хубаво — отвърнах аз. — Сега поне ще знам, в случай че се появи някой друг.

— Няма да може — отсече Юлия.

После заговорихме за Трюгве. Този път всичко мина добре. Не ми пресъхна гърлото.

— Трюгве е доста превзет, разбираш ли? — обясни Юлия и изброи купища негови слабости. Всъщност, така ми заприлича повече

на човек. Започна да ми става и симпатичен, а на края дори така горещо го защитавах, сякаш ми беше роден брат.

Пък Юлия се вбеси.

— Стига толкова! — рече тя. — Мислех, че ще се зарадваш! А ти си седнал да ми го хвалиш като всички други! Хубава работа!

— Да не взема да се радвам като очерняш Трюгве? — възразих аз. — Не те разбирам.

А тя здравата ми се скара. Забелязах обаче, че проумя какво исках да кажа, защото се прекъсна насред думата и рече:

— Е, вярно, и аз не бих се зарадвала ако кажеш, че Ула е ужасна. Но не бих я защитавала, никога!

— Няма нужда да го правиш — отвърнах аз.

— А ти защо защитаваш Трюгве?

Не успях да отговоря. Изведнъж ме погледна загрижено.

— Ти може би все пак се простуди. Сигурно имаш температура. И затова си тъй великодушен! — заяви тя.

Кълнях се, че ми няма нищо, ала не помогна.

Трябваше да изгълтам още цяла чаша топло мляко с мед, за да се успокои Юлия. Никога вече не бих посмял да защита Трюгве.

Така завърши приключението със сала.

Все още нямам вест от властите какво ще става с къщата. Просто е възмутително.

Юлия не ме пита. Разбирам, че е поверила всичко в мои ръце и разчита да го оправя.

Но аз с всеки изминат ден се тревожа все повече.

Накрая трябва да разкажа, че Елвис Карлсон вече направи крачка напред — или по-точно скок. Съвсем се изненадах.

Онзи ден случайно стоях до прозореца на горния салон. Видях отвъд оградата да се задава Елвис. Държеше в ръка лястовичка от хартия. Спря се и застана съвсем неподвижно. Доста време стоя така. Изведнъж се огледа и бързо-бързо метна лястовичката през оградата в градината. Нямахше съмнение, че го стори нарочно. Сигурно има силни ръце или пък имаше попътен вятър, защото лястовичката кацна далеч навътре в градината.

След това той пак застана неподвижно както преди. Сякаш изчакваше да види какво е положението, не помръдваше. После отново се огледа, откряна портата и изтича в градината.

Ала не си взе лястовичката, както си мислех, поне не веднага. Първо направи обиколка на градината, като спираше тук и там, и се оглеждаше. Доста време постоя до лехата пред кухненската стълба. Също пред вратата на мазето и под прозореца на Юлия.

След това изтича бързо за лястовичката и се измъкна пак през оградата. Миг по-късно вече изчезна.

Какво ли искаше?

Дали не хвърли лястовичката само за да има повод да влезе отсам оградата? Какво ли щеше да направи, ако някой от нас се беше появил? Все пак, трябва да е предвидил, че би могло да се случи. Може би дори се е надявал да срещне някого? В такъв случай — кого?

ЮЛИЯ

Зная! Зная, че Петер ще спаси къщата и затова не се тревожа. Но все пак е отвратително, дето оня тип дебне наоколо и я рисува. Вече имам доказателства! Той също участва в събарянето на къщите! Не само ги рисува, преди да ги съборят. Докато ги бутат, той е там: и снима всичко на филм. Аз самата го видях. Колко ужасно!

Веднъж минавах тъкмо когато събаряха една къща. Беше най-зловещото нещо, което съм виждала, дори не можах да заплача, прекалено тъжно беше. Не ми се описва, толкова беше противно.

Искаше ми се да избягам, ала краката ми бяха като схванати. А наоколо — пълно с хора.

Ще кажа какво си помислих тогава, въпреки че е тъй ужасно, та едва се осмелявам. Заприлича ми на изпълнение на смъртна присъда. Нали първо осъждат къщата на събаряне, определят деня, когато трябва да стане и на този ден идва багерът като същински палач. И няма никакъв изглед за помилване. Багерът просто приближава и замахва.

Осъдят ли една къща — край!

Не можех да не се замисля за нашата къща, разбира се, и въпреки че се опитах да не мисля, ми стана страшно криво.

След като всичко свърши, забелязах онзи тип. Веднага го познах, но той не ме видя. Държеше апарат и снимаше тъжната гледка, а може би правеше филм — не зная. Затова си мисля, че не е съвсем наред, трябва да му има нещо. Кой би снимал доброволно събаряне на къща? Снимки се правят, за да си спомниш нещо по-добре, а какво има тук за помнене — наистина не мога да разбера.

А най-ужасното беше, че когато после се прибрах — ама веднага след всичко това — той стоеше тук, пред нашата къща и рисуваше. Трябва да е дошъл направо!

Обзе ме такова едно призрачно чувство, защото когато картината стане готова, ще дойде багерът — това ми е ясно. Петер смята разсъздението ми за откачено и мама — също, но да казват каквото си

щат: тревожа се само за къщата, когато този тип стои тук и я рисува. Инак разчитам на Петер.

И като го видях веднага след онова събаряне, щях да припадна. Спрях на известно разстояние от него и го загледах. Мислех после да се вмъкна в къщи, без да ме забележи. Ала реших, че може би щеше да е добре, ако му попреча да я нарисува, да отложат събарянето. Всеки трябва да прави каквото може, не само да се надява на другите.

Затова се приближих към него. Той не ме погледна, защото тъкмо се занимаваше с някакъв прозорец, ала поздрави.

— Здравей, как си?

— Криво ми е — отвърнах аз.

— И на мен — отвърна той. — Този лъчист светлик не иска да стане както трябва.

— Кое?

— Отблясъка на светлината в прозореца — хич не е лесно.

— Тъй ли?

— Да, но пък е забавно. Ако успееш...

И чак сега ме погледна.

Странното е, че очите му изглеждат добри, макар и доста мрачни, сякаш на самия него не му се иска, но е принуден да върши каквото върши. Не, не е казано, че трябва да е лош — това ми е ясно — може да е добър и само да следва съдбата, както е писано. Но това е още по-опасно, тъй да се каже, защото излиза, че го върши против волята си, и това е призрачно.

Трябва да има нещо необикновено в него, забелязва се, и се чува и по гласа му — говори съвсем тихо.

Реших да се държа учтиво и любезно, и едновременно хитро, та казах, че картината е хубава — пък и то си е вярно — макар и още недовършена. Но беше напреднал доста с къщата.

Иначе — когато строят къщи, искам да кажа — започват отдолу, от основите, пък той е започнал отгоре, от покрива. Сигурно е различно, когато човек рисува. Изглеждаше тайнствено; къщата беше готова само наполовина и сякаш висеше във въздуха. Призрачна къща, но поетична, не страшна.

Отначало не отговори, когато похвалих картината му. След малко каза:

— Не зная... Още не съм съвсем доволен, естествено...

— Кога ще е готова?

— Ами, смятам, че няма да трае дълго.

Страшно се уплаших, но се овладях. Видях, че не беше нарисувал куп неща от градината, просто ги прескочил. Дърветата бяха нарисувани доста немарливо. Казах му го, но той само се засмя:

— Нали къщата е най-важна? — отвърна той. — Останалото не зная дали ще го доизпипвам.

Ала тия разсъждения ми се видяха глупави, нали и градината би изчезнала заедно с къщата.

— Не е ли и тя еднакво важна? — рекох аз.

Съгласи се с мен, кимна и каза, че сигурно съм права. Трябвало да изпипа градината повече, отколкото смятал в началото.

— Но едно по едно. И първо къщата! — рече той твърдо.

А нали точно това не исках! Не знаех какво да измисля.

— Е, да — опитах отново, — но градината сега е най-красива. Лалетата и нарцисите после ще прецъфтят...

— Тогава пък ще цъфне друго нещо — отвърна той спокойно. — Да не прекаляваме. Нарисувал съм кестена отрупан с цвят, и мисля, че това е достатъчно...

— Как може да се прекали с цветя? — възразих аз, защото ми се стори откачено.

— Може — на картини — отвърна той.

Ама аз не съм съгласна. Нали трябва да се рисува действителността, и значи трябва да се рисува каквато си е. Но не било задължително, рече той.

Страшно твърдоглав човек. Рисува само каквото на него му се иска, забелязах го. Пък и знае какво иска. Беше почти безнадеждно... Сочех му разни мебели в градината, скамейката под плачещата бреза, и мраморната масичка, и още какво ли не — все неща, които всички много харесваха у нас.

А той само клатеше глава и казваше, че нямало защо да бърза — мебелите щели да останат докато стои къщата. Пък и не можел още да реши какво да прибави в картината.

Нямаше да успея да променя решението му, разбрах го. Накрая вече не можех да измисля нищо повече. Започнах да се отчайвам — да, наистина. Защото той упорито продължаваше да рисува къщата: пак се

залови с някакъв прозорец. Тогава най-сетне ми хрумна нещо великолепно!

— Кое най-много обичаш да рисуваш? — попитах го аз.

— Зависи... — отвърна той. — Може би светлината, нали постоянно се мени, увлекателно е...

— Затова ли обичаш да рисуваш прозорци?

Вероятно затова било, рече той.

— Сигурно тогава би било забавно да рисуваш и вода? — подметнах аз.

Да, би могло да е много интересно, заяви той.

Помълчах известно време и после попитах:

— Защо тогава не нарисуваш локвите?

Беше валяло и цялата пътека до къщата и плочникът отпред бяха изпъстрени с рядко красиви локви.

Нищо не отговори. Не престана да рисува. После застана взирайки се в градината и ръката му с четката се отпусна.

— Локвите няма да останат тъй дълго като къщата — казах аз.

Не отговори и сега, но нали все пак не каза „не“ както преди. Само гледаше втренчено и обмисляше. То му личеше.

Едва ли някога съм виждала толкова красиви локви. Едни бяха тъмни и в тях имаше нещо тайнствено, може би потъмняваха от дърветата, ставаха такива едни черно-зелени, а все пак лъщяха. Други блестяха като сребърни или като златни, някои изглеждаха почти бели или леко розови, като седеф. Да, бяха невероятно красиви. Сега го забелязах. Преобразяваха цялата градина и ѝ придаваха тайнственост.

Явно и той го забеляза, въпреки че не каза нищо. След малко остави настрана четката и започна да изстиска боя от тубите.

— Какви са тези бои? — попитах аз.

Той каза как се казват, но не помня вече, бяха такива едни особени имена.

— Какво ще правиш с тях? — попитах след това.

— Ще рисувам локвите, разбира се — отвърна той. — Ти си права — не се знае колко време ще ги има.

— Няма ли да рисуваш повече къщата?

— Днес поне няма — рече той. — Трябва да съм доволен ако завърша локвите.

— Сигурно ще ти отнемат много време — рекох аз.

— За съжаление...

— Но пък ще рисуваш лъчист светлик колкото си искаш...

Нали обича да го прави, помислих си аз, но той не ми отговори. Изглежда обмисляше как да го нарисува, защото локвите сигурно са трудно нещо. Най-добре беше да го оставя на мира.

— Е, тогава довиждане! — казах аз.

Той отвърна и ми кимна, но без да ме погледне, тъй като вече започна да рисува, стори ми се доста доволен.

Във всеки случай аз страшно се радвах! Сега поне и аз направих нещо за къщата. И не чаках само на Петер за всичко... Сигурно спечелихме малко време, убедена съм в това.

ПЕТЕР

Къщата ще се събаря. Вече го узнах.

Майката на Юлия току-що ми се обади и ми го съобщи. Получила писмо, в което пише, че са ѝ намерили жилище другаде — двустаен апартамент, в модерен блок с всички удобства. Пишело също, колкото е възможно по-скоро да се приготви за пренасяне, защото къщата била наред за събаряне.

Гласът ѝ не звучеше радостен, но каза, че трябвало да се примири. По-лошо е с Юлия. На нея още не е казала и иска аз да ѝ кажа.

Разбирам я. Гледах прекалено спокойно на цялата работа и накарах Юлия да вярва, че къщата може да се спаси. Да си призная и аз го вярвах. Естествено, имах известни опасения, но че нещата ще се развият толкова лошо все пак никога не си представях.

Явно, че изобщо не са обърнали внимание на моите разговори и писания. Питам се дори, дали някога ще получа отговор.

Както и да е, от мен зависи как ще го приеме Юлия. След малко отивам при нея. Тогава трябва да ѝ го кажа.

Дали все пак не може да се направи нещо? Сигурно не може. Не обичам да правя скандали, но правилно ли е такова нещо?

Правилно ли е? Искам да кажа: тия, дето решават, не бива само да си седят и да решават ей така, за собствено удоволствие и както те си искат. Трябва да мислят за доброто на града, за всички, които живеят тук. И след като толкова много хора са на мнение, че градът става все по-грозен и по-скупен, би трябвало да се вслушат какво говорят хората и да размислят.

Може би нещата не са се развили както са ги мислили поначало. Вместо това са потръгнали доста зле. И може да отидат още по-зле, ако онези продължат.

Не е ли време да спрат и да обмислят сега, преди да е станало късно? Но единственият начин да накараш онези, които трябва да се позамислят, изглежда е да вдигнеш някакъв страшен скандал, уви!

Не, забелязвам, че почнах да се озлобявам, а тогава няма да свърша никаква святна работа. По-добре да остана спокоен, може все пак да ми хрумне нещо ново и полезно.

Я в замяна на туй да помисля малко за Елвис Карлсон.

Един ден през миналата седмица дойде с някаква топка. Съвсем червена топка. Застана на същото място като миналия път, когато го видях, тоест пред оградата. Не си играеше с топката, само я държеше с две ръце и гледаше замислено, като че ли се готвеше за нещо. И наистина, подир малко се засили и хвърли топката в градината.

Съвсем както предишния път, дори не си даде труда да се престори, че е станало по погрешка. Топката не падна особено далеч. Той почака малко, отвори портата и влезе тичешком в градината. Мислех, че ще започне да я обикаля както миналия път, но не го направи. Отиде да вземе топката и изтича навън.

Пред оградата пак се спря. Разбрах, че не е одобрил хвърлянето, защото застана отново както преди и се съсредоточи. После повтори опита си. Силно запрата топката и тя падна малко по-далеч, но не много. Не беше особено сполучливо — виждаше се, че и самият той не е доволен. Поклати глава и се втурна подир топката.

Опита за трети път като вложи страшна сила в замаха, ала стана още по-лошо. Топката прелетя само около два метра. Не го бива особено много да хвърля. Мисля, че твърде късно я пуска.

След третия неуспешен опит се отказа, прибра топката и си тръгна.

Но подир малко се върна. Сега отново носеше хартиената лястовица. Целият му вид излъчваше целенасоченост и решителност. Личеше му, че знае какво прави.

Любопитството ми се запали. Разбрах, че този път се готви нещо сериозно. Заех такава позиция, за да оглеждам цялата градина, без самият аз да се виждам.

Елвис стоеше до оградата, сериозен и замислен. Не бързаше. И изведнъж метна лястовичката и зачака. Сигурно искаше да се увери, че никой не го е забелязал. Стори ми се, че лястовицата отлетя далеч, но Елвис явно не бе доволен, защото изтича и си я взе.

После доста време я оправя, преди да я запрата наново. С прекрасен полет тя стигна чак до къщата и остана да лежи в лехата със зюмбюлите, до челната стена на къщата, точно под един от прозорците

на Юлия. Впрочем, зюмбюлите вече прецъфтяха и лехата сега е празна.

След обичайното изчакване, Елвис отвори портата и влезе в градината. Не бързаше, не тичаше както по-рано, а вървеше с решителни стъпки. В същото време ровеше в джоба на якето си, ровеше ли, ровеше, и беше същинско чудо как джобът издържа. Но Елвис не извади нищо от него.

Като стигна до хартиената лястовица, спря и се замисли. Наведе се и заразглежда земята наоколо, но не си взе лястовицата. Вместо това гребна шепа пръст и зачовърка в нея, душеше я и много задълбочено размишляваше за нещо. После коленичи, вдигна лястовицата и разрови

пръстта, дето бе лежала. Дълго стоя така и чопли, без да го е грижа, че някой наистина можеше да дойде. Юлия не се беше прибрала още и всеки миг можеше да се зададе. Какво щеше да направи той тогава?

Ала Юлия никаква я нямаше. И Елвис спокойно можеше да си продължи, което и стори. Когато свърши с разравянето на пръстта, той отново затършува из джоба си и измъкна някаква измачкана кесийка, поизглади я и извади нещо от нея. Какво — за съжаление не успях да видя. Ала внимателно го разгледа и помириша. После бързо се наведе и не можах да видя какво прави, защото затулваше с цялото си тяло, но мисля, че зарови нещо в земята. След това изравни пръстта и я потупа с длан, за да стане съвсем гладка. Най-после взе една клечка и нарисува нещо отгоре.

Това явно беше всичко, защото той стана, взе лястовицата, и си тръгна. Изглеждаше доволен от делото си. Вървеше почти извърнат назад, вперил очи в мястото, където бе ровил.

И тъкмо като затвори портата след себе си, видях да се задава Юлия. Какво щастие, че не дойде по-рано! Вървеше на отсрещната страна на улицата и не видя Елвис. Но в мига, когато се разминаваха, те се поздравиха. Стана в последната секунда, когато почти се бяха разминали. Обаче видях ясно как Юлия и Елвис Карлсон си кимнаха.

Това ме изненада. Не предполагах.

Дори ми се стори, че Юлия му каза „здравей“.

Елвис обаче не отвърна, поне аз не чух. Но кимна и в това нямаше никакво съмнение, макар че не наклони главата си напред като всички. Елвис Карлсон кимна назад, много бързо и веднага след това погледна встрани.

За пръв път го виждах да поздравява някого.

Когато Юлия се прибра, не споменах нито дума, но при първия удобен случай изтичах в градината, за да видя какво е направил Елвис.

Доста лесно открих мястото, където ровеше. Земята беше гладка и подравнена. По средата имаше нарисувано слънце с много лъчи. Какво бе заровил там, не узнах. Изрисуваното слънце служеше за защита. Ако го нямаше, сигурно бих могъл да поразровя внимателно и да погледна, ала сега е невъзможно, без да се повреди слънцето. Елвис е знаел какво върши.

Положително е скрил нещо там, защото всеки ден идва да провери дали слънцето е непокътнато. И ако е валяло, го поправя.

Носи си хартиената лястовица, без нея сигурно не може. Винаги я хвърля, преди да влезе. Питам се дали някога ще узная какво се крие под слънцето на Елвис Карлсон? Наистина се питам!

Сега, обаче, е време да отида при Юлия и да ѝ кажа истината.

По-късно. Вече съм у тях. Юлия я няма, но си беше тук като дойдох. Бе запарила чай, пихме по една чаша и всичко вървеше както винаги.

После тя попита защо съм тъй мълчалив и аз ѝ разказах без заобикалки цялата истина. Може би сбърках — може би трябваше да го замотая малко. Пък аз казах:

— Съжалявам, Юлия, но всичко отиде на вятъра. Провалих се. Решили са да събарят къщата. Съобщиха ни...

Отначало не каза нищо. Само ме загледа с широко отворени очи и страшно пребледня.

Разказах ѝ за разговора с майка ѝ, и че щяха да получат в замяна ново жилище. Но тя не отговори, само ме гледаше. Обясних ѝ, че съм направил всичко възможно, за което се бях сетил. Но явно не е било достатъчно. Властите не ги е грижа какво казвам аз. Решават всичко на своя глава, а тя стои далеч по-високо от нашите. Надявах се да ги накарам да размислят, но не успях.

— Страшно съжалявам, Юлия. Трябвало е да разбере... — завършил аз.

Ала тя само гледаше ли, гледаше, сякаш не ме виждаше.

Не знаех какво повече да кажа. Нямах смисъл да повтарям неща, които вече ѝ бяха известни, затова млъкнах.

Тогавя тя се изправи и закова поглед в мен.

— Ти обеща! — извика тя.

И тръгна към вратата. Спря за миг и отново ме погледна.

— Ти обеща! — повтори тя. Очите ѝ станаха съвсем черни.

Нищо не отговорих — какво можех да кажа? Затвори вратата зад себе си и чух как излезе. Но не я последвах. Трудно се сдържах, но сега тя трябва да остане малко сама със себе си.

ЮЛИЯ

Още преди Петер да ми го каже, знаех, че ще събарят къщата. Разбрах го, защото картината беше готова. Предишния ден вечерта срещнах онзи човек като си тръгваше оттук. Носеше я под мишница. Спря се пред мен и попита дали искам да я видя. Вече била готова, рече.

Не исках да я гледам, и затова си тръгнах, но после размислих и се сетих, че ако успея да открия нещо недовършено по къщата, нещо, което е забравил, отново бихме спечелили малко време. Затова изтичах обратно и го помолих да ми покаже картината. Разгледах я цялата много внимателно, но всичко си беше на място.

Изпуснал няколко лалета отпред, защото щяло да стане претрупано, обясни той, ама само в картината, не в действителност. А вместо това нарисувал под прозореца ми слънчоглед. Прекрасен е, но всъщност го няма — в действителност, искам да кажа. Според мен няма нищо лошо в това — аз обичам слънчогледи и идеята е доста хубава.

— Откъде ти хрумна? — попитах аз.

Това било тайна, каза той и нямал право да я издава.

Да, туй сигурно е най-красивата картина на света, но страшно тъжна, защото всичко нарисувано на нея ще изчезне. С изключение на слънчогледа, защото него го няма, и никога не го е имало, и може да му е все едно.

— Сега вече багерът скоро ще дойде — казах аз.

— Да — каква гадост, а? — възкликна той. (Написала съм го точно както го каза, защото си личеше, че му идва от сърце и съм съгласен с него!)

— Не биваше да нарисуваш къщата докрай — укорих го аз после.

Той само вдигна рамене и попита, според мен какво значение би могло да има. Изглеждаше страшно тъжен, и вече не хвърлям вината

върху него. Всичко е както казва Петер, решават го други, които никога не се показват.

Че какво трудно има в това да решаваш, щом никога не се показваш? Ако човек просто се крие сред куп хора, той може да измисли каквото си поиска... Не е ли ужасно?

И като не можеш никога да видиш тези, които измислят глупостите, ядосваш се и си го изкарваш на други хора, които може би са невинни и се стараят да правят добро. Точно като този човек. Всъщност е хубаво, че рисува всички къщи дето ще ги събарят — сега го разбирам — за да могат после онези да видят какво са унищожили. Инак просто ще забравят и ще си въобразяват, че са вършили добро.

Да, вече знаех, когато Петер го каза, но може би все още не вярвах, защото до този миг можех да се владея, въпреки че дълбоко в себе си цялото време мислех за това.

Но когато Петер го каза, самообладанието ми просто се изпари, и сякаш ме заболя още повече, тъкмо защото го каза той. Толкова много разчитах на него.

И продължавам да му вярвам. Но тогава, след това — не. Тогава си мислех страшни мисли. Мислех си, че никога вече, през целия си живот, няма да вярвам на никого, защото хората не са направени така, че да могат да разчитат един на друг. И аз не. Само за да си причиняват разочарования и по този начин да се каляват — сигурно затова са създадени всички, така си мислех.

Сега вече бях калена, никога повече нямаше да ме излъжат, си мислех аз, стига съм вярвала в хората — дотук беше!

Ала за щастие бързо ми мина. Забелязала съм, че най-лошите мисли най-бързо минават. Човек явно няма сили да ги задържи дълго, и това е хубаво.

Сега разчитам на Петер повече от преди. Той искаше. И опитваше. И наистина вярваше, че ще успее. И докато вярваше, бяхме щастливи. Обаче не успя. Вината не беше негова. Той направи всичко възможно.

И когато не стана, той си каза всичко точно както си беше и не прехвърли вината на друг. Никога не би го сторил.

Мъчно му беше, личеше си...

Сега обаче трябва да се поразвеселя, инак ще му стане още по-мъчно, а оттам и на мен, след това на него, и накрая няма да се търпи

повече... Ето какво би могло да стане, но не бива.

В самото начало обаче, просто не можех да мисля. Нещо сякаш гръмна в главата ми. Тряс, рече — като гръмотевица, и всичко се скова. Трябваше да изляза навън.

Сигурно доста се забавих, защото се върнах вече по тъмно и Смугел си беше дошъл. Петер имаше на главата си черните наушници, дето ги слага, когато Смугел иска да го храни в ухото.

Страшно ми беше мъчно, задето се държах тъй глупаво и отидох право при Петер.

— Ти обеща — казах, — но няма нищо...

Исках да кажа и друго, ала нямаше смисъл, тъй като Петер не чуваше нищо заради наушниците, пък ни напуши и смях, защото Смугел се държеше съвсем невъзможно. Пърхаше около главите ни и искаше да се боричка. Такъв е понякога. Дори и водните пистолети и тръбичките за стреляне с грах, с които искахме да го укротим, не помогнаха, и той стана още по-немирен. Постигнахме обратното — хареса му.

Тогава Петер се прицели в мен и намокри цялата ми коса.

— Ето ти, като не разбираш, че човек може и да не успее! — извика той.

Аз пък му духнах едно грахово зърно.

— Ето ти пък на теб, задето не разбираш, че човек може да се ядоса! И да му мине!

А той само се засмя и аз също. После нямаше какво повече да говорим за това. Всичко глупаво бе отминало, чувствахме го.

Впрочем, като си помисля, Петер всъщност не е обещавал, че няма да събарят къщата, както го казах. Той само обеща да се опита да попречи, а то е вече друго... Чак сега си го спомних, защото бавничко схващам.

Същата вечер, след като Смугел се поуспокои и се люлееше на полилея, а ние слушахме тайнствените плочи на Петер и гореше само една свещ, Петер изведнъж се озърна с вид, сякаш беше късоглед и едва ме вижда.

— А, ето те! Колко малка ми изглеждаш! — рече той.

— Тъй ли?

— Хм, да. Сериозно погледнато, май си прекалено малка за тази къща.

Тогава и аз се огледах. До тавана беше страшно високо, и навсякъде пълно със сенки, но аз обичам сенки. Обаче после погледнах Петер и той също изглеждаше доста малък, много по-малък от сенките. Казах му, че в такъв случай и той е прекалено малък. А също и Смугел.

— Всъщност тази къща е за много хора — рекох аз.

Петер подскочи, та чак пламъкът на свещта трепна.

— Юлия! — възкликна той. — Ти го каза!

И после започна да ми обяснява. Ако предложим да подарят тази къща на всички хора в града, за да имат къде да отидат в свободното си време, тогава не биха могли да я съборят, каза той. Нали ще е собственост на града, а никъде в града няма такава къща, където всички могат да отидат, пък е нужно — няколко пъти вече писаха във вестника.

Не може да не разберат онези, които решават, че това е едно отлично предложение.

Петер обеща да им пише веднага, така че още утре да получат писмото. Не е възможно да откажат. Щом им предлагаме начин да се радват всички на къщата, трябва да кажат „да“.

Страшно се зарадвахме на тази идея, защото човек не може да не се съгласи, че къщата е доста голяма за мама и мен, въпреки че Петер и Смугел идват понякога. Искам да кажа, има хора, дето са натъпкани в една-единствена стая и нямат къде да се даят. Ето къде ще идват всички, на които им е тясно в къщи, или се чувстват самотни, и им е скучно. Тук могат да се срещат и да спечелят куп приятели.

Колко жалко, че не се сетихме по-рано! И Петер казва същото. Разбира се, мислехме прекалено себично, само за себе си.

А според мен, едва ли щяхме да се сетим, ако не бяхме научили, че ще събарят къщата. Същото мисли и Петер.

Как можахме да сме такива, ужасно е! И макар да не ми се мисли за това, то може би е добре — донякъде, искам да кажа — не много, защото все пак е глупаво от тяхна страна: те не можеха да знаят, че ще ни хрумне това хубаво предложение.

Важно е не това, дали ние ще живеем в тази къща, а тя да бъде спасена! Тогава и ние ще можем да идваме, когато и колкото си искаме, нали? Щом ще е на всички, значи ще е и на Петер и моя. Точно така! А не тяхна!

Да, сега съм почти сигурна, че всичко ще се уреди, за всички. И Петер мисли така.

Толкова се радвам, че надали ще заспя...

А като отворих прозореца, видях, че навън грее луна и е лято.

В стаята на Петер свети. Явно и той не спи.

Сигурно седи и пише писмото...

ПЕТЕР

Този път, изглежда, нищо няма да помогне.

С Юлия се сетихме, че можем да превърнем къщата в дом за всички, та най-сетне хората да имат къде да се даянат в този град. Написах на градските власти дълго писмо и им изложих цялата работа. Дори нарекох къщата „дом за всестранни занимания“, дано го погледнат сериозно. Важно е да се употреби точната — тоест *тяхната* — дума. Тези, от които зависи всичко, обичат гръмки слова за дребни неща, за да не си помислят хората, че всичко е тъй просто, както е.

Но решението за събарянето вече било взето. Закъснял съм. И нищо не можело да се промени.

— Ама че глупости! Само се превземат — избухна Юлия. — Додето къщата не е съборена, не може да е късно!

Аз също разбирам, че само искат да се измъкнат. Нима глупави решения не могат да се отменят? Нима е срамно да ти хрумне по-добро решение? Ала някои изглежда така мислят. Само децата можели да поправят грешките си, без да се срамуват. Възрастните — не; пък такива, които решават — в никакъв случай. Те не мислят, че са толкова способни, та няма вече накъде!

Аз обаче не мисля така.

Според мен и други в града започват да се съмняват в тази работа.

Говори се, че багерът щял да дойде следващата седмица. Но туй са само слухове. Ако денят наистина е определен, никой още не е научил нещо точно. Дори майката на Юлия. Тя знае само, че трябва да бърза с пренасянето и тъй като е изпълнителен човек, вече е започнала да опакова.

Ние с Юлия не сме толкова изпълнителни. Намислили сме нещо друго.

Възможно е да избързат със събарянето, за да приключат въпроса веднъж завинаги. После все могат да си прехвърлят вината един на

друг и да казват, че „стореното си е сторено“. Това е магически израз — прост, а не можеш да му възразиш и отбива всякакви въпроси.

— Що за детинщини — казва Юлия. — Съвсем като Ула и онези. Те също разсъждават така. Стореното си е сторено. И казаното си е казано...

Ето защо с Юлия пообиколихме насам-натам и поговорихме с хората как би могла да се използва къщата, та всички да ѝ се радват.

Онзи мъж, дете нарисова къщата много допринесе. Изложил е картината в книжарницата на площада и отгоре е написал с големи букви: И ТАЗИ КЪЩА ЩЕ СЕ СЪБАРЯ!

Пред картината постоянно се спират хора. Мнозина от тях идват после тук с молба да разгледат къщата и ги пускаме с удоволствие. Обикалят я и никой не може да проумее как е могло да хрумне някому да разруши такава стара и хубава, и добре построена къща като тази. И голяма на всичко отгоре. При това заедно с градината, която е същински парк. Как може някой да иска да я унищожи? Само за да строи блокове на нейно място?

Сградата наистина е малко очукана тук и там, и трябва да се пооправи, но много хора са готови да помогнат, само и само да я оставят.

Никой не иска да съборят къщата. Никой не иска тук да има блокове.

Този път повечето хора ще видят какво се случва, когато „стореното става сторено“. И сигурно няма толкова лесно да се оправдае, както обикновено. Хората започват да си спомнят за всичките други изчезнали къщи. Проверяват какво са получили в замяна. И почват да се замислят.

Всички искат този път да направим нещо. Искат да се противопоставят. Заявяват, че ще спрат багера като дойде.

Но ние с Юлия измислихме нещо по-хубаво.

Трябва само да узнаем деня на събарянето. А той не може да е далеч, защото предприемачът, онзи, който отговаря за събарянето, постоянно се навърта тук.

Влачи и сума ти народ след себе си. Веднъж, когато се прибирахме с Юлия, заварихме цялата сграда пълна с чужди хора, които обикаляха и оглеждаха всичко. Разбира се, тези хора нямат нищо против да се събори къщата — напротив. Идват, за да купят всичко по-

ценно и да го поставят в собствените си къщи. Но засега те не бива да си отнесат нещата.

Затога върху повечето от тях с големи червени букви стоят изписани чужди имена. Върху подове, дървени облицовки, врати и черчевета, по зидани печки и шкафове, та дори и върху готварската печка е написано: директор Йонсон, инж. Берг, д-р Лунд, фабрикант Карлсон и пр.

Значи имало и такива хора. За щастие не познаваме никого от тях, всичките — от първия до последния — са ни непознати и аз просто не вярвам да са от града.

ЮЛИЯ

Мама вече пренесе почти всичките ни неща в новото жилище, но не и от моята стая, защото искам да остана да живея тук докато може. Петер също. И той си е оставил леглото и къщата на Смугел, и някои други дреболии.

Още не съм ходила в новото жилище, просто нямам желание. Минахме с Петер покрай къщата — ние ще живеем на втория етаж — и видяхме прозорците. Изглеждаха точно като прозорците на всички останали къщи по тази улица.

Мама казва, че всичко ще се оправи, само веднъж да свикнем.

Но аз не искам да свиквам.

— Трябва! — заявява мама. — Всички трябва да свикват.

Аз обаче не вярвам в това. Вярвам в обратното. Човек трябва да изтърпява какво ли не, да, трябва, но заради това няма нужда да свиква, нали? Тогава никога не би могъл да промени нещата, ако просто свиква с всичко. Ето защо не искам. За нищо на света.

Мъчно ми стана като не обърнаха внимание и на последното писмо на Петер. Ако не бях се ядосала толкова, сигурно щях да заплача, макар и отдавна да съм престанала да рева. Много по-добре е да се ядосваш, отколкото да се натъжаваш. Като ти е мъчно просто си седиш, провесил нос, но разяриш ли се, тозчас трябва да сториш нещо, инак ще се пукнеш.

Да, страшно деловита ставам когато се ядосам, и Петер също.

Вече казахме на всички хора как хубаво сме го замислили, и че ако зависеше от нас, биха получили къщата, за да се веселят в нея. Но сега нищо не става, защото ще я събарят.

Дадох им ясно да разберат, че не го правим, за да остана аз да живея там — да не би някой да си го помисли — а само за да спасим къщата. Почти всички обещаха да помогнат. Съучениците ми бяха много мили, всички са на моя страна, Ула също. Тъй че тя невинаги е такава лоша.

Но не мисля да се пренасям, преди да е дошъл багерът.

Петер успя да узнае кога ще дойде. Другата седмица в сряда. Разбрахме, че ще е скоро, защото сума ти глупаци обикаляха тук и драскаха имената си почти навсякъде. Въобразяват си, че ще могат да купят врати и подове и каквото си поискат, като съборят къщата.

Но тя *още не е съборена!*

А на този ден ще устроим тържество. Написахме цял куп покани и ги пуснахме в пощенските кутии. Писахме, че всеки може да доведе и приятелите си, за да дойдат всички, които искат. Ще бъде като на излет, и всеки трябва да донесе по нещо, каквото сме му написали.

Няма да правим скандали и да хвърляме домати и яйца по багера. Напротив. Искаме само хората да видят колко хубаво биха могли да прекарват тук, и поне веднъж да участват, преди да са съборили къщата. Багеристът също. И ако му се прииска да започне със събарянето посред тържеството, няма да му пречим, но би било доста невъзпитано от негова страна...

Сега имаме страшно много работа, защото всичко трябва да е готово навреме за празника. Тук ще стане много хубаво. Почистили сме цялата къща, навсякъде ще има цветя, гирлянди и знамена.

И балони, разбира се.

Много хора идват всеки ден да помагат, почти целият ми клас и най-различни други, които по-рано не познавах, но сега вече всички се познават.

Трюгве, моят учител, и той идва. Отначало само обикаляше и дърдореше както винаги, никаква полза нямаше от него, а само обясняваше на всички какво „всъщност“ трябвало да се направи и какви забележителни неща измислял той в такива случаи. Беше един такъв уморителен както винаги — в училище такова нещо прави впечатление, но тук не. Никой нямаше време да го слуша като дърдори, защото всеки си гледаше работата. Дори и момичетата от класа решиха, че би могъл да прави нещо, вместо само да дърдори през цялото време. Казаха го няколко пъти.

— В училище е друго — рече Биргит, — сега обаче трябва да се работи!

Така че скоро ни омръзна.

— Не можеш ли да поразмърдаш Трюгве, а? — попитах Петер.

— Права си — отвърна той. — Как мислиш, дали умее да мие прозорци?

Чайките бяха омърляли почти всички прозорци. Така не бива да изглеждат на празника! В никакъв случай! Ето защо Трюгве трябваше да се залови с тях. Отначало продължаваше да бърбори докато работеше, но сега вече мълчи. Сигурно е забелязал, че така върви по-добре. Ала изглежда съвсем изумен от цялата работа. Но пък прозорците стават много хубави.

Не, сега трябва да вървя да помагам, остава ни още страшно много...

ЮЛИЯ И ПЕТЕР

Това тук ще трябва да го пишем заедно с Петер, защото би било твърде много да си го спомня само единият. Обаче няма да казваме всеки път кой го е писал, тъй ще звучи. Започвам аз.

Приключихме навреме с приготовленията за празника — е, почти — бяхме намислили още някои работи, ала не успяхме, нищо, никой не го забеляза, тъй като всичко останало стана тъй хубаво. Времето също. Небето беше синьо.

Сутринта около пет и половина часа започнаха да идват първите, а после заприиждаха като река. Всички искаха да са тук, когато дойде багерът.

Бяхме сигурни, че ще дойде в седем, ала не дойде. Така успяхме да обясним на всички, които още не знаеха, как щяхме да го посрещнем, за да стане колкото се може по-празнично.

Малко след седем дойдоха няколко човека да откачат вратите и да се погрижат за всички неща, върху които пишеше дир. Йонсон, инж. Квист и други подобни, но с влизането се объркаха като откриха, че са попаднали в самото начало на някакво празненство. Поканихме ги на сутрешно кафе, и пиха, но къде изчезнаха после не знаем, не ни се обадиха. Петер мисли, че са се загубили между останалите гости, пък и не е изключено.

Тук имаше поне двеста души, и купища дечурлига, но нямаше опасност да стане тясно. Нали градината е същински парк, нямаше нужда всички да са вътре в къщата.

Имаше с какво да се занимаваме, докато чакахме багера — можехме да мятане стрели, да играем бадминтон и крокет и пинг-понг, а малчуганите можеха да се люлеят и да ровят в пясъка, имаше и топки и топчета, и въжета за скачане, и всичко необходимо, така че никой не скучаеше, то се виждаше.

Все пак малко се разтревожихме, Юлия и аз, задето багерът се бавеше. Страх ни беше да не е обадил някой на властите за празненството и че те в последния миг са се отказали и изобщо не

смятат да дойдат днес. Като нищо можеха да отложат всичко за друг ден, когато нямаше да сме подготвени. Какво щяхме да правим в такъв случай? С всяка измината минута ставахме все по-неспокойни. Вече минаваше девет часа. За всички останали времето сигурно летеше, но за нас то едва пълзеше.

Когато наближи десет, дотича Нисе — онзи, който нарисува къщата — беше отишъл на разузнаване из града. Багерът идвал, каза той. Изобщо нямали намерение да започват по-рано от десет.

Оставаха още седем минути. Щеше да дойде точно навреме.

— А инак как е? — попитах аз.

Инак в града било спокойно, разказа Нисе. Улиците били почти безлюдни. Попитах го как изглежда водачът на багера, и Нисе каза, че бил тромав, малко навъсен човек, който явно не очаквал нещо особено от деня си, освен обикновения безрадостен труд. Очевидно не мислел за нищо друго, заключи Нисе. Но положително сме щели да го развеселим!

— Може би не иска да го развеселяват — обади се Трюгве, който стоеше до нас и слушаше.

— Ами, всички искат — отвърна Нисе.

Трюгве явно не беше съгласен с него, но сега няхаме време да спорим. Багерът бе само на няколко преки от тук. Извиках на всички да се приготвят. Стана десет без пет.

Тогавя забелязах Елвис Карлсон. И на него бяхме изпратили покана, разбира се. И аз се озъртах да го видя, но едва сега го открих. Опасявах се, че няма да посмее да се покаже пред толкова хора. Но опасенията ми явно са били напразни. Седеше си на своето местенце под прозореца на Юлия, където по-рано скри нещо в земята и нарисува сияйното слънце. Там беше покарало малко зелено стебълце. Него пазеше той с такова внимание.

Но сега няхам време да мисля за Елвис Карлсон. Трябваше да се бърза. Юлия и аз се качихме на покрива, както предварително се бяхме уговорили, и седнахме най-отгоре, върху самото му било. Смугел също долетя и се настани до нас. Тук горе нямаше нищо против да участва и той. Инак не гледаше с особен интерес на празненството, само с малко любопитство.

Имахме отличен изглед над цялата градина и над голяма част от улицата. Градината бе пълна с хора, а улицата пустееше. Само допреди

малко под дърветата имаше живот и глъчка, всеки се забавляваше с каквото иска.

Сега бе тихо.

Всички стояха в готовност. Прозорците на къщата зееха широко отворени и във всеки един от тях седяха хора и чакаха.

— Петер! Багерът! — извика Юлия до мен и посочи надолу към улицата.

И ето го наистина!

Да, багерът наистина идеше!

Приближаваше, без да бърза. Улицата пред него изглеждаше пуста, въпреки че бе окъпана в слънце. Юлия не откъсваше очи от кофата, дори потрепери и аз също усетих някаква опасност във въздуха.

Градинската порта стоеше широко отворена, за да пропусне багера. Бяхме построили и една висока почетна арка, покрита с листа и цветя. Най-отгоре имаше десет букви, изплетени от безброй светлосини незабравки: „ДОБРЕ ДОШЪЛ“ пишеше там.

В мига, когато багерът стигна до арката, под дърветата засвири музика. Трюгве бе довел оркестър.

Инак глас не се чуваше.

Само музиката.

Вятърът също утихна, а преди доста подухваше, ние горе на покрива го чувствахме. Но сега за миг настъпи пълно затишие.

Багерът удари спирачки, спря, и водачът подаде глава. Огледа се. Чу музиката. Видя арката. И постоя известно време нерешително. Сякаш обмисляше дали не е сбъркал пътя.

После се намести и продължи през портата. Не го беше грижа как караше. Арката се олюля. Кофата грубо я повлече след себе си. Посипа се дъжд от цветя.

Това не предвещаваше нищо добро. През градината мина вълна от негодувание. Изправих се и дадох знак от горе да не му обръщаме внимание, а да продължим както си бяхме решили, без да се смущаваме.

Тогава над градината изригна фойерверк от сапунени мехури, та докато пъплеше по алеята към къщата, багерът бе посрещнат от тържествена музика и бляскави сапунени мехури. Всички правеха сапунени мехури — деца и възрастни, всички дето седяха по прозорците и всички долу в градината. Юлия и аз също, горе на покрива.

Само Смугел не надуваше мехури, но затова пък просто пощуря от щастие, летеше наоколо и ги гонеше, и всеки път добиваше същия глупав вид, когато се пукаха тъкмо като ги уловеше. Тъй че и той участваше по свой начин.

Целият въздух блестеше, гледката беше великолепна, особено погледната от покрива, но сигурно и от долу, а на онзи, който седеше в багера, неподготвен за такова посрещане, тя вероятно се е сторила фантастична. Целият багер беше покрит със сапунени мехури и обсипан с незабравка от арката.

Човекът не можеше да не се трогне.

Но той продължаваше...

Ние чакахме. Чакахме...

Той продължаваше. Почти до вратата.

Тогава изведнъж спря. Моторът замлъкна. Всички притаиха дъх. Музиката секна внезапно.

Юлия ме погледна въпросително и аз кимнах.

Тя държеше стара месингова грамофонна фуния, която сияеше на слънцето. Сега я вдигна към устата си и се провикна към парка:

— Аз — духът на къщата — искам да поздравя теб — духа на багера — с добре дошъл на този празник, уреден в твоя чест!

Тя замлъкна и ме погледна търсейки помощ, но аз носех листче, върху което бяхме записали цялата реч, така че не беше страшно. Извадих го от джоба си и започнах да ѝ подказвам. Тя повече не се запъна, а продължи:

— Всички ние, които сме се събрали тук, много се радваме да те видим днес сред нас. Ние знаем, че ти си този, който всъщност се разпорежда с всички къщи. Онези могат да те пращат насам-натам из града колкото си искат, но когато стигнеш, когато застанеш пред къщата — както сега тук пред нас — все пак ти сам решаваеш, а не някой друг, дали искаш да я събориш, или ще откажеш да го сториш. Отговорността ти наистина е голяма, но трябва да знаеш, че разчитаме на теб! Аз и всички останали тук, ние те очаквахме да дойдеш и да видиш къщата. Сигурни сме, че внимателно ще я огледаш и сериозно ще си помислиш, преди да се заловиш за работа! Защото ние искаме тази красива къща да се запази, за да имат хората от този град къде да се срещат и да се сприятеляват. Значи ти ще решиш съдбата ни днес. И затова, Дух Велики, излез от своя багер и заповядай в моя дом!

Когато Юлия завърши дългата си реч, оркестърът засвири отново и наоколо пак се разхвърчаха сапунени мехури.

Побързахме да слезем от покрива.

Водачът продължаваше да си седи в кабината.

Сега или никога! Дали щеше да запали пак мотора? Или щеше да излезе и да разгледа къщата, както го помоли Юлия?

Изглеждаше доста объркан. В главата му сигурно стана късо съединение. Не му беше лесно, разбирахме го. Така и не мръдна от мястото си. Оставихме го на мира, защото трябваше да се съвземе на спокойствие. Наоколо тържеството продължи както преди.

След малко той подаде глава. Погледна към небето, сякаш се надяваше на помощ оттам. Имаше вид на току-що събуден от сън. Слънцето светеше в лицето му, небето се синееше, а денят беше необикновено красив и той сигурно го забеляза.

Погледна пак надолу и наоколо...

Навсякъде стояха хора изпълнени с надежда, повечето деца, и не откъсваха очи от него. Гледаха го приветливо и весело, кимаха му... Сякаш го очакваха...

Бавно започна да му става ясно, че тук като че ли има тържество, на което е поканен и той.

А работата?

Погледна багера. Да-а, работата...?

Всички, които стояхме около него, затаихме дъх. Дали нямаше да запали пак мотора? Впери поглед в лостовите, посегна към тях и ги опипа. Но те сякаш му бяха станали чужди, не личеше много да му се работи... Виждаше се как се бори със себе си. Въздъхна тежко.

Ние стояхме и гледахме, бяхме се разбрали да не правим нищо. Той сам трябваше да реши, не искахме да му влияем повече. Сега ни оставаше само да се надяваме на него.

Видяхме как вдига ръка, малко колебливо и си помислихме: ето, край! Ей сега ще започне!

Обаче той не започна. Вместо това отвори вратата. И слезе от багера.

Веднага едно детенце изтича и му подаде чаша малинов сок, а друго — курабия. Той пое и двете като на сън и започна сладко-сладко да си хапва, отправил поглед в далечината. Елвис Карлсон дотича да му донесе сламка, а той взе и нея и засмука.

— Ето, така се прави! — обади се едно мъничко детенце, духна през сламката в чашата си и сокът на дъното забълбука.

Багеристът повтори послушно след него, и като че ли му хареса.

Мисля, че се почувства добре дошъл, наистина.
Тогаваче се случи нещо!

Появиха се двама запъхтени старчоци. Знаехме ги кои са, обаче не бива да казвам, защото човек трябвало да е тактичен, учи ме Петер.

Все пак мога да кажа, че имаха пръст в събарянето. И още как. Разбрахме, че сега ще стане скандал.

Носеха се с бързи важни крачки, потупваха се по гърба и изглеждаха страшно единомушни. Ала колкото повече приближаваха къщата, толкова по-кисел вид добиваха, а като съзряха багериста, вече ужасно се навъсиха. Той стоеше на слънце, заобиколен от безброй деца, нали беше, тъй да се каже, героят на тържеството, всички гледаха към него, докато си блъбукаше през сламката; и ние го черпехме с повече курабии, защото изглеждаше гладен.

Старчоците си пробиха път до него и започнаха да му се карат, а той си мълчеше и само ги гледаше учудено, сякаш едва ги чуваше, като продължаваше да пие сок и да яде курабии. Затуй старчоците започнаха да се карат помежду си, а ние не чувахме какво си казваха заради музиката и бърбенето наоколо, но ясно се виждаше, че са ядосани, защото ръкомахаха и лицата им почервеняха. Вече не бяха никак единомушни.

Опитахме се да им предложим малко сок и курабии, нали целта беше всички да получат, обаче единият махна с ръка по нас, сякаш отпъждаше мухи, а другият взе сока без курабията, но после го разписка целия, защото просто не можеше да стои мирно. Ние му наляхме още, а той сега пък поиска и курабия; тогава първият старчок още повече се разяри, грабна му сока и курабията и просто ги захвърли. Ама че дивотия!

Страшно се засегнахме, но не се издадохме, защото бяхме решили, каквото и да правят, през цялото време да сме вежливи и учтиви, за да нямам за какво да се хванат. Ах, колко трудно беше!

После старчокът — онзи същият, дето хвърли сока и курабията, се облещи насреща ми и попита за телефон. Трябвало веднага да се обади по телефона, крещеше той.

Отговорих, че ще му покажа къде е телефонът и влязох пред него в къщата.

А после му погодих номера на века. Просто така стана. Хрумна ми ей тъй. Не бях го намислила отпреди, честна дума!

Така се случи, че не го заведох в стаята с телефона.

— Заповядайте от тук! — поканих го аз учтиво, но тръгнах в погрешна посока.

Той не се усети, защото като отвориш вратата, първо влизаш в малко преддверие. После има още една врата и зад нея е тоалетната. Ето къде го заведох. Той, разбира се, помисли, че там е телефонът. И щом влезе, затворих вратата и пуснах резето. На листчето залепено на бравата пишеше „съветник Санд“, нали върху почти всичко в къщата имаше разни имена.

Избягах бързо навън. Но още в хола чух, че старчокът е открил измамата. Другият старчок беше вече изчезнал, колата му я нямаше, и сигурно си е отпътувал.

Не казах на Петер какво съм направила, нито пък на другите, не исках никой да научи.

След малко чух някакви недоволни звуци и ми се стори странно, защото всички изглеждаха тъй радостни, та тръгнах да видя какво има.

Каква тъжна и печална гледка се откри само!

Тоалетната имаше прозорец, който доста трудно се отваря, защото се е изметнал. Старчокът успял да го отвори и се опитал да се измъкне, обаче неуспешно. Взел, че се заклецил. И сега седеше там като тапа, с бузи зачервени като домати, и размахваше ръце — същинска вятърна мелница. А ужасно ругаеше, чак пушек се вдигаше.

— Какво ти е, чичко? Не се ли радваш? — попита го едно момченце, а след това се покатери при него и му нахлупи една смешна шапка.

Нали искахме всички да се веселят на тържеството, та после дойдоха други и се помъчиха да го развеселят със серпентини и балони, ала не успяха. Такъв безнадеждно кисел старчок!

По-късно го оставих да се измъкне от там, и тъй стана по-добре, щом знаеше само да прави кисели физиономии.

В сравнение с него, багеристът имаше много по-добър характер, макар и отначало да не предполагахме. Тържеството явно му хареса и когато Нисе и Елвис започнаха да рисуват по багера той им помогна. Стана страшно смешен багер — заприлича на голям, красив гущер или скакалец, или нещо подобно.

После багеристът се качи в багера и го подкара на шега. Накара го да се движи като някакво животно и децата трябваше да го хранят, аз също.

Да, тържеството имаше страшен успех, а времето летеше тъй неусетно.

Петер и аз решихме предварително да не оставаме до края, а да избягаме, когато стане най-весело и всички могат вече да се оправят сами и няма какво повече да правим. Сега Петер неочаквано се приближи и ми прошепна:

— Да изчезваме, Юлия! Направихме своето!

Незабелязано се измъкнахме през един заден вход и се отдалечихме от къщата, а всички други останаха там и дълго време до нас долитаха радостни гласове.

— Как мислиш — ще остане ли къщата сега? — попитах аз.

Петер отвърна, че не знае.

— Откровено казано, още не можем да сме сигурни — рече той. — Защото могат да дойдат отново някой друг ден.

— Не вярвам да посмеят — отвърнах аз.

Ала Петер беше на друго мнение. Могат да доведат полицаи, обясни той. Но аз не вярвам полицаите да се съгласят да застанат против всички, просто не вярвам. Те също трябва сами да решат кога да дойдат, точно като багера.

— Не зная — отвърна Петер. — Но каквото и да се случи, ние показахме какво мислят всички по този въпрос. И ако все пак съборят къщата, ще знаят, че не вършат добро дело.

Аз обаче не вярвам, просто *не мога* да повярвам, че ще я съборят.

— Да се надяваме! — рече Петер.

Аз исках и той да вярва като мен, исках го, така човек се чувства по-сигурен. Той обаче поклати глава и заяви, че в нищо не вярва, но в едно е сигурен: ако този път все пак не успеем, може би ще успеем следващия път или по-следващия...

— И този път ще успеем! — заявих аз.

Защото съм убедена!

Тогава Петер кимна и подир малко каза:

— Въпреки всичко ти няма да живееш повече в тази къща, Юлия. Разбираш ли?

Как да не разбирам, макар да не мисля за това. Само да не я събарят... Само да си стои къщата...!

Да, Юлия, как бих желал да можех да ти обещаая със сигурност, че къщата е спасена, но не смея! Можем само да се надяваме...

Нали знаем, че сега всички вече са на наша страна — туй все пак е утеха. Юлия и аз не говорихме повече за тази работа.

Но когато минавахме през новия квартал, където тя и майка ѝ ще живеят, видяхме как няколко деца си играеха. В пясъка си бяха построили град. Неочаквано дойде едно момче с багер играчка, направен досущ като истински. Пусна го точно насред града. Другите деца само се ококориха, докато той разбиваше една след друга къщите с багера. Правеше го с голямо удоволствие и нямаше вид на особено добро дете. Като по команда другите деца ревнаха.

Юлия гледеше ужасена.

— И те трябваше да дойдат на тържеството — рече тя. — Забравих да ги поканя...

Не знаех какво да кажа.

— Човек винаги забравя по някого — отвърнах само.

Не, нищо не е тъй просто както изглежда... Побързахме да се отдалечим.

Първо отидохме до моята квартира, за да видим дали Смугел случайно не е там. Тържеството доста скоро му омръзна и той отлетя нанякъде. Предполагах, че така ще стане, и оставих прозореца в къщи отворен, за да може да си влезе ако иска.

Спряхме се отвън и му свирнах. Имам си особен сигнал, който означава, че отиваме на разходка, и ако иска може да дойде с нас. Смугел веднага се отзова. Долетя като светкавица.

— Така значи, иска ти се да дойдеш? — рекох аз.

Искаше му се. Нищо че лети както си иска и понякога се отделя доста далеч от нас. Главното е да му е приятно. Той постоянно поддържа връзка с нас: чуваме го да хохоча ту тук, ту там, не ни изпуска. И както си вървим, изведнъж долита и каца на рамото ми.

След тържества винаги закопнявам за морето, Юлия също. И затова отидохме там. Вълните тъй хубаво успокояват. А този ден бе по-красив от обикновено, въздухът такъв един ясен, и това най-добре личи над морето, където не ти се пречат разни къщи и дървета навсякъде.

— А само лодки и птици — каза Юлия.

Точно така. Само лодки и птици...

Стояхме високо на една скала, с гората зад нас и морето отпред. Подухваше свеж вятър. Изведнъж всичко утихна и видяхме странна гледка.

Насред морето, понесли се малко над вълните, пристъпваха бели коне и пасяха на една поляна. Виждахме ги ясно. Един от тях побягна и спря. След това на поляната се търколи червена топка, а конете прегупунаха в различни посоки, но отново се събраха и пак започнаха спокойно да пасат. Червената топка остана да лежи на поляната.

А един платноход с бели платна тихо се плъзна по вълните точно под поляната, където пасяха конете. Мачтата леко докосна копитата им.

Юлия стискаше здраво ръката ми. Очите ѝ блестяха.

— Това призраци ли са? — прошепна тя.

— Не — отвърнах аз. — Това е мираж.

Наблюдавахме гледката, докато изчезне. Никой от нас не беше виждал мираж и дълго след това не можехме да продумаваме.

После чухме Смугел да хохоча от гората зад нас и се върнахме към действителността.

Спуснахме се към брега.

Отново задуха свежият вятър.

Но беше топло и ние си събухне обувките и затичахме боси по пясъка.

Тогавя се почувствах най-щастливата на света, Петер също, просто нямаше по-щастливи от нас, защото видяхме мираж.

Видяхме *мираж*! Сякаш си го подарихме един на друг и съвсем едновременно аз казах „благодаря“ на Петер, а той каза „благодаря“ на мен — толкова много му се зарадвахме.

После тичахме през вълните, които плискаха по брега, и понякога Петер бягаше напред, понякога аз.

Изведнъж Петер спря и погледна пясъка.

Някой беше написал там едно име. ЕЛВИС пишеше там.

— Елвис...? — учуди се Петер.

Сигурно си мислеше за Елвис Карлсон, едно момче, но аз не вярвам да го е написал той, не зная...

Ще получа от него слънчоглед, така ми каза.

Много по-добре е, във всеки случай, да напишеш името си в пясъка, отколкото по врати и подове и къде ли не, както направиха в къщи. Петер каза същото и много се смяхме.

Макар че и те са за съжаление, честна дума, защото явно никога не са виждали мираж. Според мен всички хора би трябвало да видят.

Тогава сигурно няма да са толкова стиснати и загрижени за своето, и само да грабят всичко за себе си.

После тичахме и тичахме, без да се уморим, бяхме тъй радостни и пишехме по целия плаж ЮЛИЯ... ПЕТЕР... СМУГЕЛ... ПЕТЕР... ЮЛИЯ... СМУГЕЛ...

И през всичкото време вятърът ни гонеше, вълните също, и заличаваха имената, та отново и отново трябваше да ги пишем:

СМУГЕЛ... ПЕТЕР... ЮЛИЯ... СМУГЕЛ... ЮЛИЯ... ПЕТЕР...

Издание:

Автор: Мария Грипе

Заглавие: Нощният татко

Преводач: Павел В. Стоянов

Година на превод: 1981

Език, от който е преведено: Шведски

Издание: Първо

Издател: Държавно издателство „Отечество“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1981

Тип: Роман

Националност: Шведска

Печатница: ДП „Димитър Найденов“

Излязла от печат: 10.06.1981

Редактор: Теодора Джебарова

Редактор на издателството: Лъчезар Мишев

Художествен редактор: Йова Чолакова

Технически редактор: Петър Стефанов

Художник: Любомир Чакъров

Коректор: Маргарита Събева

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/1836>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.